

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

นายญาณวรุฒม์ ตีระพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

INCLUSIVE EDUCATION MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION SCHOOL

By

MR. Yanawarut THIRAPAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2021

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดย	ญาณวรุฒม์ ตีระพัฒน์
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ดร.อาคม มากมีทรัพย์)

58252919 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุซฎึบัณชิต

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรวม, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นาย ญาณวรุฒม์ ตีระพัฒน์: การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วังถนอมศักดิ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งอาศัยความ
คิดเห็น (Opinion) ของผู้เชี่ยวชาญ 17 คนประกอบด้วย 1) นักวิชาการ 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
3) ศึกษาธิการจังหวัด และ 4) ผู้บริหารระดับนโยบาย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ มัชฎฐาน ค่าฐานนิยม
พิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการศึกษพบว่า

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและ
การวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร
นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณในการ
บริหารจัดการเรียนรวม โดยการหาแหล่งทุนสนับสนุนอย่างเพียงพอในการบริหารจัดการอย่าง
ต่อเนื่อง 3) ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ โดยมีการออกแบบสภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย 4) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำ
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เน้นทักษะพื้นฐานการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 5) ด้านความ
ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน 6) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน โดยพัฒนาให้ครูมีความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มี
ลักษณะเฉพาะบุคคล เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกัน
อย่างต่อเนื่อง

58252919 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : INCLUSIVE EDUCATION MANAGEMENT, BASIC EDUCATION SCHOOL

MR. YANAWARUT THIRAPAT : INCLUSIVE EDUCATION MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR MATTANA WANGTHANOMSAK, Ph.D.

This research aimed to identify the inclusive education management of basic education school by Ethnographic Delphi Futures Research, gathering information from 17 experts, consisted of educators, school directors, provincial education office directors, and policy makers. The tools used in collecting the data were semi-structured interview and questionnaire. The statistics used in analyzing the data were median, mode and interquartile range.

The research findings were as follows:

The findings revealed 6 aspects of inclusive education management of basic education school as follows: 1) inclusive education management policy and quality promotion plan to prepare personnel, policy and strategies concerning special education; 2) budget allocation in inclusive education management by providing funding adequately and continually; 3) environment and building management by designing safe environment, which promotes students' learning; 4) school curriculum by setting student's individual education management, focusing on daily basic skills; 5) cooperation with various agencies such as community, local leaders and private sectors in education management; 6) teaching and learning activities by enabling teachers in developing students with special needs and planning support for students with special needs continually.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเชียว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.อาคม มากมีทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาคำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารทุกท่านที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวหลักสูตรการบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และเป็นกำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและกำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

นาย ญาณวรุฒม์ ตีระพัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	3
ปัญหาของการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ข้อคำถามของงานวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	22
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	23
แนวคิดการจัดการเรียนรวม.....	23
ความหมายของการจัดการเรียนรวม.....	23
วิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวม.....	27
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม.....	32
ประโยชน์ของการศึกษาแบบเรียนรวม.....	40
องค์ประกอบในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม.....	43
แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	46

ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	46
องค์กรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	49
ขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	57
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	58
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	64
แนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	68
การจัดการศึกษาเรียนรวมของประเทศไทย	70
รูปแบบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	75
การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	79
แนวคิดการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research).....	82
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยอนาคตแบบ EDFR.....	82
ขั้นตอนการวิจัย แบบ EDFR.....	83
ลักษณะเด่น และ ลักษณะด้อย ของเทคนิค EDFR.....	85
ความตรงและความเที่ยงของเนื้อหา.....	86
กระบวนการหรือขั้นตอนของการวิจัยแบบ EDFR.....	87
ข้อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง EDFR กับเดลฟาย.....	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	88
งานวิจัยในประเทศ.....	88
งานวิจัยต่างประเทศ.....	94
สรุป.....	99
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	100
ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย.....	100
ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย	101

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย.....	102
ระเบียบวิธีวิจัย.....	104
แผนแบบการวิจัย	104
ผู้เชี่ยวชาญ.....	105
ตัวแปรที่ศึกษา.....	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	105
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	106
การตรวจคุณภาพเครื่องมือ	106
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	107
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	107
สรุป.....	109
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 1.....	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2.....	114
สรุป.....	135
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	139
สรุปผลการวิจัย	139
อภิปรายผล	143
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	161
ข้อเสนอแนะทั่วไป	161
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	163
รายการอ้างอิง.....	164
ภาคผนวก	172

ภาคผนวก ก หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย	173
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย.....	175
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบเทคนิคการวิจัย Ethnographic Delphi Futures Research EDFR รอบที่ 1.....	179
ภาคผนวก ง แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ แบบเทคนิคการวิจัย Ethnographic Delphi Futures Research EDFR รอบที่ 2.....	183
ประวัติผู้เขียน	193

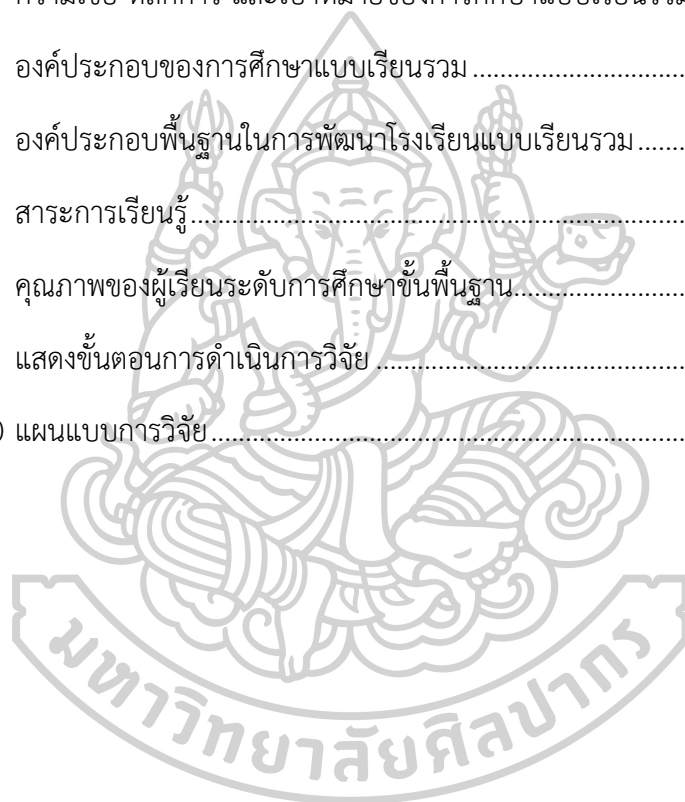
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 หลักการในการจัดการเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ	34
ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายและการวางแผน ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม.....	115
ตารางที่ 3 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสรรงบประมาณ ในการบริหารจัดการเรียนรวม.....	119
ตารางที่ 4 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่.....	122
ตารางที่ 5 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา.....	124
ตารางที่ 6 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา.....	126
ตารางที่ 7 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน.....	130

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	17
แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนที่น่าไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวม.....	28
แผนภาพที่ 3 แสดงวิวัฒนาการเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม	32
แผนภาพที่ 4 ความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม.....	35
แผนภาพที่ 5 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเรียนรวม	38
แผนภาพที่ 6 องค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม.....	45
แผนภาพที่ 7 สารการเรียนรู้.....	62
แผนภาพที่ 8 คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	63
แผนภาพที่ 9 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	103
แผนภาพที่ 10 แผนแบบการวิจัย.....	104

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 และการเป็นไทยแลนด์ 4.0 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย¹

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม² รวมถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ทั้งที่อยู่ในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางการพัฒนา

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560), 35.

² กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**, เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.bps.sueksa.go.th>.

การศึกษาและเรียนรู้ สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนคือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบท เศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทย ให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น³ แม้ว่าตลอดระยะเวลาของการพัฒนาการศึกษา จะมีภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาปรากฏให้เห็น แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสำเร็จในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ อาทิ การเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่ใกล้เคียงหรือสูงกว่าระดับสากล จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น การกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาผ่านนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐ การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางที่เชื่อมโยงกับตลาดงานผ่านระบบการศึกษาแบบทวิภาคี โดยภาพรวมระบบการศึกษายังมีปัญหาด้านคุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ⁴

³กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564), เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.bps.sueksa.go.th>.

⁴สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560), 67.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เรื่อง สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 วรรคสอง กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสาม กล่าวว่า การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และจากพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 กล่าวว่า คนพิการ มีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความ พิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (3) ได้รับการ ศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง การจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการแต่ละ ประเภทและบุคคล มาตราฐาน 8 วรรค 5 กล่าวว่าสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กล่าวว่ากำหนดให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามที่กฎหมาย กำหนด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มี นโยบาย ให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในรูปแบบการเรียนร่วม โดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยได้คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วม โครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมครอบคลุมทุกอำเภอ ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 2 แห่ง จนถึงปีการศึกษา 2555 มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวนทั้งสิ้น 4,026 แห่ง และมีโรงเรียนเครือข่ายที่มีเด็กพิการ เรียนร่วมอีก จำนวน 17,448 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่ม โอกาสให้เด็กพิการทุกคนได้เข้าเรียนและเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน และในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบาย สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียน ร่วมทุกแห่ง โดยจัดให้เด็กพิการทุกคนได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในรูปแบบ โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม (Inclusiveschools) จำนวน 449 แห่ง ในปีงบประมาณ 2557 ได้ขยาย เพิ่มโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม เพิ่มขึ้นอีกจำนวน 783 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,228 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่

ในทุกอำเภอ ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศให้ “ปี 2559 เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” เป็นการแสดงเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน โดยมีการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียนและห้องเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับ ประโยชน์ที่ยืดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน (Inclusion) เน้นให้มีการนำบริการสนับสนุนต่าง ๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยกำหนดทางเลือกให้หลาย ๆ ทาง เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเรียนรวมกันได้โดยไม่แบ่งแยกและไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ได้มีการทบทวนถึงภารกิจที่จำเป็นสำหรับ สถานศึกษาทั่วไป ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งการจัดให้เด็กพิการทุกคนที่อยู่ในเขตบริการได้เข้าเรียน ในโรงเรียน และการพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพรองรับการให้บริการด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษาเรียนรวมจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญอย่างหนึ่งของคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา⁵

การศึกษาแบบเรียนรวมมีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อการศึกษาเพื่อปวงชน อันมีแนวคิดและหลักการที่สำคัญในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กทุกคน การศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบันมีจุดกำเนิดมาจากการศึกษาพิเศษที่มีลักษณะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของเด็กที่มีความบกพร่อง (Children With Disability) และนักเรียนที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ (Student With Difficulties In Learning) เป็นวิธีการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ควรจัดบริการเพิ่มเติมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดการศึกษาในลักษณะที่แบ่งแยกออกไปต่างหากจากระบบการศึกษาปกติทั่วไป เช่น โรงเรียนการศึกษาพิเศษ ศูนย์พัฒนาเด็กพิเศษ โรงพยาบาลที่ดูแลเด็ก ฯลฯ ซึ่งเราเรียกรูปแบบการจัดการศึกษาแบบนี้ว่าการแข่งขันแยกกลุ่ม (Exclusion) ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อว่ารูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบดังกล่าวน่าจะเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อสิทธิมนุษยชน (Human Right) และเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้เป็นอย่างดีในรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้จะไม่มีการแยกเด็กออกไปจากสังคม สามารถจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสรับการศึกษาในโรงเรียนปกติตามความต้องการหรือความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยครูและบุคลากรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องพร้อมทั้งผู้ปกครองจะต้องปรับแนวคิด ปรับหลักสูตร ปรับวิธีการสอน เพื่อจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายใน** (กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560), 3-4.

ผู้เรียน แต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาถึงขีดสูงสุดของความสามารถและส่งเสริมให้กำลังคนมีความคิดสร้างสรรค์และมีสมรรถนะสูง ตลอดจนอยู่ในสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เหนือไปกว่าระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลกต่อไป

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นเรื่องที่มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาลองพิจารณาดูว่าโรงเรียนที่ตนเองสังกัดอยู่มีปัญหาและสามารถหาคำตอบของปัญหาว่านักเรียนในโรงเรียนของตนเองมีความยากลำบากต่อการเรียนรู้หรือไม่ และวิธีการสอนของครูมีความยืดหยุ่นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนในโรงเรียนหรือไม่ ถ้าโรงเรียนเกิดปัญหาในการหาคำตอบดังกล่าว โรงเรียนเหล่านั้นควรจะต้องมีแนวทางในการปฏิรูปโรงเรียน และหาหนทางที่จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการตอบสนองต่อผู้เรียนด้วยวิธีการที่มีความหลากหลาย (Diversity) และตอบสนองในทางที่เป็นผลดีต่อผู้เรียน พร้อมทั้งต้องค้นหาความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความต้องการอะไรเป็นพิเศษเพื่อให้เด็กคนนั้นประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และผู้สอนต้องเข้าใจด้วยว่าในความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนนั้น ยังมีความแตกต่างกันซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาต่อการสอนของครูผู้สอน ครูต้องสามารถสอนผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายท่ามกลางความแตกต่างของผู้เรียนและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการปรับเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ตามที่ทางโรงเรียนจัดบริการให้แก่เด็กทุกคนในโรงเรียนนั้นถือได้ว่าโรงเรียนได้มีจุดเริ่มต้นในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาแบบเรียนรวมนี้ ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ควรมองการบริหารสถานศึกษาแบบเรียนรวมไปในลักษณะหรือในทิศทางใด เพราะว่าการศึกษาแบบเรียนรวม โรงเรียนเหล่านั้นจะต้องมีความชัดเจนในเรื่องของการมีส่วนร่วมและนโยบายเป็นสำคัญและจะต้องเป็นในแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยมีนักการศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ผู้นำทางศาสนา สำนักงานการศึกษาระดับท้องถิ่นและสื่ออุปกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาตามรูปแบบดังกล่าว เห็นได้ว่าการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นแนวทางที่สามารถเพิ่มพูนประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้เข้ากับกรอบของสังคมเป็นอย่างดี ดังนั้นจะต้องมีกระบวนการที่ตีความคู่ไปกับการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเกิดประสบการณ์และคุณภาพของผู้เรียนมากที่สุด ปัจจัยที่จะนำการศึกษาแบบเรียนรวมไปสู่เป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน โรงเรียนควรพิจารณาถึงหลักสูตรการสอนสื่ออุปกรณ์และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน ปัจจัยทางด้านหลักสูตรนั้นมีความสำคัญระดับหนึ่ง หลักสูตรหลายหลักสูตรสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนและเป็นหลักสูตรที่จะต้องเรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน ในเวลาเดียวกันและวิธีการเรียนรู้แบบเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงนักเรียนมีความสามารถและความต้องการแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้นหลักสูตรควรจะสามารถตอบสนองต่อความแตกต่างและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง หลักสูตร

ที่เหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนนั้นควรจะเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น เป็นปัจจัยสำคัญ และหลักสูตรนั้นสามารถทำให้โรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนสำหรับนักเรียนทุกคน โดยเริ่มต้นที่ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการประเมินความรู้และความสามารถของผู้เรียนตามความต้องการของแต่ละบุคคล ครูผู้สอนจะต้องหาแนวทางพัฒนาวิธีการสอนเพื่อตอบสนองเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มทั้งที่มีความต้องการเหมือนกันและต่างกันให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคนในห้องเรียน ดังนั้นการกำหนดหลักสูตรควรพิจารณาถึงความต้องการหรือความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน เพื่อจะให้แน่ใจได้ว่าเป็นการตอบสนองสิทธิทางการศึกษาของผู้เรียนทุกคนด้วย⁶

กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการตลอดชีวิต ให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และเสมอภาค โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในทุกระดับ ทุกระบบ และทุกประเภทความพิการ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และได้ประกาศนโยบาย ในปี 2559 ให้เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน จัดบริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เข้าถึงบริการทางการศึกษา ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ จัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เพื่อขยาย โอกาสให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ และ การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition from School to Work) เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษมีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต โดยส่งเสริมและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเสมอภาค โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในทุกระดับ ทุกระบบ และทุกประเภทความพิการ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยจัดประชุมสัมมนาผู้รับผิดชอบในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในนโยบาย และแนวทางปฏิบัติงานก่อนที่จะนำไปดำเนินงานในทุกพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการศึกษา เรียนรวมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ นักเรียนพิการได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิต ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะทางสังคม และทักษะทางวิชาการ

⁶ พจนัปรีชา คำมี, เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การศึกษาแบบเรียนรวม (ลำปาง: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2552), 74.

ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP : Individualized Education Program) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนพิการได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ ตามเป้าหมายของรัฐบาลที่ตั้งไว้ให้ครอบคลุมโรงเรียนที่จัดการเรียนรวม 21,250 โรงเรียน จำนวน 337,144 คน ให้ได้รับสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียม โดยมีโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม 1,228 โรงเรียน ได้รับการพัฒนาให้เป็นหน่วยบริการ สนับสนุนและช่วยเหลือสำหรับนักเรียนพิการ เรียนรวมและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนใกล้เคียงที่รับเด็กพิการเข้าเรียน ดังนั้นในปีงบประมาณ 2560 สพฐ. จึงเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวมที่เป็นศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ และพัฒนาโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมให้ได้ มาตรฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อให้สามารถบริการนักเรียนพิการที่เข้าเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ต่อไป จากสถิติรายงานนักเรียนพิการเรียนรวม ทั้ง 9 ประเภทความพิการทุกสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 337,144 คน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 390,247 คน และปีการศึกษา 2561 จำนวน 387,678 คน⁷ เพราะฉะนั้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น จะต้องเกิดจากความร่วมมือร่วมใจ กันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กร นักสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรวมตัวของชุมชน ที่ตระหนักในความสำคัญที่จะร่วมดูแลเด็ก ๆ ในพื้นที่ของตนเอง เพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การประสานความร่วมมือในระหว่างองค์กรต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องท้าทาย อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องนี้ ที่จะนำพานักเรียนพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

จากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2557 พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยแบ่งเป็นด้านผู้เรียนนักเรียนมีความต้องการจำเป็น พิเศษ มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน มีความหลากหลายของประเภทความพิการ และมีระดับความ บกพร่องที่ต่างกัน ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยากต่อความสามารถของครูนักเรียนบางคน ไม่สามารถเข้าสู่ระบบคัดกรองวินิจฉัยโดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน

⁷ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, “รายงานนักเรียนพิการเรียนรวมของโรงเรียนปกติ ทั่วไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” (กลุ่มแผนและงบประมาณ, สำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561), 18.

ส่วนใหญ่มีปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะรายบุคคล (IEP) ความไม่เสถียรของโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ข้อจำกัดในการขอรับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และงบประมาณไม่เพียงพอ ด้านบริหารจัดการ ผู้บริหารขาดประสบการณ์ งบประมาณในการบริหารจัดการไม่พอเพียง ด้านสังคม แห่งการเรียนรู้ พบปัญหาในการสร้างความเข้าใจ เจตคติ ต่อการดำเนินการจัดการเรียนรวมเพื่อให้ งานมีประสิทธิภาพและเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง⁸ และจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องของเด็กพิการขาดสิทธิและโอกาสในการรับ การศึกษาอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับการสรุปผลโครงการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวมและ เรียนรวม ในปี พ.ศ. 2557 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าการดำเนินงานยังมีประเด็น ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาในเรื่องการปฏิเสธการรับเด็กพิการเข้าเรียน การจัดจ้างพี่เลี้ยง เด็กพิการ การจัดการเรื่องครูผู้สอนในโครงการห้องเรียนคู่ขนาน และการบริหารจัดการงบประมาณ (ภายใต้กรอบการดำเนินงาน)⁹ และยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กพิการขาดโอกาสทางการศึกษา คือเด็กมีปัญหาในเรื่องความประพฤติจนไม่สามารถเรียนกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้ ผู้ปกครองไม่สนใจ หรือคิดว่าการศึกษาไม่มีประโยชน์สำหรับเด็กพิการ ไม่มีโรงเรียนที่รับสอนเด็กพิการอยู่ใกล้บ้าน โรงเรียนขาดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิการ ขาดทุนทรัพย์ในการเรียน และ เด็กมีความพิการขั้นรุนแรงไม่สามารถเรียนได้¹⁰ ครูส่วนใหญ่มีความกังวลต่อการมีเด็กพิการในการ ดูแลเนื่องจากไม่มั่นใจในเรื่องของการคัดกรอง การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการวัดผล ประเมินผลให้แก่เด็กพิการ¹¹ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์การจัดการเรียนรวม ของ ดร.บุศรินทร์ นาคอบล ผู้อำนวยการโรงเรียนเพียงหลวง 15 (บ้านรังแตน) ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ยังพบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการในการดำเนินงานที่ทำให้โรงเรียน ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเต็มรูปแบบ เช่น บุคลากร

⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แบบประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรวมและเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2557), 55.

⁹ พะโยม ชินวงศ์, เอกสารประกอบการอบรมเรื่องโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาเรียนรวมและเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558), 25-28.

¹⁰ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, รายงานฉบับ สมบูรณ์สถานการณ์คนพิการในสังคมไทย: การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความพิการและคุณภาพ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2550 (นนทบุรี: สำนักงานพัฒนานโยบาย สุขภาพระหว่างประเทศ, 2556),124.

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แบบประเมินผลการดำเนินงานตาม โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรวมและเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2557), 55.

ยังขาดความเข้าใจต่อการจัดการเรียนรวมของนักเรียนพิเศษ การคัดแยกเด็กที่ถูกต้อง การขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิเศษ และมีปัญหาเกี่ยวกับครูขาดความรู้และขาดทักษะในการคัดกรองเพื่อระบุประเภทความพิการ ทำให้ผลการคัดกรองที่ได้ไม่ชัดเจน และผิดประเภทซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการวางแผนพัฒนาตามความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องการวัดและประเมินผล รวมถึงผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังเนื่องจากมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากและคิดว่าไม่ใช่กลุ่มสาระวิชาหลักที่ต้องยกระดับผลสัมฤทธิ์ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในด้านการจัดการ การเรียนรวมเท่าที่ควร และอีกประการหนึ่งที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานการจัดการเรียนรวมในระดับโรงเรียนบ่อย ๆ สำหรับตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการที่ได้รับจัดสรรมาให้เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูการศึกษาพิเศษในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม พบว่า มีหลายโรงเรียนที่มอบหมายให้พี่เลี้ยงเด็กพิการทำงานผิดวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยพี่เลี้ยงเด็กพิการไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ เต็มเวลา แต่ปฏิบัติงานในหน้าที่อื่น ๆ ที่ผู้บริหาร มอบหมาย หรือทำหน้าที่สอนแทนครูประจำการในกลุ่มสาระที่โรงเรียนขาดแคลน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนซึ่งทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ¹²

จากสภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็กพิการเรียนรวม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ข้อคำถามของงานวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางในการตอบคำถามผู้วิจัย ได้กำหนดคำถามของการวิจัย คือ การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

¹² สัมภาษณ์ บุศรินทร์ นาคอุบล, ผู้อำนวยการโรงเรียนเพียงหลวง 15 (บ้านรังแตน) ในทูลกระหม่อมมหัศจรรย์อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี, 11 ธันวาคม 2561.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย 1) ความหมายของการจัดการเรียนรวม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายของการศึกษาเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนทุกคน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้เข้าเรียนในโรงเรียนกับนักเรียนทั่วไป โดยได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน บุคลากร ทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของ โรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่ การออกแบบการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับ ความสามารถด้วยการสนับสนุนด้านการสอนที่แตกต่างกันและได้เรียนไปกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมเดียวกัน¹³ 2) วิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวม เบญจา ชลธาร์นนท์ ได้สรุปวิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ว่าเกิดจากการบูรณาการการศึกษาปกติทั่วไป (Regular Education) กับการศึกษาพิเศษ (Special Education) ซึ่งในระยะแรกเรียกว่า การเรียนรวม (Integrated Education or Mainstreaming) ปัจจุบันเกิดการปรับเปลี่ยนขยายโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษามากขึ้น เท่าเทียมกับนักเรียนปกติจึงเรียกว่าการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)¹⁴ 3) แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม ผดุง อารยะวิญญู และวาสนา เลิศศิลป์ ได้สรุปไว้ว่าการศึกษาแบบเรียนรวมจึงเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างหลักการทางการศึกษาและสังคมบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องของสิทธิของมนุษย์ชนและความแตกต่างระหว่างบุคคล¹⁵ 4) ประโยชน์ของการศึกษาแบบเรียนรวม แม็คเกรเกอร์และวอกเกวเบิร์ก (McGregor and Vogelsberg) ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวมมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทุกคน และเกิดประโยชน์ต่อ

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายใน** (กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560).

¹⁴ เบญจา ชลธาร์นนท์, “การศึกษาแบบเรียนรวม,” **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม** (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544), 3.

¹⁵ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, **การเรียนรวม Inclusion** (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 26-30.

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ในชั้นเรียนปกติ¹⁶ 5) องค์ประกอบในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม สุชาติดา บุษพา ได้สรุป องค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม ประกอบด้วย นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ ด้วยกัน การเป็นหุ้นส่วนของพ่อแม่ การสอนหลายระดับตามสภาพจริง การช่วยเหลือสนับสนุนครู และการสร้างชุมชนในโรงเรียน¹⁷

2. แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ความหมายของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ว่าหมายถึง การศึกษาก่อน ระดับอุดมศึกษามุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานโดยรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง ไม่น้อยกว่า 12 ปีและต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ¹⁸ 2) องค์กรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้ รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังกำหนดให้บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกด้วย¹⁹ 3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก²⁰ 4) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

¹⁶ Gail McGregor and R. Timm Vogelsberg, **Inclusive schooling practices: Pedagogical and research foundations: A synthesis of the literature that informs best practices about inclusive schooling** (Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1998), 22.

¹⁷ สุชาติดา บุษพา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 197.

¹⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553**, เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, 12-13.

²⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552).

เป็นกรอบในการวางแผนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา²¹

3. แนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) การจัดการศึกษาเรียนรวมของประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ได้กำหนดว่า "การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ"²² 2) รูปแบบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมได้นำมาใช้เป็นแนวทางประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)²³รูปแบบการเรียนรวมแบบรวมพลัง (Collaborative Inclusion Model : CIM)²⁴ รูปแบบการเรียนรวมตามความต้องการและความเหมาะสม²⁵ 3) การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารและจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากมายแต่งงานหลักที่ถือว่าเป็นหัวใจในการบริหาร คือ เป้าหมายการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดองค์การ บุคลากร และงบประมาณ²⁶

²¹กระทรวงศึกษาธิการ, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2561, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.kruchiangrai.net/wp-content/uploads/2018/08.pdf>.

²² เรื่องเดียวกัน.

²³ เบญจมา ชลธารันนท์, **คู่มือการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท** (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

²⁴ นางลักษณ์ วิรัชชัย, "การตัดสินใจผลการเรียนรู้ : เกรดและการตัดเกรด," ใน **การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**, สุวิมล ว่องวาณิช, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546).

²⁵ ผดุง อารยะวิญญู, **แก้ไขความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 การนับ** (กรุงเทพฯ: แวนแก้ว, 2549), 73-79.

²⁶ Joseph Murphy and Lynn G. Beck, **School-Based Management as School Reform: Taking Stock** (Thousand Oaks: Corwin Press, 1995), 48-54.

4. แนวคิดการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ขั้นตอนการวิจัยแบบ EDFR ลักษณะเด่นและ ลักษณะ ต้อยของเทคนิค EDFR ความตรงและความเที่ยงของเนื้อหา กระบวนการหรือขั้นตอนของการวิจัย แบบ EDFR และข้อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง EDFR กับเดลฟาย²⁷

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ ได้แก่ สุนิสา สกุลงกูและคณะ ได้ศึกษารูปแบบการจัดการ การศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน²⁸ ชมบุญ แยมนาม ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาใน พื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล²⁹ อรุชา สว่างโลก และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร³⁰ สุชาดา บุบผา ได้ทำการศึกษา การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)³¹ อัญชลา เกลี้ยงแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร³² สมจิต ทองเกต ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหาร จัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

²⁷ จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต,” วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของ สภาวิจัยแห่งชาติ 13, 2 (2551): 9-13.

²⁸ สุนิสา สกุลงกู และคณะ, “รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับ สถานศึกษาในจังหวัดน่าน,” วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ 7, 8 (สิงหาคม 2563): 52.

²⁹ ชมบุญ แยมนาม, “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน การจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี, 2560).

³⁰ อรุชา สว่างโลก และคณะ, “การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร,” วารสารการวิจัยการบริหาร การพัฒนา 9, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562): 14.

³¹ สุชาดา บุบผา, การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) (อุตรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 2557), 8.

³² อัญชลา เกลี้ยงแก้ว, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนใน สังกัด กรุงเทพมหานคร” (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย สยาม, 2560), บทคัดย่อ.

ประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3³³ สุทธิ สุวรรณจันทร์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3³⁴ รดา ธรรมพูนพิสัย ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3³⁵ พงษ์ธร วชิระปรการพงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร³⁶ อโนชา กิจจานนท์ ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร³⁷ สุขเชษฐ์ เรือนก้อน ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

³³ สมจิต ทองเกต, “กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3” (ดุสิตนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559), 85.

³⁴ สุทธิ สุวรรณจันทร์, “การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาานวัตกรรมการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559), 143.

³⁵ รดา ธรรมพูนพิสัยม, “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2556), บทคัดย่อ.

³⁶ พงษ์ธร วชิระปรการพงษ์, “การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559), บทคัดย่อ.

³⁷ อโนชา กิจจานนท์, “การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

การศึกษาประถมศึกษาพิชฌโลก เขต 3³⁸ ออรินทร์ คลองยิ่ง ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน³⁹

งานวิจัยต่างประเทศ ได้แก่ บีเยเนและทิซาซุ (Beyene and Tizazu) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Attitudes of Teachers towards Inclusive Education in Ethiopia⁴⁰ บราวน์ (Brown) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่าง ยุทธศาสตร์การเรียนร่วมสำหรับความเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับชั้นเรียนทั้งระบบ⁴¹ ดีไซต์ (Desai) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพิเศษ : จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ⁴² แกรรี่ และ คริสตัล (Garry and Chrystal) ได้ศึกษาความกังวลใจของผู้ปกครองในการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมในประเทศนิวซีแลนด์⁴³ วาลิกอร์ (Waligore) ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติของครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วม⁴⁴ เสริมทรัพย์ วรปัญญา (Sermsap Vorapanya) ได้ศึกษา รูปแบบการเรียน

³⁸ สุเชษฐ์ เรือนก้อน, “แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับ ประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิชฌโลก เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2556).

³⁹ ออรินทร์ คลองยิ่ง, “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2557).

⁴⁰ Gezahegne Beyene and Yinebeb Tizazu, **Attitudes of Teachers towards Inclusive Education in Ethiopia**, accessed 20 April 2021, available from <http://www.ju.edu.et/ejes/node/35>.

⁴¹ H. D. Brown, **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**, 3rd ed. (White Plains, NY: Pearson Education, 2007).

⁴² D Desai, S. Sahu, and P. K. Sinha, **Role of dynamic capability and information technology in customer relationship management: A study of Indian companies** (Vikalpa, 2007), 10.

⁴³ H. Garry and W. Chrystal, **Parent involvement in inclusive primary school in New Zealand: Implications for improving practice and for teacher education** (Canterbury, New Zealand: University of Canterbury, 2010).

⁴⁴ R. L. Waligore, **Teachers' Attitudes Toward Inclusion: What did they say?. Master Thesis of Arts** (Rowan University, 2002).

รวมในประเทศไทย⁴⁵ คุยินิ และ ดีไซด์ (Kuyini and Desai) ได้วิจัย เรื่องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน ห้องเรียนรวมในประเทศกานา: ประเด็นและความท้าทาย⁴⁶ แคคเนย์ (Cagney) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Attitudes of general education teachers toward including students with special needs⁴⁷ ปีเตอร์สัน (Peterson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทั้งโรงเรียน การศึกษา โรงเรียนเรียนร่วมและการปฏิรูปโรงเรียนในชนบท⁴⁸ อาเปอร์ และ เรย์ดัก (Alper and Ryndak) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experiences⁴⁹ แอบบัส และคณะ (Abbas et al.) ได้วิจัยเรื่องทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม Footstep towards Inclusive Education⁵⁰

การวิจัยเพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังแสดงตามแผนภาพที่ 1

---

⁴⁵ Serm sap Vorapanya, “A Model for Inclusive Schools in Thailand” (Doctor of Philosophy University of Oregon Graduate School, 2008).

⁴⁶ A. B. Kuyini and I. Desai, “Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges,” **International Journal of Whole Schooling** (2009): 22-38.

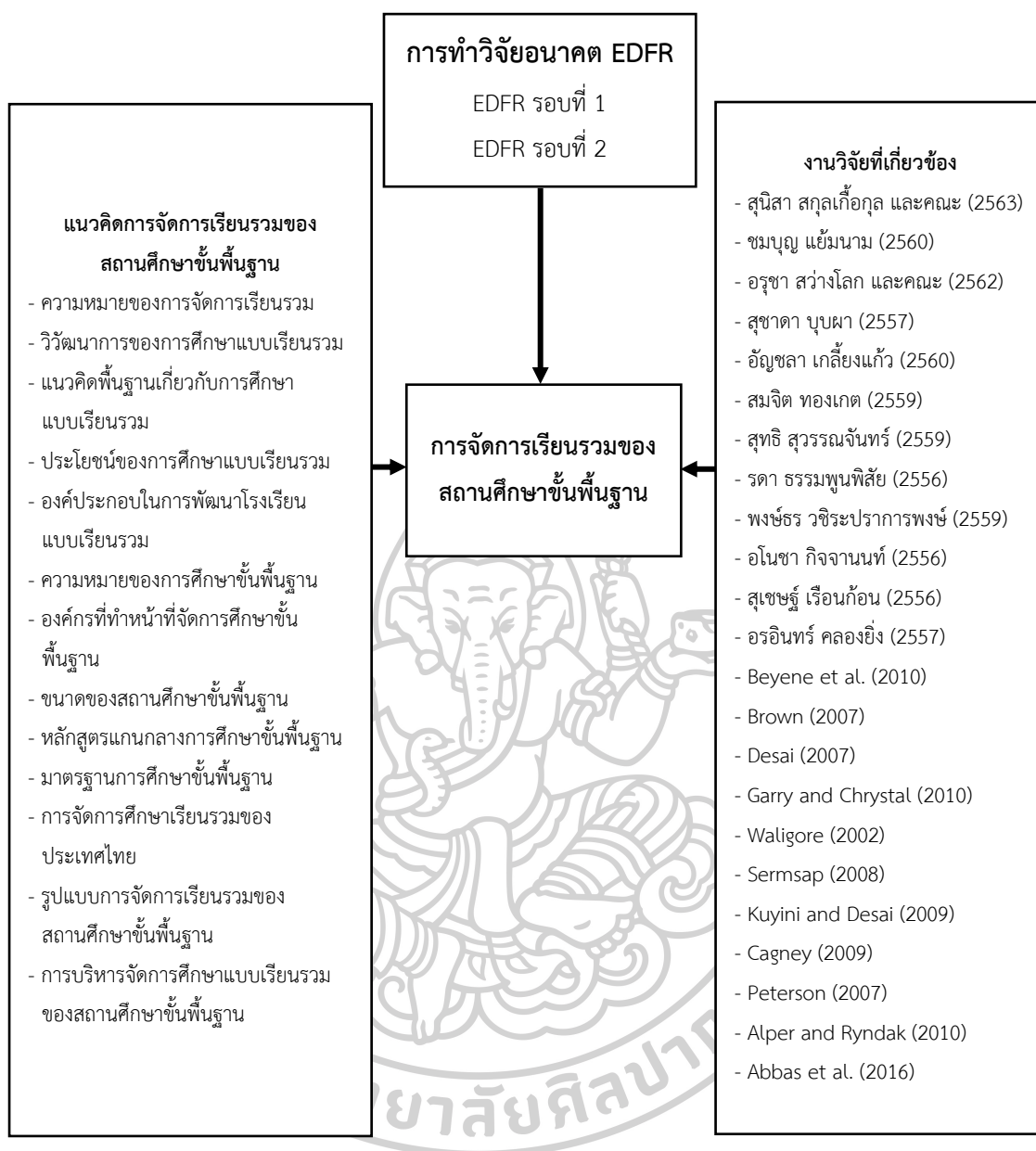
⁴⁷ Tracy Lynn Cagney, **Attitudes of general education teachers toward including students with special needs**, accessed 11 April 2021, available from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/10817/.2009>.

⁴⁸ W. O. Peterson, “Center Prayer for Women receiving Chemotherapy for Recurrent Ovarian Cancer : Pilot Study,” **Oncology Nursing Forum** 36 (2007): 424-428.

⁴⁹ Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, “Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experiences” (Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 2010), 323-338.

⁵⁰ F. Abbas, A. Zafar, and T. Naz, “Footstep towards Inclusive Education,” **Journal of Education and Practice** (2016): 2222-1735.

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : O. Sandkull, “Strengthening inclusive education by applying a rights-based approach to education programming” (Paper Presented at the Inclusive and Supportive Education Congress, University of Strathclyde, Glasgow, Scotland, 2005).

: D. Desai, S. Sahu, and P. K. Sinha, **Role of dynamic capability and information technology in customer relationship management: A study of Indian companies** (Vikalpa, 2007), 10.

: UNESCO, “Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education” (A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005), 1.

: ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, **การเรียนรวม Inclusion** (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 6.

: องค์การอนามัยโลก, “พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ,” แปลจาก **Milestones in Health Promotion : Statements from Global Conferences**, แปลโดย สิ้นศักดิ์ชนม์ อุ้นพรมมี (กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2556), 5.

: จรรยา ขึ้นเกษม และ กัลยา ชนะภัย, **เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ (Special Education) รหัสวิชา 1082105** (กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558).

: รัตนาภรณ์ อัครธรรมรัตน์, **Special Education & Inclusive Learning** (ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, 2554).

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานการศึกษาไทย** (กรุงเทพฯ: สกศ., 2562).

: ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, **การเรียนรวม Inclusion** (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 26-30.

: Rosalyn Benjamin Darling, **Disability and Identity: Negotiating Self in a Changing Society** (Boulder: CO: Lynne Rienner Publishers, 2013), 3.

: เบญจา ชลธารันนท์, “การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม,” **เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ**, 3 เมษายน 2543 (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543), 22.

: สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ, **คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**, เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562, เข้าถึงได้จาก www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.

: สุชาดา บุบผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 18.

: ภูฟ้า เสวกพันธ์, **การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ** (กรุงเทพฯ: บริษัท วี พรีน (1991), 2552), 87.

: Gail McGregor and R. Timm Vogelsberg, **Inclusive schooling practices: Pedagogical and research foundations: A synthesis of the literature that informs best practices about inclusive schooling** (Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1998), 22.

: Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, “Educating students with severe handicaps in regular classes,” **The Elementary School Journal** (1992): 373-387.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล** (กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา หน่วยงานพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ, 2545), 37.

: Eric A. Hanushek and Ludger Woessmann, “The Role of Cognitive Skills in Economic Development,” **Journal of Economic Literature** (2008): 607-68.

: กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552).

: กระทรวงศึกษาธิการ, **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2561**, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.kruchiangrai.net/wp-content/uploads/2018/08.pdf>.

: สุจินดา ผ่องอักษร, **ความรู้พื้นฐานและแนวทางการพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2554).

: กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรู้รวม (inclusive schools)**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558).

: C. Forlin, “Teacher education reform for enhancing teachers' preparedness for inclusion,” **International Journal of Inclusive Education** 14, 7 (2012): 649-54.

: Lisa Woolfson and Katy Brady, “An investigation of factors impacting on mainstream teachers' beliefs about teaching students with learning difficulties,” **Educational Psychology** 29, 2 (2009): 221-238.

: เบญจมา ชลธารินทร์, **คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท** (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

: Thomas T. Macmillan, “The Delphi Technique,” **Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development** (May 1971): 3-5, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, **เดลฟาย : เทคนิคในการวิจัย** (กรุงเทพฯ: คุรุปริทัศน์, 2522), 27-28.

: จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต,” **วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ** 13, 2 (2551): 9-13.

: สุนิสา สกุลเกื้อกุล และคณะ, “รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน,” **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์** 7, 8 (สิงหาคม 2563).

: ชมบุญ แยมนาม, “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนการจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2560).

: อรุชา สว่างโลก และคณะ, “การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร,” วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา 9, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562).

: อัญชลลา เกลี้ยงแก้ว, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร” (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม, 2560), บทคัดย่อ.

: สมจิต ทองเกต, “กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3” (ดุชนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559), 85.

: สุทธิ สุวรรณจันทร์, “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559), 143.

: รดา ธรรมพูนพิสัย, “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2556), บทคัดย่อ.

: พงษ์ธร วชิระปรากฏพงษ์, “การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559), บทคัดย่อ.

: อโนชา กิจจานนท์, “การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

: สุขเชษฐ์ เรือนก้อน, “แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2556).

: อรอินทร์ คลองยั้ง, “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2557).

: Gezahegne Beyene and Yinebeb Tizazu, **Attitudes of Teachers towards Inclusive Education in Ethiopia**, accessed 20 April 2021, available from <http://www.ju.edu.et/ejes/node/35>

: H. D. Brown, **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**, 3rd ed. (White Plains, NY: Pearson Education, 2007).

: I. Desai, "Inclusive Education : Moving From Theory To Practice" (A Paper Prepared for The First National Convention on Inclusive Education, Bangkok: Srinakharinwirot University, 2007).

: H. Garry and W. Chrystal, **Parent involvement in inclusive primary school in New Zealand : Implications for improving practice and for teacher education** (Canterbury, New Zealand, University of Canterbury, 2010).

: R. L. Waligore, **Teachers' Attitudes Toward Inclusion: What did they say?. Master Thesis of Arts** (Rowan University, 2002).

: Sermsap Vorapanya, "A Model for Inclusive Schools in Thailand" (Doctor of Philosophy University of Oregon Graduate School, 2008).

: A. B. Kuyini and I. Desai, "Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges," **International Journal of Whole Schooling** (2009): 22-38.

: Tracy Lynn Cagney, **Attitudes of general education teachers toward including students with special needs**, accessed 11 April 2021, available from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/10817/2009>.

: W. O. Peterson, "Center Prayer for Women receiving Chemotherapy for Recurrent Ovarian Cancer : Pilot Study," **Oncology Nursing Forum** 36 (2007): 424-428.

: Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, "Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experiences" (Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 2101), 323-338.

: F. Abbas, A. Zafar, and T. Naz, "Footstep towards Inclusive Education," **Journal of Education and Practice** (2016): 2222-1735.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผู้วิจัย จึงได้นิยามศัพท์หลัก ๆ ไว้ดังนี้

การจัดการเรียนรวม หมายถึง กระบวนการการจัดบริการทางการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้เรียนรวมกับนักเรียนปกติ โดยนักเรียนทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน ทุกด้าน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยกนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนรวมกับนักเรียนปกติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยไม่ถูกจำแนกหรือกีดกันด้วยความแตกต่างด้านร่างกาย ระดับปัญญา ความบกพร่องด้วยอาการที่ทำให้ด้อยความสามารถในการเรียนรู้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รายงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหลักการทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปประเด็น และสาระสำคัญเพื่อนำสู่กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย (1) แนวคิดการจัดการเรียนรวม (2) แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) แนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (4) เทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) (5) งานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดการจัดการเรียนรวม

ความหมายของการจัดการเรียนรวม

การให้ความหมายของการจัดการเรียนรวมเกิดจากการประชุมร่วมกันและกำหนดเป็นข้อตกลงที่เป็นปฏิญญาสากลในการจัดการศึกษา โดยกำหนดให้เด็กทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา โดยไม่แบ่งแยกความบกพร่อง การนับถือศาสนา ภาษา เพศ ความสามารถและเหตุผลอื่น⁵¹ นักวิชาการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างได้ให้ความหมายของการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ดังต่อไปนี้

สแตนแบ็คและสแตนแบ็ค (Stainback and Stainback) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมสำหรับเด็กทุกคนโดยไม่จำกัดความบกพร่อง พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โรงเรียนมีวิธีการที่ช่วยให้เด็กทุกคนได้เรียนด้วยกันและได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกัน⁵²

---

⁵¹ UNESCO, *Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education* (New York: The United Nations, 2003), 4-5.

⁵² S. B. Stainback and W. C. Stainback, (Eds.), *Inclusion A guide for educators* (Baltimore: Paul H. Brookes, 1996), 3.

ลินส์ (Lynch) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาที่จัดให้เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้เรียนรู้ด้วยกันในสภาพแวดล้อมทั่วไป ทั้งในระดับก่อนวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีการส่งเสริมและให้การช่วยเหลือทางการศึกษาเท่าที่จะสามารถทำได้⁵³

มอร์ (Moore) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป โดยจัดให้นักเรียนทุกคนอยู่สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนจะมีความเท่าเทียมกันและได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทัดเทียมกัน⁵⁴

แซนด์คูลล์ (Sandkull) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาบนพื้นฐานแห่งสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษา ซึ่งเกิดจากการประชุมระดับนานาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนเริ่มตั้งแต่การมีคำประกาศสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 1948 ซึ่งเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและควรได้รับการศึกษาจากโรงเรียนมากที่สุดเท่าที่จะเรียนได้ การศึกษาควรช่วยให้เด็กได้ใช้และพัฒนาความสามารถและศักยภาพ และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข และเคารพสิทธิของผู้อื่น⁵⁵

ดีไซ (Desai) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การเรียนรวมในโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนโรงเรียนและเป็นสถานศึกษาที่ทุกคนมีส่วนร่วม โดยได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากเพื่อน ๆ บุคลากรในชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนานักเรียน การศึกษาแบบเรียนรวมคำนึงถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนให้สามารถเรียนรู้ร่วมกัน เด็กทุกคนได้รับการยอมรับและสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน⁵⁶

⁵³ J. Lynch, **Inclusion in Education : The Participation of Disabled Learners** (Paris: UNESCO, 2001), 15.

⁵⁴ C. Moore, “Perspectives on educational provision amongst students with a Special educational need, their parents and their teacher” (Unpublished MEd thesis, University College Dublin, 2005), 5.

⁵⁵ O. Sandkull, “Strengthening inclusive education by applying a rights-based approach to education programming” (Paper Presented at the Inclusive and Supportive Education Congress, University of Strathclyde, Glasgow, Scotland, 2005).

⁵⁶ D. Desai, S. Sahu, S., and P. K. Sinha, **Role of dynamic capability and information technology in customer relationship management: A study of Indian companies** (Vikalpa, 2007), 10.

ยูเนสโก (UNESCO) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง ระบบการศึกษาปกติซึ่งในโรงเรียนนั้นมีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน ได้รับการบริการทางการศึกษาตามความจำเป็นและความต้องการเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบากหรืออุปสรรคของผู้เรียน มีการจัดการเตรียมและวางแผนการศึกษาที่มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมตัวอย่างเหมาะสมเพื่อคุณภาพการศึกษา⁵⁷

ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์ ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง การจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเรียนด้วยกันตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีความต้องการพิเศษหรือไม่ก็ตาม ทุกคนเรียนไปด้วยกัน ครอบคลุมถึงนักเรียนเหมือนทุกคนเป็นเด็กปกติ⁵⁸

องค์การอนามัยโลก ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาแบบเรียนรวม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนทุกคน ผ่านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วัฒนธรรมและชุมชน ตลอดจนลดการแบ่งแยกและการกีดกันกลุ่มใด ๆ ไม่ให้มีส่วนร่วมในการศึกษา⁵⁹

จรรยา ชื่นเกษม และกัลยา ชนะภัย ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรวมไว้ว่า การเรียนรวมเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนที่มีลักษณะความต้องการที่ต่างกันไปเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมและชุมชนเป็นกระบวนการที่พยายามลดการแบ่งแยกหรือการแยกออกจากกันทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่เน้นให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและเนื้อหาที่จะนำมาใช้สอนเด็ก วิธีที่ครูนำมาใช้สอนตลอดจนกลไกต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการวัดผลประเมินผล ซึ่งจะต้องครอบคลุมการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนตามความเหมาะสมกับอายุและ

⁵⁷ UNESCO, “Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education” (A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005), 1.

⁵⁸ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, **การเรียนรวม Inclusion** (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 6.

⁵⁹ องค์การอนามัยโลก, “พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ,” แปลจาก **Milestones in Health Promotion : Statements from Global Conferences**, แปลโดย สิ้นศักดิ์ชื่นมณี อุ่นพรมมี (กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2556), 5.

ความสามารถของเด็กและถือเป็นความรับผิดชอบของระบบการศึกษาที่จะต้องดำเนินการดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ⁶⁰

รัตนภรณ์ อัครธรรมรัตน์ ได้ให้ความหมายของการศึกษาเรียนรวม คือ การจัดการศึกษาตามความเชื่อที่ว่าเด็กพิการทั่วไปได้รับการศึกษาในชั้นเรียนปกติใกล้บ้านและชุมชน ที่เด็กอาศัยอยู่ โดยได้รับความเสมอภาคเหมือนเพื่อน ๆ ที่มีได้เป็นเด็กพิการ หากเด็กคนใดต้องการวิธี สอนพิเศษทางโรงเรียนต้องจัดเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวก การบำบัดหรือการช่วยเหลือ เฉพาะตัวให้เป็นรายบุคคลต่อไป⁶¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความหมายของการศึกษาเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนทุกคน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนในโรงเรียนกับนักเรียนทั่วไป โดยได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน บุคลากร ทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ของโรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยก นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่ การออกแบบการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ ในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับ ความสามารถ ด้วยการใช้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรวมว่า เป็นการจัดบริการทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนกับนักเรียน ปกติทั่วไป มีการจัดการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่นและตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กที่มีวิธีการเรียนรู้ และความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันเหมาะสมกับอายุภายใต้การสอนของครู ทั่วไป ด้วยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)⁶²

⁶⁰ จรรยา ชื่นเกษม และ กัลยา ชนะภัย, เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ (Special Education) รหัสวิชา 1082105 (กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558).

⁶¹ รัตนภรณ์ อัครธรรมรัตน์, Special Education & Inclusive Learning (ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, 2554).

⁶² สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย การจัดการเรียนรวมให้มีคุณภาพ, ปีงบประมาณ 2560, ระหว่างวันที่ 11-12 มีนาคม 2560 (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาเรียนรวม หมายถึง การดำเนินงานทางการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนทุกคน ทั้งผู้เรียนพิการ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษและผู้เรียนทั่วไป ได้รับการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียนปกติตามชั้นเรียนที่เหมาะสมกับ อายุภายใต้การจัดการเรียนรู้ของครูทั่วไป⁶³

สรุปได้ว่า **การจัดการเรียนรวม** หมายถึง กระบวนการการจัดบริการทางการศึกษา แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้เรียนรวมกับนักเรียนปกติ โดยนักเรียนทุกคนได้รับการปฏิบัติ เท่าเทียมกันทุกด้าน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน ไม่มีการแบ่งแยกนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็น สมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเต็มที่

วิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวม

วิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวมนั้น มีลำดับตามขั้นตอนซึ่งหลาย ๆ ประเทศ ได้ดำเนินการไปในลักษณะที่คล้ายกัน กล่าวคือ ขั้นที่ 1 การปฏิเสธ ไม่ยอมรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ขั้นที่ 2 การแบ่งแยก เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับขึ้นมาบ้างเนื่องจาก ความสงสารและเห็นใจ ขั้นที่ 3 การเข้าใจ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับโดยให้เรียน ในโรงเรียนเรียนรวม ขั้นที่ 4 การยอมรับ ทุกคนให้การยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง ซึ่งขั้นตอนที่นำไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวมนั้น มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกีดกัน (Exclusion) ในขั้นนี้เป็นการปฏิเสธ นั่นคือ การไม่ยอมรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ โดยมองว่าเป็นคนไม่ปกติ เช่น การที่เด็กมีสติปัญญาต่ำกว่าคนปกติจะถูกมองว่าโง่เงา ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษา ถูกกีดกันไม่ให้ เข้าถึงการศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นแบ่งแยก (Segregation) ในขั้นนี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับ ขึ้นมาเล็กน้อยโดยให้ได้รับการศึกษาบ้าง การจัดการศึกษาถือเป็นการจัดให้เพราะความสงสารหรือ การกุศล ยังคงมีการแบ่งแยก

ขั้นที่ 3 ขั้นความเข้าใจ (Understanding) ในขั้นนี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการ ศึกษามากขึ้น อาจให้เรียนรวมในโรงเรียนปกติ หรือเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการเนื่องจาก ความเข้าใจว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้รู้จริงและมีเครื่องมือครบถ้วน เป็นการศึกษาที่มีคุณภาพแต่ยังไม่มีกรยอมรับอย่างแท้จริง

⁶³ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการศึกษาไทย (กรุงเทพฯ: สกศ., 2562).

ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรวม (Inclusion) ในขั้นนี้เป็นการที่สังคมมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง และจัดการศึกษาให้ควบคู่กับเด็กปกติในโรงเรียน หากสิ่งใดเป็นอุปสรรคจะหาทางแก้ไขจนสำเร็จ เป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับเด็กทุกคนเข้ามาเรียนรวมกัน ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนที่นำไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวม
ที่มา: ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 8.

ขั้นตอนดังกล่าวมีวิวัฒนาการผ่านมุมมองความเชื่อของผู้คนในสังคมจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ซึ่งต่อไปจะอธิบายให้เห็นว่าการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นมีการวิวัฒนาการตามขั้นตอนไปสู่การศึกษาแบบเรียนรวมโดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 สังคมยังไม่ยอมรับความพิการและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การศึกษายังถูกกีดกันจึงเป็นการจัดการศึกษาเพียงรูปแบบเดียวคือการศึกษาแบบปกติ ต่อมาระยะที่ 2 นั้นสังคมได้มีการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษขึ้นมาบ้างแต่ยังมีการแบ่งแยกโดยจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการส่วนระยะที่ 3 นั้นได้มีการจัดการเรียนรวมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมีการคัดแยกเด็กที่มีความพร้อมเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติแต่เด็กที่ยังไม่พร้อมจะจัดให้เรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษซึ่งถือว่าการยอมรับมากขึ้น แต่ยังไม่ได้จัดการศึกษาให้เด็กได้เรียนรวมอย่างเป็นทางการที่ถูกต้อง ระยะที่ 4 ในปัจจุบันสังคมมีความรู้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างอย่างแท้จริง โดยจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้เด็กทุกคนได้เรียนรวมกันโดยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างปกติ⁶⁴ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 สังคมไม่ยอมรับความพิการ การศึกษาแบบปกติ

ในอดีตสังคมยังไม่ได้มีการยอมรับคนพิการ หรือคนที่ผิดปกติ การกำหนดกฎเกณฑ์ในการสร้างบรรทัดฐานของความปกติจึงเป็นสิ่งที่ผู้คนในยุคสมัยนั้นยอมรับ และความพิการถูกมองว่าเป็นความผิดปกติในสังคมโดยการตีตรา (Stigmatized) ว่าเป็นบุคคลที่มีความพิการหรือผิดปกติเป็น

⁶⁴ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551),8.

บุคคลที่น่ารังเกียจและมีรอยมลทิน ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานและถูกแบ่งแยกออกจากสังคม⁶⁵ นั้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในอดีตสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังถูกจำกัด การจัดการศึกษาแต่เดิมมีการจัดการศึกษาเพียงรูปแบบเดียว คือ การศึกษาในระบบปกติ (Regular Education) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่จัดให้เฉพาะเด็กปกติที่สามารถมาเรียนได้เท่านั้น ยังไม่ได้คำนึงถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาประเภทอื่น

ระยะที่ 2 สังคมเริ่มยอมรับความพิการ การจัดการศึกษาพิเศษ

แต่ต่อมาแนวคิดการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมนี้ได้เปลี่ยนไป มีกลุ่มนักศึกษามองเห็นว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาหรือรับเข้ามาเรียนในโรงเรียนได้ จึงจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานี้ในโรงเรียน และเป็นจุดกำเนิดการศึกษาพิเศษ (Special Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเด็กพิการซ้ำซ้อน เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเด็กกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จะไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษในประเทศไทยนั้น ได้มีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นมาอย่างต่อเนื่องและมีพัฒนาการยาวนานกว่า 70 ปี โดยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2482 ได้มีการเปิดโรงเรียนสอนคนตาบอดแห่งแรกขึ้น โดยสุภาพสตรีชาวอเมริกันชื่อ มิสเจนิวีฟ คอลฟิลด์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทาง การมองเห็น และท่านเป็นผู้นำอักษรเบรลล์มาเผยแพร่แก่ผู้พิการทางสายตาในประเทศไทยเป็นครั้งแรก

ระยะที่ 3 สังคมเข้าใจความแตกต่างของผู้พิการ การเรียนร่วม

ต่อมา พ.ศ. 2494 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ โดยกรมสามัญศึกษาเปิดโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง โดยทดลองเปิดโครงการและโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ โดยกรมสามัญศึกษาจัดตั้งหน่วยทดลองสอนเยาวชนที่บกพร่องทางการได้ยิน 1 ห้องเรียนในโรงเรียนเทศบาล 17 วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงการ

⁶⁵ Rosalyn Benjamin Darling, *Disability and Identity: Negotiating Self in a Changing Society* (Boulder: CO: Lynne Rienner Publishers, 2013), 3.

พัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยทดลองเรียนร่วมเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่โรงเรียนพญาไทโรงเรียนราชวินิต โรงเรียนวัดเวตะวันธรรมมาวาส ในระยะเวลาต่อมาการเรียนร่วมได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย “คนพิการทุกคนอยากเรียนต้องได้เรียน” และส่งเสริมการจัด การเรียนร่วมเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้⁶⁶ นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับการกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อการเรียนร่วมชั้น เรียกว่าโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ซึ่งโครงการดังกล่าวได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2543 เป็นการจัดการเรียนร่วมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วม (Mainstreaming) โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา⁶⁷

เมื่อจัดการศึกษาพิเศษไปสักระยะเวลาหนึ่ง กลุ่มนักการศึกษาได้มีการทดลองให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ผลการทดลองพบว่าเด็กในกลุ่มนี้สามารถพัฒนาได้มากจึงเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม (Integrated Education หรือ Mainstreaming) ซึ่งจัดให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษและเข้าไปเรียนในระบบการศึกษาทั่วไป และร่วมกิจกรรมบางกิจกรรมและใช้ช่วงเวลาช่วงหนึ่งในแต่ละวัน ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กนักเรียนปกติทั่วไป ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนในควมดูแลซึ่งเด็กที่เข้าไปเรียนร่วมจะเรียนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนร่วมนักวิชาการศึกษาพิเศษได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการกับเด็กที่เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่าเด็กที่เรียนร่วมนั้นมีทักษะทางสังคมดีกว่าเด็กที่อยู่ในโรงเรียนพิเศษเฉพาะความพิการ และยังสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ยอมรับกันในสังคมทั่วไปได้ดีกว่า จึงได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าการเปลี่ยนการจัดการศึกษาพิเศษมาเป็นการเรียนร่วมให้ประโยชน์มากกว่า อย่างไรก็ตามการเรียนร่วมนั้นมีข้อจำกัดคือจะต้องมีการคัดแยกและการส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้เตรียมความพร้อมและได้รับการวินิจฉัยแล้วว่าสามารถเรียนร่วมได้เท่านั้น จึงจะสามารถเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมได้

⁶⁶ อรวรรณ นิมิตลุง, การศึกษาแบบเรียนรวม: หนทางนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน, วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(2) (กรกฎาคม-ธันวาคม, 2552), 40-54.

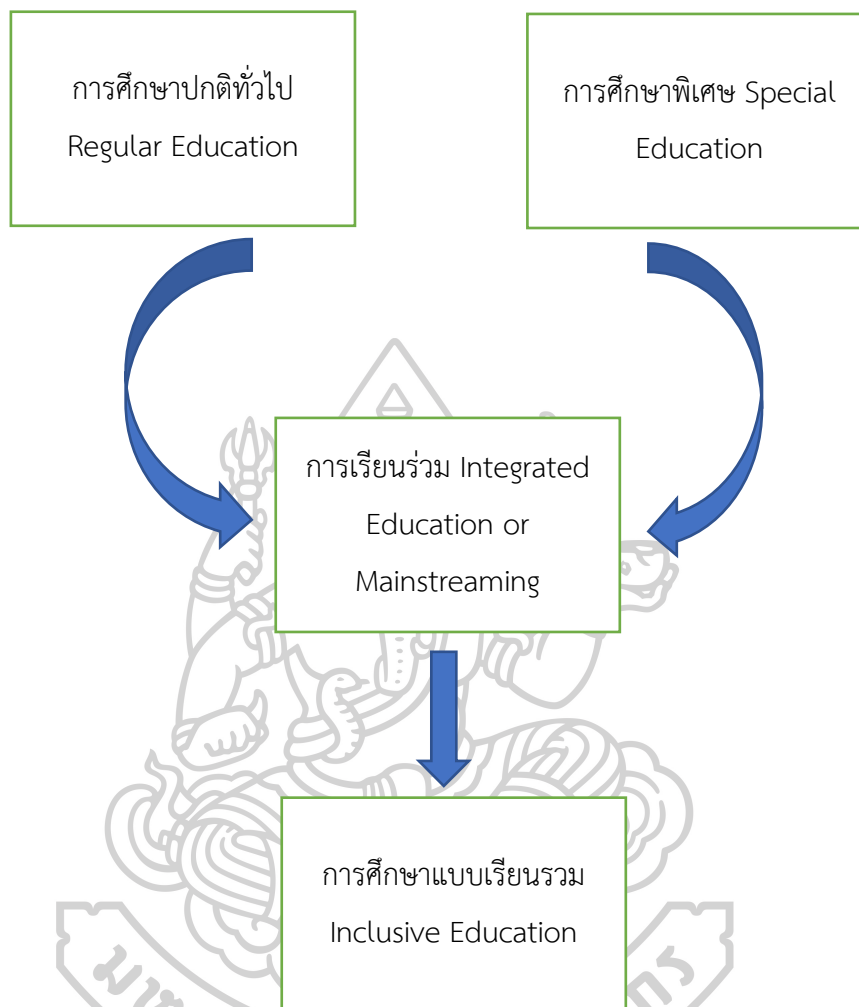
⁶⁷ เบญจา ชลธารันนท์, “การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม,” เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ, 3 เมษายน 2543 (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543), 22.

ระยะที่ 4 สังคมความเข้าใจยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ การศึกษาแบบเรียนรวม

ในปัจจุบันการพัฒนาแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) หรือการเรียนรวม (Inclusion) ซึ่งเป็นการจัดให้เด็กทุกคนในโรงเรียนซึ่งจะเกิดประโยชน์มากกว่า โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกับเด็กทั่วไปในชั้นเรียนแนวคิดของการศึกษาแบบเรียนรวมส่งผลให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพและด้านสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน ซึ่งไม่เพียงเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้ยอมรับซึ่งกันและกัน เด็กทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้ อาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามแบบสากล เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ รวมถึงงบประมาณ ปัจจุบันได้มีความพยายามในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยมีโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม เพิ่มขึ้นจำนวน 783 โรงเรียน ทำให้มีโรงเรียนแบบเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,228 โรงเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและจัดการเลือกปฏิบัติทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพในโรงเรียนแบบเรียนรวมในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับความพิการในแต่ละประเภท และมีศูนย์บริการทางการศึกษาพิเศษ (Student Support Service : SSS) กระจายทุกอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นศูนย์รวมสื่อการเรียนรู้นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ (Research Center) ทั้งด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมให้ได้รับสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพเป็นรายบุคคล และได้รับบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเข้าถึงการศึกษา พัฒนาศักยภาพทักษะ การดำรงชีวิต มีพื้นฐานอาชีพและพึ่งตนเองได้⁶⁸

⁶⁸ สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ, คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล, เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562, เข้าถึงได้จาก www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf

สรุปวิวัฒนาการของการศึกษาแบบเรียนรวม แสดงให้เห็นจากแผนภาพประกอบที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงวิวัฒนาการเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม
ที่มา: เบญจมา ชลธารินทร์, “การศึกษาแบบเรียนรวม,” เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษา
แบบเรียนรวม (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544), 3.

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม

แนวคิดและปรัชญาการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตก ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในขณะนั้นได้รับอิทธิพลตามกระแสการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษาจนภายหลังก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา ซึ่งก็ได้อิทธิพลตามแนวคิดของนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ในประเทศตะวันตก เช่น แนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

ที่ยึดความสนใจของเด็กเป็นหลักและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถูกนำมาใช้ในโรงเรียนอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับการศึกษาแบบเรียนรวม หรือการเรียนรวม ซึ่งเป็นคำที่กล่าวถึงกันมากในชุมชนวิชาชีพทางการศึกษาพิเศษในประเทศตะวันตกตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ในประเทศสหรัฐอเมริกา และในประเทศสหราชอาณาจักรนั้นรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และกำหนดมาตรการหลายอย่างให้โรงเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้โรงเรียนต่าง ๆ นำแนวคิดนี้มาใช้ และแนวคิดนี้ได้แพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ผลจากการประชุมว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ที่จอมเทียน จังหวัดชลบุรี ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2533 ที่มุ่งให้รัฐบาลจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยให้ทุกคนได้เรียนรวมชั้นเดียวกันให้ได้มากที่สุด และผลสรุปจากการประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษและการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาที่ซาลามันกา ประเทศสเปน พ.ศ. 2534 ที่กำหนดว่าโรงเรียนควรจัดบริการการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทำให้แนวคิดในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่แท้จริง และเป็นกระแสสากลที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนทิศทางในการจัดการศึกษาในทั่วทุกภูมิภาคของโลก การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้คำนึงถึงหลักมนุษยชนและสิทธิเด็กที่ว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันและให้ความสำคัญแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาทั้งที่มีโอกาสได้รับการศึกษา และที่ไม่สามารถคงอยู่ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษา ในการประชุมเรื่องการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษที่ซาลามันกา ประเทศสเปน⁶⁹ ได้กำหนดหลักการในการจัดการเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ดังตารางที่ 1

⁶⁹ สุชาดา บุปผา, ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 18.

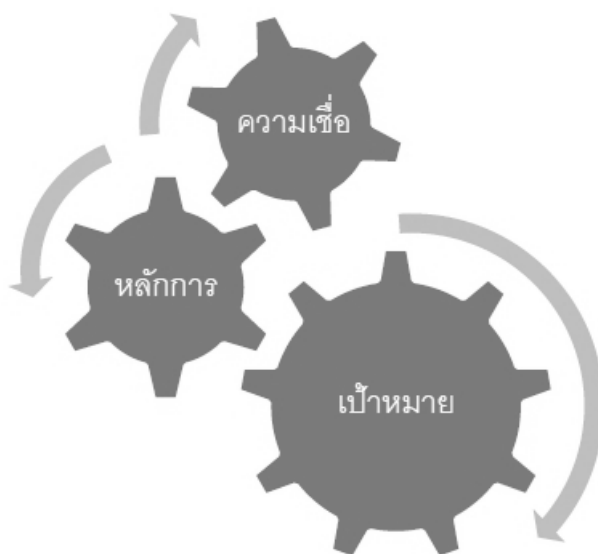

ตารางที่ 1 หลักการในการจัดการเรียนรวมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ความเชื่อ	หลักการ	เป้าหมาย
<ul style="list-style-type: none"> • เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ • เด็กทุกคนมีคุณลักษณะความเข้าใจความสามารถ ความต้องการในการเรียนรู้เฉพาะตัว และมีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน 	<ul style="list-style-type: none"> • ยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของเด็ก • จัดบริการที่เหมาะสมกับรูปแบบและการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน • ประกันความเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ความพยายามไม่ให้เกิดการแบ่งแยก • การสร้างชุมชนและสังคมโดยรวม • จัดการศึกษาให้ทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ • ความคุ้มค่าในการลงทุนในระบบการศึกษา

ที่มา: สุชาดา บุปผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 18.

จากความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม สามารถสรุปแนวคิดดังกล่าวได้ว่า 1.นักเรียนทุกมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและประสบความสำเร็จ 2.นักเรียนทุกคนมีคุณค่าและความสามารถพิเศษเฉพาะของตนเอง 3. การศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติและเกิดประโยชน์ทั้งในด้านสังคมและวิชาการ 4. นักเรียนทุกคนมีวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและแสดงถึงความเข้าใจที่แตกต่างกัน 5. นักเรียนทุกคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมเนื่องจากทุกคนได้เรียนด้วยความเข้าใจเมื่อเรียนในเรื่องที่สนใจและท้าทาย 6. นักเรียนทุกคนควรได้รับโอกาสในการเรียนและการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน 7. ชุมชนและสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตลอดจนการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ความเชื่อและหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่แบ่งแยก อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน เป็นการสร้างชุมชนและสังคมร่วมกันโดยจัดการศึกษาให้ทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนทุกคนทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ นับเป็นความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 ความเชื่อ หลักการ และเป้าหมายของการศึกษาแบบเรียนรวม
ที่มา: สุชาดา บุบผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 19.

เบญจา ชลธาร์นนท์ ได้เสนอแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมไว้ โดยให้ความสำคัญในเรื่อง การสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน และการยอมรับความแตกต่างหลากหลายของบุคคล และความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การศึกษาแบบเรียนรวมควรคำนึงถึงศักยภาพและ ลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลโดยไม่มองว่าเป็นความแปลกแยก (Deviant) แต่ถือเป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวเน้นให้ทุกคนสามารถอยู่รวมกันได้ ในสังคมเดียวกันภายใต้ข้อจำกัด น้อยที่สุดโดยอาศัยการช่วยเหลือและพึ่งพากันของคนในสังคม ดังต่อไปนี้⁷⁰

1. โอกาสที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunity) ทุกคนควรได้รับโอกาสทางการศึกษา อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าฐานะ เพศ เชื้อชาติที่แตกต่าง หรือสภาพร่างกายหรือจิตใจบกพร่องหรือไม่ก็ตาม
2. ความหลากหลาย (Diversity) มนุษย์ย่อมแตกต่างกัน การจัดการศึกษาควรสนับสนุนให้เกิด การยอมรับในความแตกต่างและต้องจัดให้ตอบสนองกับความต้องการ
3. ทุกคนมีความปกติอยู่ในตัว (Normalization) ทุกคนมีความปกติอยู่ในตัวและจะต้องยอมรับและไม่มีการแบ่งแยกความแตกต่าง การจัดการศึกษาควรให้ทั่วถึงทุกคน
4. สังคมมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Multicultural Society) ในหนึ่งสังคมย่อมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การยอมรับความหลากหลายโดยการจัดการศึกษา

⁷⁰ เบญจา ชลธาร์นนท์, “การศึกษาแบบเรียนรวม,” **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม** (กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544), 102-105.

ต้องให้สอดคล้องกับแต่ละสังคมและวัฒนธรรม 5. ศักยภาพ (Potential) มนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพในตนเอง แต่ละคนมีศักยภาพไม่เท่ากันการศึกษาต้องจัดเพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน โดยไม่จัดในมาตรฐานเดียวกัน 6. มนุษยนิยม (Humanism) การพัฒนามนุษย์คือการพัฒนาให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้ และไม่เกิดการแตกแยกในกลุ่มคน 7. กระบวนการสังคมประภิต (Socialization) มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทางสังคม เราไม่สามารถจะแยกมนุษย์ออกจากกันได้ เพราะธรรมชาติของมนุษย์ต้องการมีส่วนร่วมในสังคม การจัดการศึกษาควรจัดโดยไม่มีการแบ่งแยกหรืออิทธิพลและโอกาสทางการศึกษา 8. ความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualization) มนุษย์แต่ละคนมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกันการให้การศึกษาถึงแม้จะจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่ต้องจัดการศึกษาให้เฉพาะตามความต้องการของแต่ละคน 9. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Dependency) มนุษย์เราควรพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้สังคมน่าอยู่ 10. สภาวะแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) การจัดการศึกษาจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจะต้องจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนกลับสู่สังคมปกติโดยเร็วที่สุด โดยจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู ได้เสนอแนวคิดที่ส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมไว้อย่างน่าสนใจกล่าวคือ ทุกคนเป็นสมาชิกในสังคม ความแตกต่างหลากหลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่า แม้ว่าทุกคนจะมีความแตกต่างเฉพาะตนแต่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจะให้นักเรียนสามารถเรียนร่วมกันได้เมื่อมีความพร้อม ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีกระบวนการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้ 1. ความหลากหลายเป็นสิ่งที่มีค่า 2. นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกของกลุ่มในสังคม 3. กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่มีความพร้อมก็สามารถเรียนได้ ความพร้อมจะตามมาภายหลัง 4. ทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างเป็นสมาชิกของสังคม จึงไม่จำเป็นต้องมีลำดับชั้น ทุกคนเท่าเทียมกัน 5. การสอบตกของนักเรียนสะท้อนว่าวิธีการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสม ควรมีการเปลี่ยนแปลง⁷¹

สอดคล้องกับแนวคิดของกุฟ่า เสวกพันธ์ ซึ่งได้กล่าวถึง แนวคิดการส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมไว้คล้ายคลึงกันในเรื่องสิทธิและการจัดการศึกษาตามศักยภาพของบุคคลโดยไม่แบ่งแยกเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข และเน้นไปในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิบัติจริงและสอดคล้องในชีวิตประจำวันและการประสานงานระหว่างวิชาชีพรวมถึงหลักพฤติกรรมนิยมและการปรับเด็กให้เข้ากับสังคม ดังนี้ 1. แนวคิดการนำไปสู่สภาวะปกติมากที่สุด เป็นแนวคิดหลักของการศึกษาในปัจจุบันที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการประเภทต่าง ๆ สามารถปฏิบัติ

⁷¹ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 25.

กิจกรรมประจำวันทั่วไปได้ดีขึ้น 2. แนวคิดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทแต่ละคนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องนั้นมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงสุดตามศักยภาพของตน 3. แนวคิดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทตามความบกพร่อง เป็นการจัดบริการให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่แรกเริ่ม โดยไม่วินิจฉัยเด็กว่ามีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งเพื่อนำมาพิจารณาว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดจากความบกพร่องหรือเป็นความล่าช้าทางวุฒิภาวะ ซึ่งแท้จริงแล้วสามารถกระตุ้นพัฒนาการให้เท่ากับเด็กปกติได้แต่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร 4. แนวคิดการเน้นสิ่งที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการส่งเสริมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้ 5. แนวคิดการประสานงานระหว่างสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เป็นการจัดประสานงานในการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นักวิชาชีพสาขาต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งทุกคนล้วนมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวม 6. แนวคิดทางพฤติกรรมนิยม เป็นการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อควบคุมหรือเปลี่ยนพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยใช้หลักการวางเงื่อนไขหรือการเสริมแรง ซึ่งความเชื่อว่าคุณครูสอนควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมซึ่งวัดและสังเกตได้หรือพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตและวัดได้ แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อนักการศึกษาพิเศษในการจัดการเรียนการสอน การวางเงื่อนไข การเสริมแรง รวมถึงหลักการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 7. แนวคิดทางนิเวศวิทยา เป็นการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดประสบการณ์ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน⁷²

การศึกษาแบบเรียนรวมควรคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ข้อที่สำคัญ ได้แก่ 1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา 2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม 3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคล องค์ประกอบการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งสามประการนี้ได้บ่งชี้ถึงความเท่าเทียมกันตามสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา สังคม การยอมรับสภาพความแตกต่างของบุคคล ทฤษฎีนี้ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มีประสิทธิผลสูงสุด โดยเน้นความสำคัญคือ เด็กแต่ละคนควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้สติปัญญาตามที่ถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญ

⁷² ฎุฬฟ้า เสวกพันธ์, การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: บริษัทวี พริน (1991), 2552), 87.

ในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถทางสติปัญญาที่มีอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประเมินการเรียนรู้ควรมีการวัดและประเมินผลจากเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถครอบคลุมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ดังแสดงแผนภาพที่ 5 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเรียนรวม
ที่มา: สุชาดา บุบผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 22.

การศึกษาแบบเรียนรวมจึงเป็นแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างหลักการทางการศึกษาและสังคมบนพื้นฐานความเชื่อในเรื่องของสิทธิของมนุษย์ชนและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มีความสำคัญกับเด็กในฐานะเป็นสมาชิกของโรงเรียน สังคม และชุมชน และมองว่าปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบริบทแวดล้อม เช่น ผู้คน สถาบัน นโยบาย วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนบริบทแวดล้อม เช่น การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง การจัดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กทุกคนจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างแท้จริง การศึกษาแบบเรียนรวมนั้นเชื่อในปรัชญาของการอยู่ร่วมกันและความเท่าเทียมกันในสังคมส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสในการเรียนรู้การปรับตัวสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีปกติสุข จากแนวคิดและความเชื่อของการศึกษาแบบเรียนรวมได้มีนักการศึกษาพิเศษและบุคคล ที่เกี่ยวข้องได้เสนอหลักการเรียนรวม ดังนี้ 1. ความยุติธรรมในสังคม (Social Justice) เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อเด็กปกติทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติด้วย

หากกีดกันไม่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนปกติ นั่นคือความไม่ยุติธรรมในสังคม นักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่า ความยุติธรรมในสังคมจะนำมาซึ่งความสุขในสังคมนั้น มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคมของเด็ก กล่าวคือ เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการความรัก ต้องการความเข้าใจ ต้องการยอมรับ ต้องการมีบทบาท และมีการมีส่วนร่วมในสังคม การศึกษาพิเศษในอดีตที่ผ่านมามุ่งเห็นความแตกต่างมากกว่ามุ่งเน้นความเหมือน มุ่งเน้นจุดอ่อนหรือการไร้ความสามารถมากกว่ามุ่งเน้นความสามารถของเด็กและการยอมรับของสังคม 2. การคืนสู่สภาวะปกติ (Normalization) หมายถึง การจัดสภาพการใด ๆ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ สามารถได้รับบริการเช่นเดียวกับคนปกติ เช่น ด้านที่อยู่อาศัย ในอดีต คนพิการ มักถูกส่งเข้าไปอยู่รวมกันในสถานสงเคราะห์ ต่อมา มีการสร้างบ้านสำหรับคนพิการขึ้นในชุมชน เพื่อให้เขาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การสร้างสถานสงเคราะห์คนพิการในรูปแบบต่าง ๆ จึงลดลง และหันมาให้บริการแก่ผู้บกพร่องในลักษณะดังกล่าวแทน ผู้ที่มีความบกพร่องอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนปกติ ความเคลื่อนไหวนี้มีขึ้นในระบบการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนโรงเรียนเฉพาะหรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษมาเป็นพัฒนาให้มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมมากขึ้น และส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในโรงเรียนปกติมากที่สุด 3. สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) เป็นผลผลิตกับเด็กมากที่สุดโดยเด็กได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โรงเรียนการศึกษาพิเศษ เช่น โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนเฉพาะประเภทอื่น ๆ รวมถึงชั้นพิเศษด้วยจัดอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่มีข้อจำกัด เนื่องจากเด็กต้องถูกจำกัดให้อยู่ในโรงเรียนเฉพาะไม่สามารถเรียนในโรงเรียนปกติได้ โรงเรียนแบบเรียนรวมเป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้กับทุกคน ครูควรเข้าใจและยอมรับว่ามีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการอยู่ร่วมในสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม พื้นฐานที่จะทำให้การเรียนรวมประสบผลสำเร็จ นั่นคือให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด 4. การเรียนรู้ (Learning) มีความเชื่อว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ว่าเด็กนั้นจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม หากเด็กมีความพร้อม และได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องและถูกวิธี เด็กเหล่านี้ก็สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของเขา⁷³

สรุปได้ว่า **แนวคิดพื้นฐานการศึกษาแบบเรียนรวม** คือ การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน ซึ่งการศึกษาแบบเรียนรวมจะทำได้ต้องมีประสิทธิภาพ เมื่อมีการจัดให้นักเรียนได้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด นอกจากนี้การจัดการเรียนรวมต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาอาชีพและพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ในลักษณะการรวมพลังของทุกฝ่าย

⁷³ ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์, การเรียนรวม Inclusion (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551), 26-30.

ที่เกี่ยวข้องในสังคมและชุมชนเพื่อช่วยให้การศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จ จากแนวคิดและทฤษฎีของการเรียนรวม อาจกล่าวได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายคนอาจเรียนรู้ได้ดี การวัดและประเมินผลจะต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กและสอดคล้องกับระดับความสามารถของแต่ละคน จัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

ประโยชน์ของการศึกษาแบบเรียนรวม

เมื่อการศึกษาแบบเรียนรวมได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มุ่งจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน ดังนั้นการศึกษาแบบเรียนรวมจึงเป็นแนวคิดทฤษฎีที่สามารถเป็นแนวทางที่ให้โรงเรียนนำมาปรับใช้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคน ซึ่งการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมถือเป็นการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์ และด้านสังคมและเกิดการพัฒนาเด็กทุกคนในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพการศึกษาแบบเรียนรวมมีความสำคัญในการดำเนินการด้านรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มีระบบการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมกับเด็กทุกคน ดังนี้ 1. พัฒนาครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนโดยในเนื้อหานี้จะต้องครอบคลุมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน 3. โรงเรียนสามารถนำมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน 4. เกิดการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีคุณภาพ 5. การศึกษาแบบเรียนรวมสามารถเชื่อมโยงเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสามารถเชื่อมโยงเข้ากับหลักสูตรปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้การศึกษาแบบเรียนรวมนั้นมีความสำคัญต่อโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ทั้งการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และยังเป็นการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย โดยโรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาแบบเรียนรวมมีความสำคัญต่อผู้เรียนทุกคน และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดแบบปกติหรือแยกกลุ่มซึ่งหากได้รับการสนับสนุนจะทำให้เกิดกระบวนการทางสังคมจากผู้ปกครองและสามารถนำไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น

ในสังคม 2. ความสามารถทางสังคม และทักษะการสื่อสารของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาจากการศึกษาแบบเรียนรวม การที่นักเรียนได้อยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมปกติสามารถพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมตลอดจนมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะอย่างเหมาะสม 3. การจัดระบบการศึกษาแบบเรียนรวมให้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีรูปแบบโปรแกรมทางการศึกษาที่เคร่งครัดเพื่อการพัฒนาทักษะและความสามารถทางวิชาการผลจากการวิจัยพบว่าโปรแกรมการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยทั่วไปควรมีมาตรฐานที่สูงกว่าการจัดการศึกษาแบบแยกกลุ่มและควรใช้เวลาในเรียนและการแสดงผลงานของเด็กมากกว่าปกติ 4. การยอมรับทางสังคมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการพัฒนาจากการทำงานกลุ่มย่อยร่วมกับเด็กปกติ การเรียนการสอนตามธรรมชาติจะค้นพบความต้องการพิเศษรวมถึงปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานกลุ่มย่อย 5. การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จากการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมีเครือข่ายที่เข้มแข็งกว่าการศึกษาพิเศษ 6. การศึกษาแบบเรียนรวมช่วยพัฒนาความรู้เกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 7. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซึ่งเข้ารับการศึกษาแบบเรียนรวมมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ใหญ่และสามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมถึงกิจกรรมทางสังคมมากกว่ากลุ่มนักเรียนซึ่งได้รับการศึกษาพิเศษ 8. ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมมีรายได้สูงเมื่อเทียบกับผู้ที่จบจากโปรแกรมการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ⁷⁴

ประโยชน์ของการศึกษาแบบเรียนรวมไม่ใช่มีเพียงเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้นหากแต่ยังเกิดกับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วย ดังนี้ 1. ความสามารถของนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในระบบการศึกษาแบบเรียนรวมไม่ได้ถูกลดทอนลงจากกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียน ความเข้าใจที่ว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะขัดขวางการเรียนในชั้นเรียนนั้นไม่พบว่ามีงานวิจัยใดสนับสนุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการศึกษา ยังพบว่า การจัดการเรียนการสอนไม่ทำให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษลดประสิทธิภาพการเรียนรู้ หากแต่เกิดจากการแทรกแซงในขณะที่ทำกิจกรรมของนักเรียนปกติ 2. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาชั้นเรียนและเทคโนโลยีทางการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษบางคนต้องการใช้เทคโนโลยีช่วยสอนเพื่อให้

---

⁷⁴ Gail McGregor and R. Timm Vogelsberg, **Inclusive schooling practices: Pedagogical and research foundations: A synthesis of the literature that informs best practices about inclusive schooling** (Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1998), 22.

เกิดการเรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักเรียนกลุ่มอื่นก็จะได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวด้วย 3. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มงบประมาณ ในชั้นเรียน งบประมาณหรือสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในโปรแกรมพิเศษสามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนปกติได้เพื่อการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ทั้งกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และทุกคนในชั้นเรียน งบประมาณนี้สามารถใช้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษ การจัดประสบการณ์นอกโรงเรียนหรือทัศนศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น การเลือกทรัพยากรในห้องเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและควรเอื้อต่อนักเรียนทุกคนด้วยเช่นกัน 4. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มครูผู้ช่วยในชั้นเรียน งบประมาณพิเศษที่ได้รับการจัดสรรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทำให้สามารถเพิ่มครูในชั้นเรียนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ 5. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินไปในชั้นเรียน และยังได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนในชั้นที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำให้นักเรียนจะได้รับการพัฒนาตนเกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง และมีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนเพิ่มขึ้น เป็นฝึกประสบการณ์ในการรับรู้ทางสังคมและทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนนักเรียนที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือเพื่อน เช่น โปรแกรมเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้มีความรู้และชำนาญทางวิชาการมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว 6. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีโอกาสในการเรียนรู้ทักษะอื่นเพิ่ม เช่น การใช้อักษรเบรลล์หรือภาษามือ 7. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสามารถเรียนรู้การเห็นคุณค่าและการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากชั้นเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม⁷⁵

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรวมไว้ ดังนี้

1. ด้านการเรียน เด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้นและไม่ได้เดินทางไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมาก จนเป็นภาระของผู้ปกครอง
2. การมีชีวิตร่วมกับครอบครัวกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง เด็กมีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุผลแห่งความพิการและเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึกและตระหนักในการรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่พยายามผลักภาระให้ผู้อื่น
3. การเปลี่ยนเจตคติ การที่เด็กปกติปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะช่วยให้เด็กปกติมองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้นทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพหรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสังคมนิยมคิดกัน เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจ

⁷⁵ Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, "Educating students with severe handicaps in regular classes," *The Elementary School Journal* (1992): 373-387.

ความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีช่วยเหลือกันและอยู่ร่วมกัน เนื่องจากทุกสังคมจะมีคนปกติและคนที่มีความต้องการพิเศษ 4. ด้านสังคมและชุมชน เด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้การอยู่ร่วมกันก็จะช่วยให้สังคม ได้เรียนรู้วิธีที่เหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย 5. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษหรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น⁷⁶

สรุปได้ว่า **ประโยชน์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม** คือ การตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งรวมถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และนักเรียนปกติ อย่างไรก็ตามมีความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนานว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะทำให้ชั้นเรียนเกิดความสับสนวุ่นวายและขัดขวางการเรียนรู้ของเพื่อนคนอื่น เนื่องจากครูไม่สามารถจัดการกับภาระงานที่มีต่อกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้ที่กระบวนการทางการศึกษาทำให้เด็กนักเรียนเห็นคุณค่าของตัวเองต่ำลง แต่เมื่อพิจารณาในบริบทการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมกลับพบว่าการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นให้ประโยชน์มากกว่าทั้งด้านการเรียนของเด็ก และการใช้ชีวิตในครอบครัว รวมไปถึงการสร้างเจตคติที่ดีและการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมไปถึงการลดภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

องค์ประกอบในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม

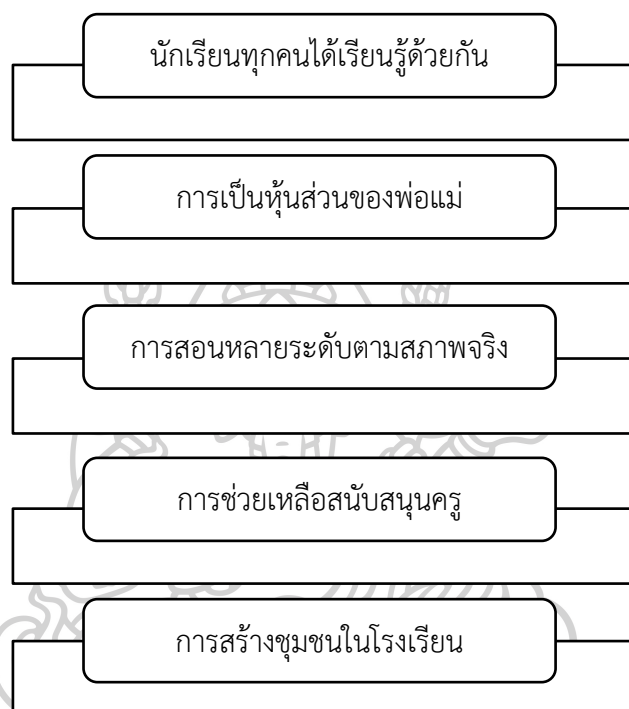
การพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวมจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างหลากหลายตามสภาพจริง การสร้างชุมชนในโรงเรียนและการค้นพบและแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละคน การดูแลนักเรียนในชั้นเรียน การให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ และการช่วยเหลือสนับสนุนของครู ดังนี้ 1. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน โรงเรียนและบุคลากรมีพันธสัญญาร่วมกันว่า จะต้องรับนักเรียนทุกคนเข้าสู่โรงเรียน ครูและบุคลากรอื่น ๆ จะทำงานร่วมกันในชั้นเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันทุกกลุ่ม ได้เรียน เล่น และทำงานด้วยกัน บุคลากรทุกคนจะต้องเห็นว่สิ่งที่มีคุณค่าสำหรับนักเรียน สามารถพูดหรือแสดงออกถึงความเชื่อ และพร้อมที่จะอธิบายเหตุผลในการทำงานให้กับผู้คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย 2. การสอนแบบหลายระดับตามสภาพที่แท้จริง

⁷⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล** (กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา หน่วยงานพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ, 2545), 37.

(Authentic Multi-Level Teaching) ในการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแบบเรียนรวมเท่านั้น ครูจะต้องคำนึงความแตกต่างของนักเรียนทั้งระดับความสามารถ ความถนัด และอัตราเร็วในการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ครูจะต้อง 2.1 ออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อระดับความสามารถที่แตกต่างกัน 2.2 จัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน 2.3 ช่วยเหลือนักเรียนให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น 2.4 ใช้ยุทธศาสตร์ในการสอนตามสภาพจริง จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่บ้าน ชุมชนและสังคม 2.5 ผสมผสานแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบในการเรียนรู้ของเด็ก 2.6 ใช้การเรียนแบบร่วมมือ เช่น การจับคู่ หรือทำงานกลุ่ม 3. การเสริมสร้างชุมชนในโรงเรียนและค้นพบความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม การที่นักเรียนจะมีสภาพจิตใจที่พร้อมที่จะเรียนได้ดีนั้น จะต้องมีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยและได้รับการดูแลเอาใจใส่ หากนักเรียนใช้ชีวิตภายในโรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนชุมชนหนึ่ง ที่ประกอบด้วย ครู นักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีความสุขและรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยแล้ว จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างชุมชนในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ควรเสริมสร้างให้ชุมชนในโรงเรียนเป็นชุมชนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกัน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคลากร พ่อแม่ ชุมชน เช่น มีการศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่มของบุคลากรในโรงเรียน การทำงานเป็นทีม การร่วมกันแก้ไขปัญหาและการสอนเป็นทีม เป็นต้น 4. ในห้องเรียน เด็กจะได้รับการดูแลช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ เช่น มีเพื่อนคู่คิด มีการแก้ไขความขัดแย้งโดยวิธีการทางบวกภายใต้การดูแลและแนะนำของครู มีการแลกเปลี่ยนเรื่องราวในชีวิต ความรู้สึก โดยการพูดคุย การเขียน ศิลปะ การประชุม เป็นต้น 5. ให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมและสอนให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือก เช่น การไปห้องน้ำคนเดียวแทนการไปเป็นกลุ่ม การเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของตนเองการมีอิสระในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้น ลักษณะเช่นนี้จะช่วยให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนลดน้อยลงเพราะนักเรียนไม่รู้สึกว่าถูกควบคุม ไม่ต้องระมัดระวัง วิตกกังวล หรือฝืนใจเพราะมีทางเลือก ทั้งนี้ครูจะต้องค้นหาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานั้น ๆ ของนักเรียนด้วย ครูต้องทำความเข้าใจว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง การที่เด็กแสดงพฤติกรรมออกมานั้นคือการบอกถึงความต้องการของนักเรียน ครูจึงต้องค้นหาสิ่งที่เด็กต้องการ และหาทางช่วยเหลือให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการแสดงออกในทางบวก คณะทำงานของโรงเรียนสามารถจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดคุยและร่วมวางแผนกับพ่อแม่ การจัดห้องที่เด็กสามารถไปได้ เมื่อต้องการหยุดพักเพื่อผ่อนคลายความเครียด ภายใต้การดูแลของครู อาจเป็นห้องสมุด ห้องที่จัดไว้เฉพาะหรือมุมสันโดษในชั้นเรียน เช่น มุมอ่านหนังสือ หรือการสร้างสังคมที่ช่วยเหลือเด็ก จัดตารางความรับผิดชอบ การช่วยเหลือร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้น เป็นต้น 6. การช่วยเหลือสนับสนุนครู มีการช่วยเหลือสนับสนุน

ครูให้สามารถทำงานกับเด็กที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกันมาก รวมทั้งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และสังคมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้วย สรุปได้ว่าทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง⁷⁷ ดังเสนอ ในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 องค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาโรงเรียนแบบเรียนรวม
ที่มา: สุชาดา บุบผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 197.

⁷⁷ สุชาดา บุบผา, **ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 197.

แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำว่า “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” (Basic Education) ความหมายโดยทั่วไป เป็นคำที่มีความหมายหลากหลาย ในสหรัฐอเมริกา การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง “การสอนให้มีทักษะ ในการสื่อสาร คิดคำนวณ และเข้าสังคม เพื่อให้บุคคล สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณเป็น สามารถค้นคว้าหา ความรู้ต่อไปได้ รู้จักโลกแห่งการงาน หน่วยสวัสดิการสังคม ทำงานกับนายจ้างได้ รู้จักการบริโภค ที่เหมาะสม รู้จักการปรับปรุงสุขภาพ”(Cartwright)ตามความหมายนี้ มุ่งถึงการศึกษาเบื้องต้นเป็น สำคัญ องค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นศูนย์รวมของนานาชาติ ในด้านการศึกษาได้ให้คำนิยามการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไว้ว่า “การศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัยให้มีโอกาสได้เรียนความรู้ทั่วไป ที่เป็นประโยชน์แก่ ชีวิต ปลูกฝังให้เกิดความอยากเรียน อยากรู้ มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ ตระหนักว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น”⁷⁸ ในที่ประชุมโลกว่า ด้วยการศึกษเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All : WCEFA) ซึ่งจัดขึ้นที่ โรงแรมจอมเทียน ประเทศไทย เมื่อปี 1990 ที่ประชุมพอใจ ที่จะใช้คำว่า “การตอบสนองความต้องการ ทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน”(meeting basic learning needs) มากกว่าการใช้ชื่อ “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” (Basic Education) อย่างไรก็ตามต่อมาคำว่า “ความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน” (basic learning needs) กับคำว่า “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” ก็ได้มีการนำไปใช้แทนกันอยู่บ่อย ๆ ในการประชุมครั้งนั้น ได้มีการให้นิยามศัพท์ 2 คำไว้ดังนี้

1. ความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน (Basic learning needs) หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม ที่จำเป็น สำหรับบุคคล เพื่อความอยู่รอด ปรับปรุงคุณภาพชีวิต และการเรียนรู้ ต่อเนื่อง

2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic education) หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนอง ความต้องการทางการเรียนรู้ ขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงการเรียนการสอน ในระดับต้น ซึ่งเป็นพื้นฐาน ให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป เช่น การศึกษาสำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถม การสอนให้รู้ หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ ในบางประเทศ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขยายขอบเขต ไปถึงระดับมัธยมด้วย

⁷⁸ Edgar Faure et al., *Learning to Be The World of Education Today and Tomorrow* (Unesco, Paris, 1972).

วิทยากร เชียงกุล ได้เสนอว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือได้ว่าเป็นสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ที่รัฐต้องมี บทบาทจัดหาให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ นับตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา หรือที่เรียกว่า “สายสามัญ” ทั้งนี้รวมถึง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เรียกว่า “สายอาชีพหรือสายอาชีวศึกษา” ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้และทักษะทางด้านอาชีพสู่ตลาดแรงงาน ในสังคมไทยยังมีเด็กวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงร้อยละ 10 หรือราว 1.3 ล้านคน ที่ไม่ได้เรียน เนื่องจากครอบครัวยากจน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา⁷⁹

ฮานูเชก และ วอสแมน (Hanushek and Woessmann) เสนอว่าโรงเรียนเปรียบเสมือนหน่วยผลิตที่ต้องนำเข้าปัจจัยการผลิตเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการความสำเร็จในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มิได้ขึ้นอยู่กับปริมาณของจำนวนปัจจัยนำเข้าเพียงอย่างเดียว “คุณภาพ” ของการจัดการศึกษาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเช่นกัน กรณีศึกษาในสหรัฐอเมริกาสะท้อนให้เห็นว่า แม้จะมีการเพิ่มปัจจัยนำเข้าแต่ตราบดีที่การบริหารจัดการภายในโรงเรียนยังไม่ดีพอ ก็ยังไม่สามารถจะยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ⁸⁰

แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535 ได้กล่าวไว้ในหมวดที่ 3 แนวนโยบาย การศึกษาว่า “ให้การศึกษา ระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของปวงชน รัฐพึงเร่งรัด และขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน ให้ สูงขึ้น” ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่า ทางราชการไทยได้ถือว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบเขตครอบคลุมถึงการศึกษาระดับมัธยมด้วย

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ของประเทศไทย ข้อที่ 1-2 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 16 วรรคสอง และ มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ ข้อ 1 การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้ (1) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม (2) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่

⁷⁹ วิทยากร เชียงกุล, **แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา**, เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://witayakornclub.wordpress.com/2008/05/28/แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา>.

⁸⁰ Eric A. Hanushek and Ludger Woessmann, “The Role of Cognitive Skills in Economic Development,” *Journal of Economic Literature* (2008): 607-68.

มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และความสามารถขั้นพื้นฐานโดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี (3) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้ (ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบกิจการงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี (ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี ข้อ 2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตาม ข้อ 1 (3) (ข) แบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้ (1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 16 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้⁸¹

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมายของการศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ว่า การศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการ ถ่ายทอดความรู้การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้ความหมายเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่า หมายถึงการศึกษา ก่อนระดับอุดมศึกษา นอกจากความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ทางการศึกษาไว้ใน มาตรา 10 วรรค หนึ่งว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” กับมาตรา 14 ยังระบุว่า “บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิ

⁸¹ “กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 120, ตอนที่ 36ก (1 พฤษภาคม 2564).

ได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลรับผิดชอบ (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด” ต่อมา เมื่อ วันที่ 13 มกราคม 2552 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินงานสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเวลา 15 ปีตามลำดับต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 15 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหน่วยงานหลัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนของเอกชน และตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าวได้กำหนดกรอบภารกิจของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปีและต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้นรัฐโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาของรัฐอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง⁸²

กล่าวโดยสรุป การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานจะหมายถึงในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมเป็นเวลา 12 ปี

องค์กรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้ รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยังกำหนดให้บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกด้วย ซึ่งองค์กรที่ทำ หน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรของรัฐ องค์กรของเอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียด ดังนี้

⁸² กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553, เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2563, เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยถือได้ว่าเป็นภารกิจประการหนึ่งของรัฐ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ผ่านมาทุกฉบับกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ดีในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกระทรวงศึกษาธิการนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวกับกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือการจัดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 6 กำหนดให้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนราชการส่วนกลางจะประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวง และ ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และในมาตรา 12 กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและกำหนดการจัดการศึกษาในส่วนกลางจะไม่ได้เป็นการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษา ทั้งนี้หน่วยงานที่มีความสำคัญในจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนกลางนั้นคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1 จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 กำหนดหลักเกณฑ์แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรการจัดตั้งจัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 พัฒนาระบบการบริหารและส่งเสริม ประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษา

1.4 ติดตามและประเมินผลของเขตพื้นที่การศึกษา

1.5 พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และ ประสาน ส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่นของเขตพื้นที่การศึกษา

1.6 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาในส่วนกลางนั้นคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นคณะกรรมการนโยบาย มีหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ แผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอแนะในการออก ระเบียบ หลักเกณฑ์และประกาศที่เกี่ยวกับ การบริหารสำนักงาน และมีสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่รับผิดชอบงาน เลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมี อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็น กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามความในมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติระเบียบ บริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึด เขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น ๆ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ปัจจุบันในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา มีทั้งหมด 225 เขต โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา 183 เขต และเขตพื้นที่มัธยมศึกษา 42 เขต โดยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อยู่ภายในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น ซึ่งเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ต้องเข้าศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่ตนอาศัยอยู่ โดยเขต พื้นที่การศึกษามีอำนาจ ดังนี้

2.1 อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของ หลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกัน คุณภาพ ภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

2.3 รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ยังได้ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว และกฎหมายอื่นแล้ว ยังให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาและ พัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการ และจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา (3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ในการนี้ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ (1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น (2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และ หน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว (3) ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (4) กำกับ ดูแล ติดตาม และ ประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา (5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (8) ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา (9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (10) ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา (11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา และ (12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย กล่าวได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการ กำกับ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน ติดตามประเมินผลจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด ให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่าเขตพื้นที่การศึกษา เป็นเขตบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดขึ้นจากการประกาศในราชกิจจานุเบกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา จากเกณฑ์ปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น ปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา โดยมีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขต พื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน และ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐาน การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่ หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

3. ระดับสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและสนับสนุนกิจการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของ สถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ กฏกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (2) จัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา (3) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น (4) จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด (6) กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด (7) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษารวมทั้ง ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา (8) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (9) ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับ

สถานศึกษาและสถาบัน อื่นในชุมชน และท้องถิ่น และ (10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับกิจการภายใน สถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ได้มีการจำแนกการบริหาร จัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป รวมทั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณากระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแล้วแต่กรณี ศึกษาธิการภาคและศึกษาธิการจังหวัด ตามความในคำสั่งหัวหน้าคณะ รักษา ความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โอนอำนาจภารกิจ งบประมาณ และการบริหารงานบุคคลให้สำนักงานศึกษาธิการภาคและ ศึกษาธิการจังหวัด และให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาคดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค หรือ จังหวัด
2. โอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้และเงินงบประมาณ ของส่วนราชการใดในกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของส่วนราชการอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามบัญชีที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนดรวมทั้งพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด
3. วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาค หรือจังหวัด
4. เกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เงินงบประมาณและ ทรัพย์สินของส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมตลอดทั้งบุคลากรที่จ่ายในลักษณะ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ
5. แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ผู้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด และตามความ ในคำสั่งดังกล่าวยังกำหนดให้มีศึกษาธิการจังหวัดโดยมีหน้าที่ดังนี้ 1. กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท 2. พิจารณา และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษารายจังหวัด 3. วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณา เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่สถานศึกษา⁸³

⁸³ “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาใน ภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 96ง (3 เมษายน 2560).

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ศึกษาธิการภาคและศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับ ภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการ กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรเอกชน

การจัดการศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา 43 ว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18(2) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการ บริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ สรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ที่กฎหมายกำหนดโดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชน ในด้านจัดการศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือ

คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น รับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาเอกชน ตามความเหมาะสมรวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

จากแนวคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 การจัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนเป็นไปตามหลักในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมสำหรับการบริหารจัดการการศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา และมีความเป็น อิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนด้วย ตามมาตรา 43 การบริหารและ

การจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมิน คุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและ มาตรฐาน การศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลการจัดการศึกษาของ เอกชนนั้นสถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาตามที่ กฎหมายกำหนด มีคณะกรรมการ บริหาร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน ครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การบริหารและ การจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการ และด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม โดยกระทรวงศึกษาต้อง กำหนดนโยบายและ มาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนด้านการศึกษา และ กระทรวงศึกษาธิการต้อง สนับสนุนด้านเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การลดหย่อนหรือ ยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัด การศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบ ต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชน ประกอบ การพิจารณาด้วย

3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 มาตรา 9 บัญญัติไว้ว่า การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จากหลักการกระจายอำนาจในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการบริหาร และการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทตาม กฎหมายฉบับนี้ใน 2 ฐานะ คือ ฐานะองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วม และฐานะองค์กรในการบริหารและ การจัดการศึกษา ซึ่งฐานะทั้งสองนั้นกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนด มาตรการทางกฎหมาย เพื่อรองรับ การดำเนินงานในเรื่องนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและการจัด การศึกษา 2) การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 นี้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ จัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการ ภายในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 โดยการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นมาเองหรือรับโอนสถานศึกษาจาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีรูปแบบเหมือนสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุป องค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีองค์กรของรัฐ โดยสถานศึกษาหรือโรงเรียนของรัฐ องค์กรเอกชน(โรงเรียนเอกชน) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) โดยแต่ละองค์กรจะได้รับงบประมาณอุดหนุนในการจัดการศึกษาทั้งสิ้น เพราะการจัดการศึกษาถือได้ว่าเป็นภารกิจของรัฐ ดังนั้นรัฐจะส่งต่อภารกิจดังกล่าวให้เอกชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาก็ย่อมได้โดยรัฐเป็นผู้ดูแลกิจกรรมนั้น ๆ อาทิ การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับ ดูแล สถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจุบัน โรงเรียนในระดับของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีจำนวนแยกตามประเภท ดังนี้ 1) โรงเรียนรัฐ จำนวน 30,616 แห่ง 2) โรงเรียนเอกชน 3,776 แห่ง 3) โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,407 แห่ง⁸⁴ เราจะเห็นว่า องค์กรรัฐมีจำนวนสถานศึกษามากที่สุดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะการจัดการศึกษาถือว่าเป็นภารกิจของรัฐที่จำเป็นจะต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เป็นการสร้างความเสมอภาคให้กับคนในชาติด้วย⁸⁵

ขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียน ออกเป็น 7 ขนาด คือ ขนาดที่ 1 จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ขนาดที่ 2 จำนวนนักเรียนระหว่าง 121 – 200 คน ขนาดที่ 3 จำนวนนักเรียน ระหว่าง 201 – 300 คน ขนาดที่ 4 จำนวน นักเรียนระหว่าง 301–499 คน ขนาดที่ 5 จำนวนนักเรียน ระหว่าง 500–1,499 คน ขนาดที่ 6 จำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500 – 2,499 คน ขนาดที่ 7 จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป ในกรณีนี้ ได้มีการจัดกลุ่มขนาดเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยจำแนกขนาดสถานศึกษามัธยมศึกษา ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 1,000 คน ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน ระหว่าง 1,000 – 1,499 คน ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนระหว่าง 1,500 – 2,499 คน และขนาดใหญ่พิเศษ ตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป และจำแนกขนาดโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน

⁸⁴ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สถิติการศึกษาปี 2559-2563, เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>.

⁸⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3) (กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด, 2553).

ตั้งแต่ 499 คน ลงมา ขนาดกลาง จำนวนนักเรียน ระหว่าง 500 – 1,499 คน ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน ระหว่าง 1,500 – 2,499 คน ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป⁸⁶

สรุปได้ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

⁸⁶ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545, เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.dpu.ac.th>

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้
1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
  2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย	4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย	8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย	2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์	4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา	6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

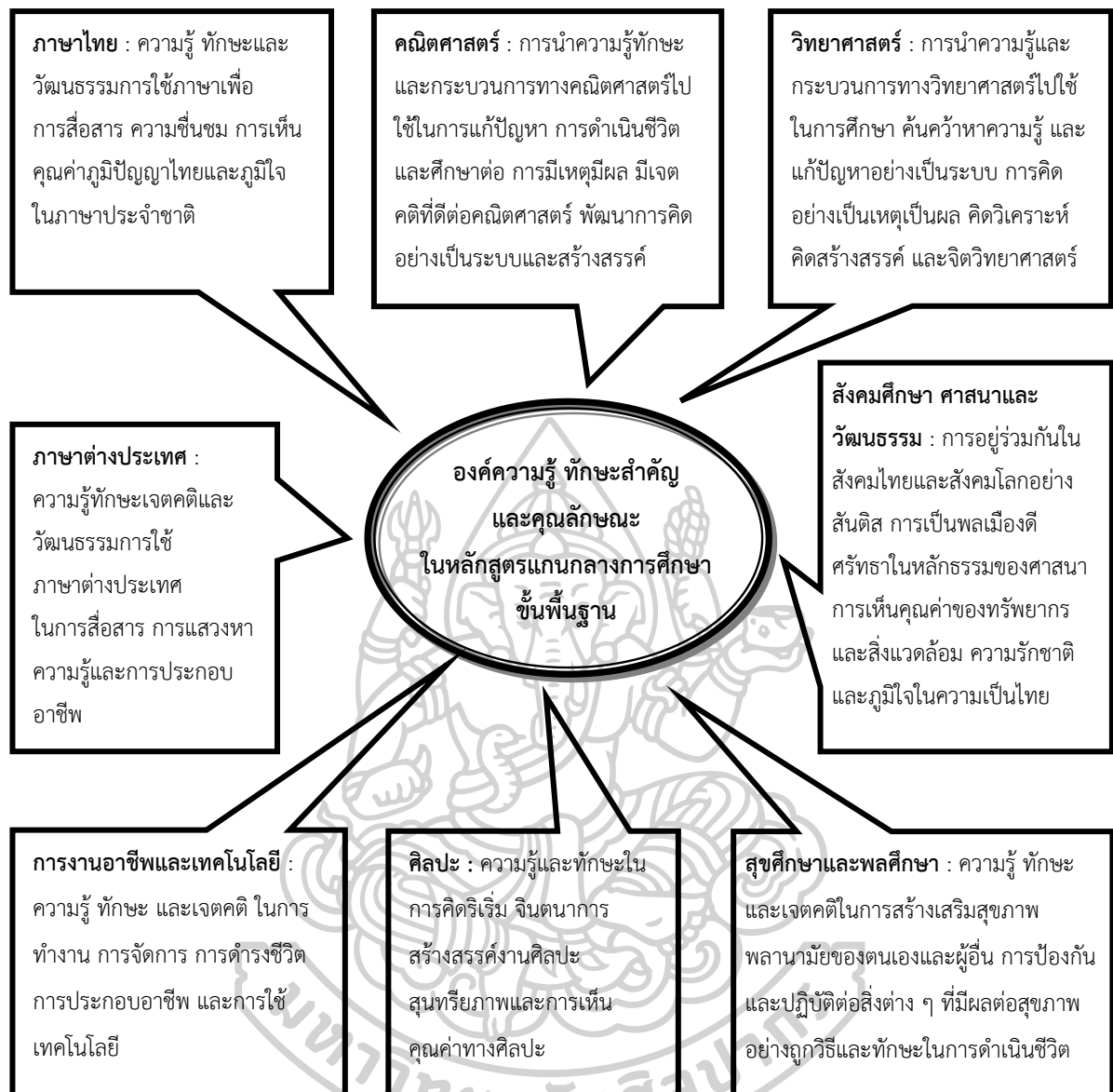
ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้แสดงดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 สารการเรียนรู้

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552).

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 8 คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552).

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ได้มีการลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการไปแล้วนั้น มีจำนวน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน (1.ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 2.คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ให้ใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นกรอบในการวางแผนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยดำเนินการวิเคราะห์ ความเชื่อมโยงของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามกรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ฉบับใหม่ และปรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อมุ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้กรอบ 4 มาตรฐานที่กระทรวงฯ ได้ประกาศใช้

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559 มีจำนวน 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
- 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
- 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร
- 4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร
- 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ
- 6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
- 2) ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย
- 3) ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย
- 4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - 1) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
  - 2) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
  - 3) การวางแผนและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
  - 4) การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น⁸⁷

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น และแก้ปัญหา
- 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
- 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

⁸⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2559, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.pccpl.ac.th/~plan/2559.doc>.

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

- 2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
- 2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา
- 2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
- 2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
- 2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้
- 3.2 ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
- 3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
- 3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุง การจัดการ เรียนรู้⁸⁸

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ นักเรียนเพื่อมุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ ขั้นต่อไป ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานจะหมายถึงในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รวมเป็น เวลา 12 ปี

⁸⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2561, เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.kruchiangrai.net/wp-content/uploads/2018/08.pdf>.

แนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ปี พ.ศ. 2551 ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและ เป้าหมาย ปีพ.ศ.2551 ไว้ดังนี้คือ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึง มีคุณภาพและขยายโอกาส ทางการศึกษาทุกระดับและ ประเภทการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยมีเป้าหมายให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นทุกระดับและประเภทการศึกษา การกระจายอำนาจไปสู่ เขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น⁸⁹ ในด้านนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้น บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว้างขวางขึ้น เน้นการพัฒนาเด็กพิการในลักษณะ บูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามศักยภาพ การทำงานของโรงเรียนเป็นการทำงานร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและ บุคลากรอื่นในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ และที่สำคัญที่สุด คือ การจัดการศึกษาเปลี่ยนจากการศึกษาไปสู่สังคมที่เน้นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน⁹⁰ นอกจากนี้ในวันที่ 10-12 มีนาคม 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดประชุมเรื่องการบริหารจัดการและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สนองนโยบายรัฐบาล ในการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ โดยคุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอจากการประชุม คือ มีนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลปัจจุบันที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ คือดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายรวมทั้งสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการศึกษา การเพิ่มโรงเรียนแกนนำเรียนรวม ห้องเรียนคู่ขนานออสติก จากพระราชบัญญัติและนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทำให้การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าอดีต โดยเฉพาะการจัดการเรียนรวมที่กำหนดไว้ชัดเจนใน พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้ ในหมวดที่ 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 8

⁸⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพฯ: ศรุสภา, 2551).

⁹⁰ สุจินดา ผ่องอักษร, **ความรู้พื้นฐานและแนวทางพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้** (กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2554).

วรรค 2 ความว่า สถานศึกษาในทุกสังกัด อาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วมการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึง การให้บริการฟื้นฟู สมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐาน ที่จำเป็นการฝึกอาชีพ หรือบริการอื่นใด มาตรา 5 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา คือ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและ รูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความ ต้องการจำเป็นพิเศษ ของบุคคลนั้น รวมทั้งการจัดการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล⁹¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) เป็นแผน ยุทธศาสตร์ ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมี เป้าหมายสูงสุดคือ คนพิการทุกประเภทมีสิทธิได้รับการศึกษาและได้รับความช่วยเหลือ ทางการศึกษา ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา และการจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กพิการ ต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อพัฒนาจากการจัด การศึกษาเรียนร่วมไปสู่การจัดการศึกษาเรียนรวม (Inclusive Education) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศให้ “ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้าน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ” มุ่งพัฒนาเด็กพิการในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้มีการนำสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามความเหมาะสมกับวัยและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล⁹²

⁹¹ “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).

⁹² กระทรวงศึกษาธิการ, *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรวม (inclusive schools)*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558).

การจัดการศึกษาเรียนรู้รวมของประเทศไทย

ตามที่ประเทศไทยในคราวประชุมการศึกษาโลก (World Education Forum) ของยูเนสโก ที่จัดขึ้น ที่จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2533 นั้น ได้มีการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (The World Declaration of Education for All) โดยเป้าหมายของการศึกษาเพื่อปวงชน คือ การที่ทุกคนทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ได้ประโยชน์จากการได้รับการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐาน⁹³ จากนั้น ปี พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดประชุมระดับโลกรื่องการเข้าถึงและคุณภาพของการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special Needs Education: Access and Quality) ที่เมืองซาลามังกา ประเทศสเปน ตามแถลงการณ์ว่าด้วยหลักการ นโยบาย และการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงการศึกษาเพื่อปวงชนว่า 1) เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาตามสิทธิขั้นพื้นฐาน 2) เด็กทุกคนมีคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ความสนใจ ความสามารถ และความต้องการการเรียนรู้ 3) เด็กได้รับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่หลากหลาย และแตกต่างเป็นรายบุคคล (Individual) 4) เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าถึงการศึกษาแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ในสถานศึกษาปกติทั่วไป และ 5) เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนรวมในสถานศึกษาปกติทั่วไปร่วมกับเด็กทั่วไป เพื่อสร้างสังคมแห่งการดำรงชีวิตร่วมกัน⁹⁴ ที่รัฐบาลของประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาตินำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

ประเทศไทย เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนตามแถลงการณ์นี้มาอย่างต่อเนื่อง ปรากฏข้อมูลดังรายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เริ่มต้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา โดยในมาตรา 10 กำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย" ในวรรคสองกำหนดว่า "การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ" นอกจากนี้ในวรรคสามได้ระบุว่า "การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสีย

⁹³ UNESCO, "The World Declaration on Education for All," 1990.

⁹⁴ UNESCO, **The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education**, 1994, เข้าถึงเมื่อ 25 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF

ค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง⁹⁵

พระราชบัญญัติส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พระราชบัญญัติฉบับนี้ปรับปรุงมาจากฉบับ พ.ศ. 2534 มีกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ การจัดการศึกษาของคนพิการอาจจัดในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม⁹⁶

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ด้วยเหตุผลที่ว่าจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยในมาตรา 3 นิยามว่า "คนพิการ" หมายถึง บุคคล ซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวการสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไปซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ได้ระบุถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 3 เช่น แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ศูนย์การศึกษาพิเศษ องค์การคนพิการแต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้กำหนดนิยามของคำว่า "การเรียนรวม"ไว้ว่าเป็น"การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับ และหลากหลายรูปแบบรวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรับรองการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่ม รวมทั้งคนพิการ"โดยมาตรา 5 กำหนดว่า คนพิการมีสิทธิทาง

⁹⁵ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74ก (19 สิงหาคม 2542).

⁹⁶ “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 1,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124, ตอนที่ 61ก (27 กันยายน 2550).

การศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาระบบ และรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล นอกจากนี้ ในมาตรา 8 วรรค 5 มีข้อความสำคัญที่กำหนดว่า หากสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการ เข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย⁹⁷ โดยกฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญที่ปัจจุบันใช้เป็นหลักการดำเนินงาน คือ การเรียนรวมและนियามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล กองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีหลายมาตราที่มีผลต่อการดำเนินงาน การจัดการศึกษาเรียนรวม กล่าวคือ ในมาตรา 4 ระบุว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน โดยขยายความในมาตรา 27 ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดกระทำมิได้ ในมาตรา 54 ว่าด้วยรัฐต้องจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย รัฐต้องจัดให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและมีมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมี

⁹⁷ “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551,” *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 125, ตอนที่ 28ก (5 กุมภาพันธ์ 2551).

บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และดำเนินการและตรวจสอบให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย⁹⁸

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ระยะ 20 ปี กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบาก และขาดโอกาส เนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หมายถึงกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาสังคมอารมณ์การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล ทั้งนี้ แผนนี้ได้ทบทวนการดำเนินงานด้านนี้ในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552 - 2559) และพบว่าเด็กด้อยโอกาส และผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังเข้าเรียนไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคัน ซึ่งแผนฉบับนี้มียุทธศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาเรียนรวม คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 "การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา" เป้าหมายของการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการการศึกษาที่เหมาะสม ตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในแผน คือ ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยจำแนกตามกลุ่ม ประเภทของความจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้แผนฉบับนี้ได้กำหนดแผนงานและโครงการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2561 จำนวน 2 โครงการ คือ โครงการคัดกรองและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและโครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา⁹⁹

แผนการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำวาระการพัฒนานี้สู่การปฏิบัติในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับนี้ โดยกำหนดพันธกิจข้อที่ 2 ไว้ว่า "เสริมสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงเท่าเทียม" ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวมปรากฏใน 2 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ ข้อที่ 4 การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่มุ่งหวังให้การบริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่

⁹⁸ "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560," *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134, ตอนที่ 40ก (6 เมษายน 2560).

⁹⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579* (กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด, 2560).

ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการและด้านความเท่าเทียม โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ (1) ประกันโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ครอบคลุมถึงคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความต้องการพิเศษ (2) ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย (3) เร่งสร้างความเข้มแข็งของระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม อย่างกว้างขวาง (4) จัดหาทุนและแหล่งทุนทางการศึกษา (5) เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพมีความหลากหลายและสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และ ยุทธศาสตร์ ข้อที่ 5 ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้ (1) พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาและการบริหารจัดการที่ทันสมัยและ ไม่ซ้ำซ้อน ให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (2) พัฒนาระบบการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศ ระบบการรายงานผลของฐานข้อมูลโดย เชื่อมโยงข้อมูลการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ให้เป็นเอกภาพ เป็นปัจจุบัน และมีมาตรฐาน เดียวกัน (3) ผลิตและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ หรือสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภท การศึกษานำมาใช้เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ และ (4) จัดหาอุปกรณ์ทรัพยากรพื้นฐาน ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้เรียน อย่างเพียงพอ ทั่วถึง และเหมาะสมกับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง¹⁰⁰

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 - 2564 แผนพัฒนาฉบับ นี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการ และองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการขจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality management) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding) ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ได้ (Accessibility) และยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและการสร้างการมี ส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage) เห็นได้ว่าแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติฉบับนี้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้าง

¹⁰⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับจุดเน้นเชิง นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์), เข้าถึงเมื่อ 26 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/49146-9526.pdf>.

สังคมแห่งการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา รวมถึงมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม¹⁰¹

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลพิการ บุคคลทุพพลภาพ บุคคลยากไร้ หรือบุคคลปกติทั่วไป สามารถเรียนรู้อยู่ร่วมกันในสถานศึกษาปกติทั่วไปได้อย่างปกติสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ลดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลพิการอย่างไม่เป็นธรรม เพิ่มการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเพิ่มการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้ เรียกว่า "การจัดการศึกษาเรียนรวม" ที่ประเทศไทยใช้เป็นหลักการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการและบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มาอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับหลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม ข้อกำหนดคุณภาพการศึกษา สิทธิขั้นพื้นฐานทางการศึกษาของปวงชน ร่วมกับความเสมอภาคทางโอกาส จากหลักการข้างต้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ถือว่าการเปลี่ยนถึงปรัชญาของการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดรูปแบบใหม่ของสถานศึกษา ซึ่งซับซ้อนกว่าเดิม และจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการที่สถานศึกษาปฏิบัติงานและความคาดหวังในการทำหน้าที่ของครู¹⁰² ในอีกแง่หนึ่ง มีข้อค้นพบที่มีความลึกลับและต่อต้านในการนำหลักการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อระดับความต้องการของนักเรียนรายบุคคล

¹⁰¹ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, **แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2560-2564** (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560), 29.

¹⁰² C. Forlin, "Teacher education reform for enhancing teachers' preparedness for inclusion," **International Journal of Inclusive Education** 14, 7 (2012): 649-54.

เพิ่มขึ้น¹⁰³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีนโยบายให้บริการทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมกับเด็กปกติ แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนจากการเรียนร่วมมาเป็นการศึกษาเรียนรวมแล้ว แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท และมีโรงเรียนบางแห่งเท่านั้นที่เปลี่ยนมาเป็นการศึกษาแบบเรียนรวม รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยนั้นมีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ละรูปแบบแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามก็มีความพยายามที่จะพัฒนารูปแบบการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะทำให้โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นได้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีรูปแบบการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยที่ได้มีการศึกษาวิจัยและที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

เบญจา ชลธารันนท์ ได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบ้างตามสภาพและข้อจำกัดในการจัดการศึกษา แนวทางการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีท ได้แก่ 1.1 นักเรียน (S : Student) เตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือมีความบกพร่องในด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม การช่วยเหลือทางวิชาการจะพิจารณาให้ได้รับการช่วยเหลือหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน 1.2 สภาพแวดล้อม (E : Environment) ควรจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LER) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการคือ พิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในที่เป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน 1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) กิจกรรมการเรียนการสอน คือกิจกรรมภายในและ

¹⁰³ Lisa Woolfson and Katy Brady, "An investigation of factors impacting on mainstream teachers' beliefs about teaching students with learning difficulties," *Educational Psychology* 29, 2 (2009): 221-238.

ภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคน ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และ สังคม ซึ่งประกอบด้วย 1.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตรควรมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ซึ่งเป็นแผนการจัดการ การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และมีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะ เฉพาะที่จำเป็น เช่น ทักษะการดำรงชีวิตทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก และต้องจัดทำ แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ซึ่งเป็นแผนการสอนที่จัดขึ้น เฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กแต่ละคน ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำ ขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ 1.3.2 การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Implementation) ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน ในด้านวิชาการ พฤติกรรมและร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อการคัดแยก การกำหนด ประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 1.3.3 เทคนิคการสอนโดยมีเทคนิคการสอนที่หลากหลายรูปแบบ คือ การวิเคราะห์งาน การสอนโดยใช้ ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน 1.3.4 การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของ นักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง 1.3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนและชุมชนอย่างเหมาะสม 1.3.6 การประกัน คุณภาพทางโรงเรียนควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรวมขึ้น 1.3.7 การรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียนโดยมีปฏิทินการรับอย่างชัดเจน 1.3.8 การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม และจัดให้มีการให้คำแนะนำปรึกษา 1.4 เครื่องมือ (T : Tools) หมายถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนรวมช่วยให้นักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการช่วยสนับสนุน ให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อันได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณระบบ การบริหารจัดการ กฎกระทรวง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา เช่น อุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์อักษรเบรลล์ หนังสือเสียงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น การเขียนและอ่านอักษรเบรลล์ การสอน ภาษามือ การฝึกพูด รวมทั้งการสอนเสริมวิชาการต่าง ๆ ความช่วยเหลืออื่น ๆ ทางการศึกษา เช่น กิจกรรมบำบัดและกายภาพบำบัด การแก้ไขการพูด¹⁰⁴

¹⁰⁴ เบญจา ชลธารนนท์, **คู่มือการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างซีที** (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

2. รูปแบบการเรียนรู้ร่วมแบบรวมพลัง (Collaborative Inclusion Model : CIM)

นงลักษณ์ วิรัชชัย ได้ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการซึ่งครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยแนวคิดในการพัฒนารูปแบบได้มาจากการศึกษาสภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการของประเทศไทยและต่างประเทศ ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ และจากการวิจัยรายกรณีโครงการฟื้นฟูเด็กพิการโดยชุมชนมูลนิธิเพื่อเด็กพิการ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปผลได้ ดังนี้ 2.1 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในต่างประเทศมีแนวโน้มเป็นรูปแบบการเรียนรู้รวมชั้นและรูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพ 2.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของไทยกำหนดให้รัฐสนับสนุนทุกคนให้ได้รับสิทธิทางการศึกษาทุกรูปแบบ ปริมาณคนพิการที่ต้องจัดบริการการศึกษา มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากและรัฐจำเป็นต้องจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2.3 โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ให้ความรู้ด้านการป้องกัน การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานประกอบด้วยโครงการย่อยรวม 12 โครงการ แต่ละโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคลิกภาพและความสามารถของหัวหน้าหน่วยฟื้นฟูเด็กพิการเป็นปัจจัยสำคัญทำให้โครงการประสบความสำเร็จทำงานได้ตามเป้าหมายใช้งบประมาณไม่มากนัก และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี 2.4 รูปแบบการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรวม ได้แก่ รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการแบบอิงครอบครัวและชุมชน รูปแบบการสอนตามบทบาทหน้าที่รูปแบบการสอนเป็นรายบุคคล รูปแบบการทำงานเป็นทีม การร่วมมือร่วมใจและการให้คำปรึกษา¹⁰⁵

3. รูปแบบการเรียนรู้รวมตามความต้องการและความเหมาะสม ผดุง อารยะวิญญู และคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนต้นแบบที่ศึกษาสามารถเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เป็นอย่างดีคณะผู้วิจัยได้เสนอแนะให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนในสังกัดกระทรวงอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนเสนอแนะให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติที่จะทำให้การเรียนรวมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดรูปแบบการให้บริการ ตามสภาพความบกพร่องของนักเรียนและตามความพร้อมของโรงเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบใด

¹⁰⁵ นงลักษณ์ วิรัชชัย, “การตัดสินใจผลการเรียนรู้ : เกรดและการตัดเกรด,” ใน **การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่**, สุวิมล ว่องวานิช, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546).

รูปแบบหนึ่งโดยได้จัดรูปแบบการให้บริการ 3 รูปแบบ คือ 3.1 การเรียนรวมเต็มเวลา (Full Inclusion) โดยจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับเล็กน้อยเรียนกับเด็กปกติห้องละไม่เกิน 1 คน 3.2 การเรียนรวมบางเวลา (Partial Inclusion) โดยให้เรียนในห้องเสริมวิชาการเรียกว่า Pull-Out Program เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดตารางเวลาให้เรียนในห้องเสริมวิชาการเฉพาะในวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ วิชาอื่นเรียนกับเด็กปกติ 3.3 การเรียนรวมเต็มเวลาและมีครูผู้ช่วยคอยให้ความช่วยเหลือเด็ก เรียกว่า Teachers Assistant Program ใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องรุนแรง¹⁰⁶

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนต้นแบบเรียนรวมได้นำมาใช้เป็นแนวทางประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) รูปแบบการเรียนร่วมแบบรวมพลัง (Collaborative Inclusion Model : CIM) รูปแบบการเรียนรวมตามความต้องการและความเหมาะสม

การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งจัดการศึกษาตามสิทธิและโอกาสของนักเรียนทุกคนที่รับเข้ามาเรียนและร่วมเป็นสมาชิกของโรงเรียน โดยพิจารณาด้านการจัดการให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนในสภาพที่คล้ายกับสภาพปกติมากที่สุดไม่ควรกระทำในลักษณะที่เพิ่มความต้อหรือความเสียเปรียบให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษและต้องได้รับการสนองตอบโดยเท่าเทียมกันโดยใช้กระบวนการที่ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถดำรงชีวิตให้มีสภาพใกล้เคียงกับสภาพของบุคคลทั่วไปและเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโรงเรียนและสังคมโดยทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนรวมโดยสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและจัดประสบการณ์ที่เน้นสังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องใช้กระบวนการและยุทธศาสตร์ที่ออกแบบการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มากที่สุดเพื่อให้ออกไปเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของชุมชนและมีความสามารถและศักยภาพที่มีบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป การใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และกระบวนการและกิจกรรมในทางการบริหารต่าง ๆ สามารถใช้ในการบริหารงานได้ในทุกระบบองค์การ การบริหารการศึกษาภารกิจหลักก็คือการจัดการศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมหลักคือการจัด การเรียนการสอนและ

¹⁰⁶ ผดุง อารยะวิญญู, **แก้ไขความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 การนับ** (กรุงเทพฯ: แวนแก้ว, 2549), 73-79.

การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่หลักคือการจัดการให้มีกระบวนการและ กิจกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้น และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้ตามจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนแนวปฏิบัติในการบริหารงานในควม รับผิดชอบนั้นผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้ การดำเนินงานตาม ภารกิจขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหาร และจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากมายแต่งานหลักที่ถือว่าเป็น หัวใจในการบริหาร คือ เป้าหมายการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดองค์การ บุคลากร และ งบประมาณดังนี้

1. เป้าหมายการศึกษา (Educational Goals) ความมุ่งหมายและเป้าหมายการศึกษาคือ คุณค่าและสิ่งที่พึงประสงค์ที่การจัดการศึกษาต้องการที่จะบรรลุ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญประการแรกที่ ผู้รับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาต้องใส่ใจเป็นพิเศษ ดังนั้นหากเราต้องการให้การจัดการศึกษาดำเนิน ไปโดยฐานโรงเรียนแล้ว โรงเรียนและชุมชนควรมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการศึกษา ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แต่ต้องไม่ขัดแย้งกับความ มุ่งหมายและเป้าหมายการศึกษาของสังคมและประเทศชาติโดยรวม

2. หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) การออกแบบหลักสูตร การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร ตลอดจนการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุความมุ่งหมายและเป้าหมายศึกษา ที่กำหนดให้ โรงเรียนควรมีอำนาจในการตัดสินใจในการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียน ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนด้วย

3. การจัดองค์การ (Organization) การออกแบบระบบงานในการบริหารและการดำเนินงาน ของโรงเรียนซึ่งผู้บริหารควรมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง การจัดการศึกษาก็เช่นกัน ควรให้ หน่วยปฏิบัติมีอำนาจในการตัดสินใจในการออกแบบองค์การของตนเอง ตั้งแต่การแบ่งกลุ่มงาน การกำหนดจำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร การตั้งคณะทำงาน การกำหนดคาบสอน ระยะเวลาในแต่ละคาบ และอื่น ๆ โรงเรียนควรมีอำนาจในการตัดสินใจการออกแบบองค์การและจัดองค์การด้วยตัวเอง

4. งบประมาณ (Budget) งบประมาณเปรียบเหมือนพลังงานในการขับเคลื่อนการบริหาร โรงเรียนควรมีอำนาจในการจัดสรรและบริหารงบประมาณของตนเอง ตามสภาพปัญหาและความ ต้องการจำเป็น โรงเรียนควรปรับการจัดสรรงบประมาณเป็นส่วน ๆ ตามความเหมาะสม และมีอำนาจ ในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา ตลอดจนการจัดหารายได้ ตามกรอบของกฎหมายหรือ กฎระเบียบของโรงเรียน และมีอำนาจในการจัดสรรและบริหารงบประมาณเบ็ดเสร็จด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ โปร่งใส และพร้อมที่รับการตรวจสอบจากภายนอกและสังคมตลอดเวลา

5. บุคลากร (Personnel) บุคลากรหรือคนคือกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาและแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด เพราะงานจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีบุคลากรที่มีต้องมีคุณภาพและปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบ ดังนั้นการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โรงเรียนต้องมีอำนาจเต็มในการบริหารบุคคล ตั้งแต่การวางแผนงานบุคคล การสรรหา การแต่งตั้ง การพัฒนา การใช้ การประเมิน เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุสู่เป้าหมายปลายทาง¹⁰⁷

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษา ที่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนของบุคคลพิการและบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เปิดโอกาส ให้เด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในสถานศึกษาปกติ ได้รับโอกาสทางการศึกษาและบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมในสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาเรียนรวมประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนร่วมกันทั้งระบบ การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการจัดการศึกษาเรียนรวมของประเทศ และสถานศึกษาที่ชัดเจน การกำหนดกฎหมาย แผน นโยบายที่รองรับการจัดการศึกษาเรียนรวมที่ชัดเจน การมีความรู้ ความเข้าใจควบคู่ การปฏิบัติที่ถูกต้องของบุคคลในระดับนโยบาย ระดับสถานศึกษา และระดับครอบครัวและชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาเรียนรวมเป็นสถานศึกษาเพื่อคนทุกคนอย่างแท้จริง

จากแนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยไม่ถูกจำแนกหรือกีดกันด้วยความแตกต่างด้านร่างกาย ระดับปัญญา ความบกพร่องด้วยอาการที่ทำให้ด้อยความสามารถในการเรียนรู้

---

¹⁰⁷ Joseph Murphy and Lynn G. Beck, **School-Based Management as School Reform: Taking Stock** (Thousand Oaks: Corwin Press, 1995), 48-54.

แนวคิดการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

พัฒนาขึ้นโดย จุมพล พูลภัทรชีวิน ในฤดูใบไม้ร่วง ปี พ.ศ. 2522 ขณะที่กำลังศึกษาปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยมินิโซต้า ร่วมกับศาสตราจารย์ ดร.โรเบิร์ต บี เท็กเตอร์ (Robert B. Textor) แห่งมหาวิทยาลัย แสตนฟอร์ด เป็นผู้พัฒนาเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EFR ซึ่งมีบางจุดในระเบียบวิธีที่น่าจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูลยิ่งขึ้น จึงได้มีการผสมผสานระหว่างเทคนิค EFR กับ Delphi รวมเอาจุดเด่นของทั้งสองเทคนิคไว้ด้วยกัน การรวมข้อดี ข้อเด่นของทั้งสองเทคนิคช่วยแก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิคได้เป็นอย่างดี ขั้นตอนต่าง ๆ ของ EDFR จึงคล้ายกับ Delphi เพียงแต่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น ได้เป็นเทคนิควิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุด วิธีหนึ่งในปัจจุบัน และได้ทดลองใช้ครั้งแรกกับงานวิจัยเรื่อง Alternative Futures of Thai University: An EDFR Study ในปี พ.ศ. 2523 ซึ่งต่อมาได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Cultural and Educational Future

จากเทคนิคที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย เลือกเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เนื่องจากการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาที่ต้องได้รับความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในสาขาเหล่านี้มากที่สุด และยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่า เทคนิค EDFR เป็นเทคนิคที่เหมาะสม ทำให้ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ มีความสมบูรณ์ มากกว่าเทคนิคการวิจัยแบบอื่น

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยอนาคตแบบ EDFR

การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ กลุ่มผู้ที่คาดการณ์อนาคตและมองภาพได้ชัดเจน น่าเชื่อถือกว่าคนทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนั้น บุคคลที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงก็คือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเรื่องนั้น ๆ นั่นเอง การเลือกอยู่ที่จุดมุ่งหมายของการวิจัย ว่าต้องการอะไร ถ้าต้องการจะทำให้ผลการวิจัยเกิดขึ้นจริง ก็ควรเลือกผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารในปัจจุบัน กลุ่มผู้ที่มีศักยภาพในการบริหารรุ่นต่อไป และกลุ่มวิชาการโดยสัดส่วนผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยจะเป็นผู้กำหนดเอง กล่าวคือ ต้องการเน้นจุดไหนมาก ก็เลือกผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนั้นให้มากกว่ากลุ่มอื่น แต่ทั้งนี้จะมีกลุ่มนักวิชาการอยู่ด้วยเสมอเนื่องจากกลุ่มนักวิชาการ เป็นกลุ่มที่ค่อนข้างจะมีข้อคิดเห็นที่อิสระ และมีความคิดสร้างสรรค์หลายรูปแบบนักวิชาการจึงน่าจะช่วยให้เรื่องที่ศึกษามีความหลากหลาย รายละเอียดมากขึ้น สำหรับวิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจะเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญเอง เพื่อคัดกลุ่มคนที่เข้าร่วมในการวิจัยหรืออาศัยการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในวงการณ์นั้น ๆ ให้เสนอรายชื่อบุคคลซึ่งควรได้รับการเลือกให้เป็นผู้เชี่ยวชาญก็ได้

ขนาดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เทคนิค EDFR เปิดโอกาสให้ยืดหยุ่นได้มากกว่าวิธีอื่น กล่าวคือ จะใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญเท่าไร ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิจัยงบประมาณ เวลา และเรื่องที่ศึกษา ว่ามีความสลับซับซ้อนเพียงใด นอกจากนี้ ขึ้นอยู่กับกำลังคนด้วย อาจใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ดังที่ แมคมิลแลน (Macmillan) ได้ศึกษาวิจัยไว้ พบว่าผู้เชี่ยวชาญจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ระดับความคลาดเคลื่อนจะลดลงอย่างคงที่ และมีความคลาดเคลื่อนน้อยมาก แต่โดยปกติทั่วไป มักใช้ประมาณ 20-30 คน¹⁰⁸ นอกจากนี้ ถ้ามีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ทำให้จำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบมีจำนวนแตกต่างกันออกไปก็ไม่มีปัญหาใด ๆ แต่ควรให้ในรอบแรกของการเก็บข้อมูลมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดเพื่อให้ได้แนวโน้มหรือทางเลือกมากที่สุด ส่วนรอบอื่น ๆ จำนวนผู้เชี่ยวชาญอาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงบ้างตามความจำเป็น แต่ถ้าต้องการให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ก็อาจเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญในรอบสุดท้ายให้มากขึ้น และอาจมากกว่าในรอบแรกก็ได้ โดยผู้ที่เพิ่มขึ้นมาต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แต่การที่ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบเท่ากันหมด จะมีส่วนดีในด้านที่ว่า สะดวกสำหรับการคิดค่าทางสถิติ และการนำเสนอผลการวิจัย และเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับงานวิจัยอีกทางหนึ่ง¹⁰⁹

ขั้นตอนการวิจัย แบบ EDFR

ขั้นตอนใหญ่ ๆ ของการวิจัยแบบ EDFR มีดังนี้ คือ

1. การกำหนดและเตรียมผู้เชี่ยวชาญ (Preparing Subjects) ขั้นนี้ นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมาก เชื่อว่า ยิ่งได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญจริง ๆ ยิ่งทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้น การเตรียมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ก็มีความจำเป็น เพราะผู้เชี่ยวชาญอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยลักษณะนี้หรืออาจไม่มีเวลาเต็มที่ให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องมีการติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายถึงจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่าง ๆ ของการทำวิจัย เวลาที่ต้องใช้โดยประมาณและประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงขอความร่วมมือ ถ้าไม่ได้ความร่วมมือก็จำเป็นต้องหาผู้เชี่ยวชาญรายอื่นต่อไป เมื่อได้รับการตอบรับการร่วมมือ ก็นัดเวลาสำหรับสัมภาษณ์ การเตรียมผู้เชี่ยวชาญจะทำให้เกิดความมั่นใจ

¹⁰⁸ Thomas T. Macmillan, "The Delphi Technique," Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development (May 1971): 3-5, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, **เทคนิคในการวิจัย** (กรุงเทพฯ: คุรุปริทัศน์, 2522), 27-28.

¹⁰⁹ บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร, **ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

การได้รับความร่วมมือและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญมีเวลาเตรียมตัว เตรียมข้อมูลและความคิดล่วงหน้า ช่วยให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview : EDFR รอบที่ 1 ผู้สัมภาษณ์จะมีโครงสร้างเป็นกรอบกว้าง ๆ ไว้ส่วนหนึ่ง เนื้อหาครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา และเตรียมใช้ถามเมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่ได้พูดถึง หรือครอบคลุมเรื่องนั้น ๆ โครงสร้างนี้สามารถเพิ่มได้ตลอดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล(Interactive Interview) ในรอบแรกของการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์แบบปลายเปิดไม่ชี้นำ ตามกระบวนการของเทคนิค EFR มีการใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) ตลอดเวลา การสัมภาษณ์ และอาจมีรายการ การสัมภาษณ์ (Protocol) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านอีกครั้งหนึ่ง หรือเพียงแต่สรุปคำให้สัมภาษณ์ทั้งหมดหลังจากสัมภาษณ์เสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญฟัง ซึ่งเทคนิค EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า เทคนิค EFR คือ ผู้วิจัยสามารถเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์ที่สองต่อจุดมุ่งหมาย เวลา งบประมาณ และสถานการณ์การวิจัยได้

3. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล ในรอบที่ 2 ใช้ข้อมูลที่ได้ในรอบแรกทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ (Content Analysis) จัดให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ แม้ว่าบางข้อคำตอบจะได้รับการตอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวนน้อยก็ตาม เพราะผู้วิจัยต้องเคารพในความเชี่ยวชาญและความคิดเห็น ถ้าข้อคำตอบนั้นไม่เด่นจริง ก็จะตกไปในเทคนิคเดลฟายรอบหลัง ๆ เอง ในขณะเดียวกัน ถ้าเป็นข้อคิดเห็นที่เด่น จะได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ในเดลฟายรอบหลังได้เช่นกัน

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยรอบที่ 2 สร้างเครื่องมือโดยนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็น ใช้รูปแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ (Rating Scale) หรือแบบเติมค่า เปอร์เซ็นต์ จัดอันดับความเป็นไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิจัยว่าต้องการอะไรและถ้าผู้วิจัยสนใจถึงแนวโน้มแต่ละข้อว่าเป็นอนาคตด้านบวกหรือด้านลบ ก็อาจมีช่องว่างแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมลงในแบบสอบถาม ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามกระบวนการของเทคนิคเดลฟาย นำข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อหาความเหมาะสมในการนำไปใช้

5. Delphi Probling ในรอบที่ 3 จะส่งแบบสอบถามชุดเดิม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตอบ เพื่อให้ยืนยัน หรือปฏิเสธข้อความคิดเห็น หากเปลี่ยนแปลงข้อคิดเห็น จะขอเหตุผลประกอบ (ทั้งนี้ แขนงตำแหน่งค่าทางสถิติที่คำนวณได้ ให้ผู้เชี่ยวชาญรับทราบ เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นที่สอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ) หากผู้เชี่ยวชาญยืนยันในคำตอบเดิม ซึ่งเป็นคำตอบที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นต้องให้เหตุผลประกอบด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสามารถเพิ่มเติมแนวคิด และแนวโน้มที่น่าสนใจ ที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ในการตอบแบบสอบถามลงไปในแบบสอบถามในรอบต่อ ๆ ไป ได้เรื่อย ๆ จำนวนรอบในการทำเดลฟายขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของเรื่องที่ทำ ถ้าเรื่องไม่ซับซ้อน และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นเอกฉันท์ตั้งแต่รอบแรก ก็

อาจทำเพียงรอบเดียวก็ได้ จึงไม่สามารถกำหนดจำนวนที่แน่นอนตายตัวได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบผู้วิจัยต้องใช้เวลาแก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม ไม่เร่งรัด และไม่ทิ้งช่วงห่างนานไปในการตอบคำถามแต่ละรอบ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการเรียบเรียงผลการวิจัย จะพิจารณาจากผลการตอบแบบสอบถามรอบสุดท้ายของการวิจัยเป็นหลัก ด้วยสถิติที่เกี่ยวกับการวัดแนวโน้มสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ฐานนิยม มัธยฐาน ค่าเฉลี่ย โดยผู้วิจัยต้องเลือกประเภทของสถิติให้เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษาและใช้ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มาพิจารณาการกระจายของความคิดเห็น ข้อคิดเห็นใด มีพิสัยกว้าง แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ข้อคิดเห็นใดมีพิสัยแคบ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งอาจนำข้อความนั้นมาเป็นข้อสรุปของการวิจัยได้ การเขียนเรียบเรียง ผลการวิจัยจะใช้ภาษาเขียนธรรมดาและเชื่อมข้อมูลต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน หรือ อาจแยกเขียนเป็นรายข้อ โดยสิ่งที่นำมาเขียนนั้นควรมีฉันทามติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

ลักษณะเด่น และ ลักษณะด้อย ของเทคนิค EDFR

ลักษณะเด่นของเทคนิค EDFR อยู่ที่ เทคนิคนี้ช่วยลดจุดอ่อนของการวิจัยอนาคตได้มากที่สุดและมีระเบียบวิธีที่ตอบสนองต่อปรัชญาแนวคิดพื้นฐานของอนาคตนิยมได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ

1) มีรูปแบบที่ยืดหยุ่น ภายใต้ระบบที่เป็นระบบมากกว่าเทคนิคเดลฟาย เพราะไม่มีการกำหนดกรอบที่แน่นอนให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นได้ทุกด้านที่คิดว่ามีความเป็นไปได้สำหรับการวิจัยเรื่องนั้นสามารถเพิ่มเติมกรอบหรือโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์ในแบบสอบถามได้ทุกรอบ ตลอดเวลาในการรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของการวิจัยอนาคตที่ว่า พยายามหาแนวโน้มของทางเลือกทุกทางที่เป็นไปได้

2) สามารถอธิบายอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุดได้อย่างชัดเจน ด้วยการใช้สถิติอย่างง่ายกับข้อมูลรอบที่ 2,3 ... ตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย จึงสามารถแก้ไขจุดอ่อนของเทคนิค EFR ได้อย่างดี และทำได้ครอบคลุมกว่า เพราะในการสร้างแบบสอบถามทุกข้อปัญหาและความคิด จะถูกเสนอไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยไม่มีการตัดแนวโน้มใดออก ผู้เชี่ยวชาญทุกคนจึงได้รับทราบและประเมินทุกข้อคำถามเท่าเทียมกัน

3) เทคนิค EDFR และ Delphi เป็นเทคนิคที่เป็นทั้งวิธีวิจัยในการคาดการณ์อนาคตเป็นเทคนิคการสื่อสารระหว่างผู้เชี่ยวชาญ แลกเปลี่ยนความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ เป็นการเพิ่มความเชี่ยวชาญให้กับผู้เชี่ยวชาญ ทำให้เขาเชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มมากขึ้น ลักษณะด้อย หรือ จุดอ่อนของเทคนิค EDFR นั้นยังไม่มีเอกสารใดกล่าวถึงไว้อย่างเด่นชัด แต่มักพบว่า ต้องใช้เวลานานในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะต้องเก็บหลายรอบ และเสียเวลาในการเก็บรอบแรกค่อนข้างมาก

เพราะผู้เชี่ยวชาญมักเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงมีภาระหน้าที่การงานมาก และการตอบแบบสอบถามต้องใช้เวลานาน เพราะต้องพิจารณาอย่างละเอียดกว่าแบบสอบถามแบบอื่น¹¹⁰

ความตรงและความเที่ยงของเนื้อหา

ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จะแฝงอยู่ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจาก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ โดยตรงและได้จากการที่ผู้เชี่ยวชาญทำการอ่าน ทบทวนข้อคำถาม คำตอบหลาย ๆ รอบ ในขณะที่ตอบแบบสอบถาม และแก้ไขจนได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือได้ ความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้จากการที่ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามซ้ำ 2 – 3 รอบ ยืนยันในข้อคำตอบเดิม รวมทั้งการที่ผู้วิจัยพิจารณาเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญ มีความรู้ ประสบการณ์ ในเรื่องที่ศึกษาความเป็นมา และความหมายเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนาโดย จุมพล พูลภัทรชีวิน เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่ง เป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมเอาจุดเด่นหรือข้อดีของ EFR (Ethnographic Delphi Future Research) และ เทคนิคเดลฟาย (The Delphi Technique) เข้าด้วยกัน ทั้งสองเทคนิคช่วยแก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิคได้เป็นอย่างดี ขั้นตอนต่าง ๆ ของเทคนิค EDFR ก็คล้าย ๆ กับเดลฟาย เพียงแต่ได้มีการปรับปรุงวิธีให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมมากขึ้น โดยในรอบแรกของการวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบEFR ที่ปรับปรุงแล้ว หลังจากการสัมภาษณ์ในรอบแรกผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นเครื่องมือซึ่งมักจะมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามรูปแบบของเดลฟาย เพื่อที่จะทำการกรองความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาฉันทามติ ซึ่งมักจะทำประมาณ 2-3 รอบ หลังจากนั้น จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากและมีความสอดคล้องทางความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปเขียนเป็นอนาคตภาพ

¹¹⁰ จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต,” วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ 13, 2 (2551): 9-13.

กระบวนการหรือขั้นตอนของการวิจัยแบบ EDFR

สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดและเตรียมผู้เชี่ยวชาญ ขั้นนี้สำคัญมาก เพราะเชื่อว่ายิ่งได้ผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ ยิ่งทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยต้องติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือหรือผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นความสำคัญก็จำเป็นต้องหาผู้เชี่ยวชาญใหม่และต้องให้เวลาผู้เชี่ยวชาญเตรียมตัวล่วงหน้า

2. สัมภาษณ์รอบที่ 1 อาจเริ่มโดยการมองทางเลือก 3 ทางแบบ EFR คืออนาคตภาพที่ดี อนาคตภาพที่ร้าย และอนาคตภาพที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือเลือกสัมภาษณ์เฉพาะแนวโน้มที่ผู้เชี่ยวชาญคาดว่าจะเป็นไปได้และน่าจะเป็นโดยไม่คำนึงถึงแนวโน้มเหล่านั้นจะเป็นไปในทางที่ดี หรือร้าย

3. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับทำเดลฟาย

4. สร้างเครื่องมือ

5. ทำเดลฟาย

6. เขียนอนาคตภาพ

ข้อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง EDFR กับเดลฟาย

1. EDFR ต่างจากเดลฟายตรงที่ ในรอบแรกของการวิจัยนั้น EDFR ใช้การสัมภาษณ์แบบ EFR ซึ่งโดยวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยได้แนวโน้มที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดและทุกแนวโน้มจะนำไปศึกษาต่อในรอบที่สองและสาม การทำเช่นนี้เป็นการเคารพความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

2. การวิจัยแบบเดลฟายตามรูปแบบเดิมนั้น มักจะเริ่มด้วยแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองในการเก็บข้อมูลรอบที่หนึ่ง วิธีการนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการดูถูก (Underestimate) ความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญ เพราะไปจำกัดข้อมูลที่ควรจะได้จากผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยอาจละเลยแนวโน้มหรือประเด็นที่สำคัญอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยคาดไม่ถึงหรือไม่รู้ไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น วิธี EDFR จึงน่าจะเป็นวิธีวิจัยที่ได้แนวโน้มอย่างครอบคลุมเป็นระบบและน่าเชื่อถือมากกว่าเดลฟาย¹¹¹

สรุปได้ว่า **เทคนิค EDFR** เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ตอบสนองจุดมุ่งหมาย และความเชื่อพื้นฐานของการวิจัยอนาคตมากที่สุดวิธีหนึ่ง โดยเป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิค EFR กับ Delphi เข้าด้วยกัน ด้วยการผนวกจุดดีของทั้งสองแบบ ช่วยแก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิค ทำให้มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้เป็นอย่างดี

¹¹¹ จุมพล พูลภัทรชีวิน, “การวิจัยอนาคต,” วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ 13, 12 (2551): 9-13.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุนิสา สกกุลเกื้อกุล และคณะได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน โดยใช้รูปแบบวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ครูวิชาการ จำนวน 15 ครูที่รับผิดชอบการเรียนร่วม จำนวน 20 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 70 คน การวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากโรงเรียนจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัญหารายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ส่วนการพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ควรปรับ หลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักสูตรเฉพาะให้ชัดเจน 2) ด้านบุคลากร ควรจัดอบรมเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษให้กับครู และให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องของการศึกษาพิเศษ 3) ด้านงบประมาณ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขอสนับสนุน จากหน่วยงานภายนอก 4) ด้านสภาพแวดล้อม ควรปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ¹¹²

ชมบุญ แยมนามได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในด้านการบริหารมีการจัดอย่างเป็นระบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนิน ตรวจสอบเด็ก โดยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูประจำชั้นหรือครูเสริมวิชาการประเมินนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ

¹¹² สุนิสา สกกุลเกื้อกุล และคณะ, “รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน,” วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์ 7, 8 (สิงหาคม 2563).

ให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียนมีการวางแผนทำปฏิทินการนิเทศ และเข้า นิเทศตามที่กำหนดไว้ มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่างชัดเจน¹¹³

อรุชา สว่างโลกและคณะได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร และ2) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารการเรียนร่วม 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารการเรียนร่วม และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้¹¹⁴

สุชาติดา บุปผา ได้ทำการศึกษา การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ไว้ว่า ประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามแบบสากล และมีข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้ และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ รวมถึงงบประมาณ หน่วยงานภาครัฐจึงต้องเอาจริงเอาจังต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อจัดบริการการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ตามหลักคำนึงถึงหลักมนุษยชนและสิทธิเด็กที่ว่าการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสร้างโอกาส

¹¹³ ชมบุญ แยมนาม, “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนการจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร, 2560).

¹¹⁴ อรุชา สว่างโลก และคณะ, “การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร,” **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา** 9, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562).

ที่เท่าเทียมกันและให้ความสำคัญแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา ทั้งที่มีโอกาสได้รับการศึกษา และที่ไม่สามารถคงอยู่ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษา¹¹⁵

อัญชลา เกลี้ยงแก้วได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยผ่านการอบรมสัมมนา ที่มุ่งเน้น การพัฒนาบุคคล การเตรียมความพร้อม การวางแผนพัฒนาครู นักเรียน และผู้ปกครองในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดทำแผนการศึกษาาร่วมกัน ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้ง ด้านบุคลากร งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเรียนร่วม¹¹⁶

สมจิต ทองเกต ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหาร จัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 พบว่า การบริหารงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและการประชาสัมพันธ์ (Management of Budgeting, Building, Environment and Public Relation) เป็นวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณและจัดกิจกรรมหาทุนมาใช้จ่ายในการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยเฉพาะการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายใน ภายนอกอาคาร ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครเด็กนักเรียนพิการเรียนร่วม อย่างทั่วถึง มีการจัดทำทำเนียบ และแหล่งบริการการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาพิเศษแก่ผู้ปกครองและชุมชนทราบ¹¹⁷

สุทธิ สุวรรณจันทร์ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าด้านการจัดการเรียน การสอนและการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีระดับความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า กระบวนการคัดกรอง วินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน แล้วนำข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลมาจัดทำ แผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สอดคล้องกับแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการเรียนของนักเรียนพิการเรียนรวม ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก

¹¹⁵ สุชาดา บุบผา, **การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education)** (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557), 8.

¹¹⁶ อัญชลา เกลี้ยงแก้ว, “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนใน สังกัด กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม, 2560), บทคัดย่อ.

¹¹⁷ สมจิต ทองเกต, “กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต บริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3”(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559), 85.

สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามกฎกระทรวง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรวม นำมาวิเคราะห์ผล ประเมินนำผลไปใช้ในการพัฒนานักเรียนเรียนรวม และการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนร่วมนั้น มีความจำเป็นที่ต้องจัดการดั่งองค์ประกอบในด้านนี้¹¹⁸

รดา ธรรมพูนพิสัย ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมเรียงตามลำดับจากด้านที่มีปัญหามากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือและด้านสภาพแวดล้อม และในภาพรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์ ด้านการศึกษาพิเศษและขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่ามีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมพบว่า ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมนักเรียนทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม แก่เด็กทั้งสองกลุ่ม และส่งเสริมทักษะทางวิชาการตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท ครูต้องมีความรู้ มีเครื่องมือ ใช้จิตวิทยาในการดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้อาจารย์และกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนในการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์และพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความร่วมมือในการช่วยเหลือดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ใช้ห้องปฏิบัติการบริเวณโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อพักผ่อนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด โดยใช้เทคนิค วิธีการและสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยละเว้นกิจกรรมการแข่งขันที่มีผลแพ้ชนะ ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เช่น การให้งานที่มีความยากง่าย

¹¹⁸ สุทธิ สุวรรณจันทร์, “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559), 143.

การประเมินผลการเรียนหรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการและเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไป โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรจัดให้มีห้องเสริมทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ ควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง ใช้การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้มีการรายงานความก้าวหน้า มีการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ควรทำสมุดรายงานผลการเรียนเป็นพิเศษโดยระบุจุดเด่น จุดด้อยที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน ด้านเครื่องมือให้มีการจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการ โดยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มงานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง¹¹⁹

พงษ์ธร วชิระปราการพงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการเฉพาะและเกณฑ์การวัดผลควรเป็นไปตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ¹²⁰

อโนชา กิจจานนท์ ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร มีแนวทางดังนี้ อบรมให้ความรู้กับครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กพิเศษส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กพิเศษ¹²¹

¹¹⁹ รดา ธรรมพูนพิสัยม, “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2556), บทคัดย่อ.

¹²⁰ พงษ์ธร วชิระปราการพงษ์, “การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559), บทคัดย่อ.

¹²¹ อโนชา กิจจานนท์, “การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

สุเชษฐ์ เรือนก้อน ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มี ปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมใน 5 ด้าน รายการที่มี การปฏิบัติค่าเฉลี่ยต่ำลำดับสุดท้ายของแต่ละด้าน คือ การศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษา ในภาคเรียนก่อนทำการสอนในภาคเรียนต่อไป การให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน การใช้ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสำหรับฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติต่าง ๆ การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนให้คะแนนตนเองและครูนำผลสรุปของการเรียนรู้ไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล เพื่อขอรับสื่อบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อไป แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มี ปัญหาทางการเรียนรู้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จากการสังเคราะห์ผลการนำเสนอของ ผู้เชี่ยวชาญจัดไว้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ในบทบาทโรงเรียนควรกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน สร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ จัดโครงการอบรมพัฒนาผู้เรียนและการเขียนแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลและขยายผลให้ครูได้รับความรู้ทั้งในโรงเรียนและในบทบาทของครูควรยึดหลักการ ประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย ควรเอาใจใส่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้มากขึ้นและทำการสรุปผล การเรียนรู้เป็นรายบุคคล¹²²

อรอินทร์ คลองยั้ง ได้ทำศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การทำงาน ร่วมกันเป็น ทีมมีผลต่อการบริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ และมุ่งมั่นที่จะกำเนิ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน¹²³

¹²² สุเชษฐ์ เรือนก้อน, “แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับ ประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2556).

¹²³ อรอินทร์ คลองยั้ง, “รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัด การเรียน รวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2557).

งานวิจัยต่างประเทศ

เบียเน่และทิซาซุ (Beyene and Tizazu) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะทัศนคติของครูต่อการศึกษาระบบเรียนรวมในเอธิโอเปีย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยหลายอย่างที่ยังคงส่งผลกระทบต่อกระบวนการควบคุมการพัฒนาของการศึกษาแบบเรียนรวม ในประเทศเอธิโอเปีย ได้แก่ ความเข้าใจจำกัดของแนวคิดทัศนคติเชิงลบต่อความพิการ คนพิการและความเข้มงวดต่างด้านทานการเปลี่ยนแปลง เป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาระบบเรียนรวม งานวิจัยนี้ได้ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการศึกษาร่วมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติ ได้ศึกษาถึงความสำคัญ ของทัศนคติเป็นปัจจัยที่อาจจะส่งผลกระทบต่อบทบาทครู จากการศึกษาทัศนคติของครู พบว่าปัจจัยหลายอย่างได้รับอิทธิพลมาจากธรรมชาติของตัวบุคคลเอง ความรุนแรงของสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ การผ่านฝึกอบรมของครู ประสบการณ์ เพศ และความพร้อมของการได้รับการสนับสนุน ส่งผลต่อทัศนคติเชิงบวกและความรับผิดชอบของครู¹²⁴

บราวน์ (Brown) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่าง ยุทธศาสตร์การเรียนรวมสำหรับความเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับชั้นเรียนทั้งระบบ พบว่า การสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันทั้งนักเรียนที่มีความฉลาดมากจนถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนปกติ ผู้วิจัยใช้ระบบบทเรียนหลายระดับความสามารถ โดยใช้ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและมีประโยชน์ต่อเด็ก ผู้ให้การช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องได้ไม่มากนัก ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องมากหรือรุนแรงและนักเรียนที่ฉลาดเพื่อให้นักเรียนทั้งหมดเรียนด้วยกันในห้องเดียวกันได้ซึ่งการจัดการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สามารถที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละคน¹²⁵

ดีไซ (Desai) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพิเศษ : จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ ได้กล่าวถึงการจัดหลักสูตรโดยการนำความสามารถของเด็กเป็นตัวตั้งและครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จโดยมีการปรับเนื้อหาในหลักสูตร ปรับและดัดแปลงสื่ออุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีฯ วิธีการสอนและความช่วยเหลือ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน กระบวนการประเมินผลและรายงานผลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและความสามารถของผู้เรียนอย่าง

¹²⁴ Gezahegne Beyene and Yinebeb Tizazu, **Attitudes of Teachers towards Inclusive Education in Ethiopia**, accessed 20 April 2021, available from <http://www.ju.edu.et/ejes/node/35>.

¹²⁵ H. D. Brown, **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**, 3rd ed. (White Plains, NY: Pearson Education, 2007).

แท้จริง โดยโรงเรียนได้ดำเนินการในการคัดกรองเด็ก เริ่มจากหน่วยงานต้นสังกัดมีการประชุมอบรมให้ความรู้ในการใช้เครื่องมือและวินิจฉัยคัดกรองเด็ก โรงเรียนจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาพิเศษ เช่น จำนวนเด็กนักเรียนพิการเรียนร่วม ประวัติเด็ก ฯลฯ แต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองเด็ก และมีการประชุมเพื่อวางแผนการคัดกรองเด็กร่วมกัน หากพบความพิการหรือความบกพร่องอาจมีการส่งต่อหรือจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามลักษณะความพิการหรือความบกพร่องที่พบ สำหรับด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือการพัฒนางานวิชาการร่วมกัน¹²⁶

แกรรี่ และคริสตัล (Garry and Chrystal) ได้ศึกษาความกังวลใจของผู้ปกครองในการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมในประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า โรงเรียนมีความต้องการได้รับการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพฤติกรรมของเด็ก และพบว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองได้ร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนมากขึ้นจริง¹²⁷

วาลิกอร์ (Waligore) ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติของครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วม รวมถึงหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมในห้องเรียน ได้แก่ การสอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษร่วมกับเด็กปกติ ยุทธศาสตร์เพื่อการสอน แผนการจัดการเรียนการสอน ความสามารถทางการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สื่อการสอน และการเคารพซึ่งกันและกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับครูในโรงเรียนรัฐจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง โดยมีแบบสอบถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบ ใน 1-5 ระดับที่ต่างกัน ดังนี้ 1) เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง 2) เห็นด้วย 3) ไม่ออกความคิดเห็น 4) ไม่เห็นด้วย และ 5) ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง คำถามในแบบสอบถามมีจำนวน 20 รายการ ครอบคลุมเนื้อหา 6 เนื้อหา มีการคำนวณผลทางสถิติ ในเรื่อง มัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยโปรแกรม ANOVA ผลจากการศึกษาคือพบความแตกต่างที่เด่นชัดระหว่างครูปกติ และครูการศึกษาพิเศษ ในเรื่องมุมมองที่มีต่อการสอน เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ร่วมกันกับเด็กปกติ¹²⁸

¹²⁶ I. Desai, "Inclusive Education : Moving From Theory To Practice" (A Paper Prepared for The First National Convention on Inclusive Education, Bangkok: Srinakharinwirot University, 2007).

¹²⁷ H. Garry and W. Chrystal, "Parent involvement in inclusive primary school in New Zealand : Implications for improving practice and for teacher education" (Canterbury, New Zealand, University of Canterbury, 2010).

¹²⁸ R. L. Waligore, **Teachers' Attitudes Toward Inclusion: What did they say?. Master Thesis of Arts** (Rowan University, 2002).

เสริมทรัพย์ วรปัญญา (Sernsap Vorapanya) ได้ศึกษา รูปแบบการเรียนรวมในประเทศไทย พบว่า การสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันทำงาน จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคน ในชุมชน ได้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และด้านสังคม และประสบผลสำเร็จทางด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนั้นผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษา จะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญทางด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และคอยสนับสนุนในการ จัดกิจกรรมทางด้านการศึกษาพิเศษ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ นักเรียน และมีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการ ศึกษาแบบเรียนรวม ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญ¹²⁹

คูยิณีและดีไซ (Kuyini and Desai) ได้วิจัย เรื่องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในห้องเรียนรวมในประเทศกานา: ประเด็นและความท้าทาย การศึกษานี้เพื่อตรวจสอบแนวทางการสอน ของครูที่สอนในห้องเรียนรวมในประเทศกานา ซึ่งกระทำโดยการประเมินตัวแปรด้านประวัติของครู ที่ถูกเลือกมาสอนให้ชั้นเรียนดังกล่าว ครู 37 คน จากโรงเรียน 20 แห่ง จาก 2 ตำบล ได้กรอกแบบสอบถาม เกี่ยวกับประวัติและถูกสังเกตในระหว่างที่ทำการสอนในห้อง วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) T-test, และการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าครูใช้แนวทางการสอนเพียงสองสามข้อเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนพิเศษ ตัวแปรด้านประวัติของครูผู้สอนที่สอดคล้องกับแนวทางการสอนมากที่สุด คือประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงนัยสำคัญที่ช่วย ในการตอบสนองความต้องการของเด็กพิเศษผ่านแนวทางการสอนแบบรวม ที่กระทำขึ้นในโรงเรียน ในประเทศกานา¹³⁰

แคคเนย์และชาซี (Cagney and Tracy) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Attitudes of general education teachers toward including students with special needs การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติของครูปกติที่สอนในระดับ มัธยมในรัฐไฮโอวาต่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษในห้องเรียนปกติ ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จในชั้นเรียน มีผลจาก ทัศนคติของครูที่เห็นว่าเด็กนักเรียนพวกนั้นสมควรที่จะได้อยู่ในชั้นเรียนนั้นก่อนเป็นอันดับแรก

¹²⁹ Sernsap Vorapanya, "A Model for Inclusive Schools in Thailand" (Doctor of Philosophy University of Oregon Graduate School, 2008).

¹³⁰ A. B. Kuyini and I. Desai, "Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges," *International Journal of Whole Schooling* (2009): 22-38.

ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการสนับสนุนหลักของความคิดนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของอารมณ์ของครู สื่อการสอน และการพัฒนาทางวิชาชีพ ส่งผลทางบวกต่อทัศนคติของครู ในการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนด้วยกัน¹³¹

ปีเตอร์สัน (Peterson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทั้งโรงเรียน การศึกษาโรงเรียนเรียนร่วมและการปฏิรูปโรงเรียนในชนบท การเรียนรู้ด้วยกันอันเป็นบทเรียนสำหรับการจัดการเรียนร่วม ผู้วิจัยทำการศึกษาดูการเรียนร่วมจาก 16 โรงเรียนในมลรัฐมิชิแกนและวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา จากปี ค.ศ. 1998-2002 ผลการวิจัยพบว่า หลักการสำคัญของการพัฒนาทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนร่วมมี 5 ประการ ได้แก่ การสนับสนุนให้ประชาชนมีประชาธิปไตย การรวมนักเรียนให้เรียนร่วมกัน การสอนด้วยวิธีหลายระดับความสามารถ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในหลักการทั้ง 5 ประการ ทำให้ได้รายละเอียดของการจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย การช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับนักเรียนปกติ การใช้หลักสูตรและวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ¹³²

อาเปอร์และเรย์ดัก (Alper and Ryndak) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลลัพธ์ระยะยาวของการบริการสำหรับคนพิการสองคนอย่างมีนัยสำคัญ : ที่มีประสบการณ์การศึกษาที่แตกต่างกัน: การพิจารณาเชิงคุณภาพของผลกระทบจากประสบการณ์การศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยเพิ่มครูผู้ช่วยในชั้นเรียน ซึ่งงบประมาณพิเศษที่ได้รับการจัดสรรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทำให้สามารถเพิ่มครูในชั้นเรียนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้¹³³

¹³¹ Tracy Lynn Cagney, **Attitudes of general education teachers toward including students with special needs**, accessed 11 April 2021, available from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/10817/.2009>.

¹³² W. O. Peterson, "Center Prayer for Women receiving Chemotherapy for Recurrent Ovarian Cancer : Pilot Study," **Oncology Nursing Forum** 36 (2007): 424-428.

¹³³ Sandra Alper and Diane Lea Ryndak, "Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experiences" (Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 2101), 323-338.

แอบบัส และคณะ (Abbas et al.) ได้วิจัยเรื่องทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม Footstep towards Inclusive Education การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เขตพื้นที่ในเมืองและนอกเมือง โดยปากีสถานเป็นผู้ลงนามในวาระการประชุมแห่งชาติซาลามันกา เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นทิศทางในการพัฒนาการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ กลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ได้แก่ ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในระดับประถมศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนแบบเรียนรวมไม่ค่อยดี และมีการแบ่งกลุ่มอายุ 25-30 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสูงถึง 90 % และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสูงถึง 40 % ในขณะที่กลุ่มอายุ 51-55 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษต่ำ 40 % และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต่ำมากเพียงแค่ 2 % แสดงให้เห็นว่า อายุของครูผู้สอน มีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งยิ่งอายุน้อย ยิ่งมีผลการรับรู้ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอายุมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้แนวคิดการจัดการศึกษาทั้ง 2 แนวคิด ค่อนข้างน้อย ทั้งการจัด การศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม¹³⁴

¹³⁴ F. Abbas, A. Zafar, and T. Naz, "Footstep towards Inclusive Education," *Journal of Education and Practice* (2016): 2222-1735.

สรุป

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนรวมกับนักเรียนปกติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถานศึกษาออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยไม่ถูกจำแนกหรือกีดกันด้วยความแตกต่างด้านร่างกาย ระดับปัญญา ความบกพร่องด้วยอาการที่ทำให้ด้อยความสามารถในการเรียนรู้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนรวมประสบผลสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และปรับใช้นโยบายสู่การปฏิบัติได้ดี ผู้เรียนได้รับความเสมอภาค ลดความแตกต่างระหว่างภูมิหลังและประสบการณ์สำคัญของผู้เรียนให้เหลือน้อยที่สุด มีความยืดหยุ่นในการจัดนักเรียนเข้าเรียน การจัดการชั้นเรียนรวมต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาทักษะสังคม ภาษา ปัญญา และเน้นกลยุทธ์สนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ในชั้นเรียนรวมให้มากที่สุด การจัดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้งานวิจัยเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมครูให้มีความรู้ควบคู่กับความรู้ด้านนโยบายและกฎหมาย และมีจิตวิญญาณความเป็นครูที่ดีสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง สถานศึกษาอื่น ๆ องค์กรวิชาชีพ เพื่อสร้างความร่วมมือในการระดมทรัพยากรทั้งทางกายภาพ ทรัพยากรบุคคล และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทุกฝ่าย “การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้การได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นและเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องมาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR มาใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ในการวางแผนการบริหารจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดไปจนถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการป้องกันหรือขจัดอนาคตที่ไม่พึงประสงค์โดยการขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทำการคาดการณ์ในอนาคตว่าการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการจัดการเรียนรวม แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเทคนิคการวิจัย อนาคตแบบ EDFR

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ วารสารวิชาการ ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ สถิติ ผลงานวิจัย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จัดทำโครงการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และสอบปกป้องโครงร่างการวิจัย ปรับแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบปกป้องโครงร่างการวิจัย เสนอบัณฑิตวิทยาลัยขออนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เพื่อดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดผู้เชี่ยวชาญ เตรียมการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (panel experts) จำนวน 17 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ตามเกณฑ์การกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญของ แมคมิลแลน (Macmillan) ที่ได้ศึกษาวิจัยไว้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ระดับความคลาดเคลื่อนจะลดลงอย่างคงที่ และมีความคลาดเคลื่อนน้อยมาก¹³⁵ การวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (panel experts) จำนวน 17 คน การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกถือว่ามีจำนวนมากเพียงพอเพื่อจะได้ความคิดเห็นใหม่ ๆ และได้

---

¹³⁵ Thomas T. Macmillan, "The Delphi Technique," Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development (May 1971): 3-5, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, **เดลฟาย : เทคนิคในการวิจัย** (กรุงเทพฯ: ศูปรทัศน์, 2522), 27-28.

คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือเพื่อนำไปวิเคราะห์การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) โดยพิจารณาจาก คุณวุฒิและ ประสบการณ์ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่จำกัดคำตอบ (non directive interview) ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview)

การเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยนี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงต้องติดต่อผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว เพื่ออธิบายถึงจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เวลาที่ต้องใช้โดยประมาณและประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญ ของการใช้ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงขอความร่วมมือและเมื่อได้รับการตอบรับจากผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัย ได้ดำเนินการนัดวันและเวลาสำหรับการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ส่งประเด็นสำคัญของงานวิจัย แนวคำถามหรือเค้าโครงวิทยานิพนธ์ให้ผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้าก่อนนัดสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยพหุวิธีการ และนำเสนอ ผลการวิจัย สำหรับรายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

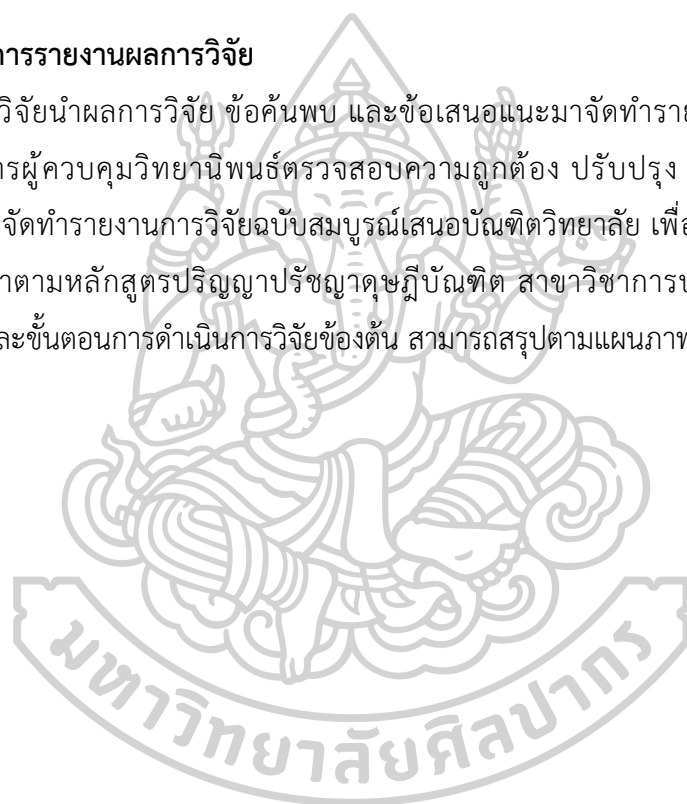
ขั้นที่ 1 การทำวิจัย EDFR รอบที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-Structured interview) ซึ่งสิ่งที่นักวิจัยดำเนินการก่อนการสัมภาษณ์คือ การเตรียมหัวข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิด ที่มีคำสำคัญที่ต้องการ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนภาษาให้สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน และสถานการณ์การสัมภาษณ์ที่เปลี่ยนแปลง ไป พร้อมกับเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหลาย ๆ คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บข้อมูลการทำ EDFR รอบที่ 2

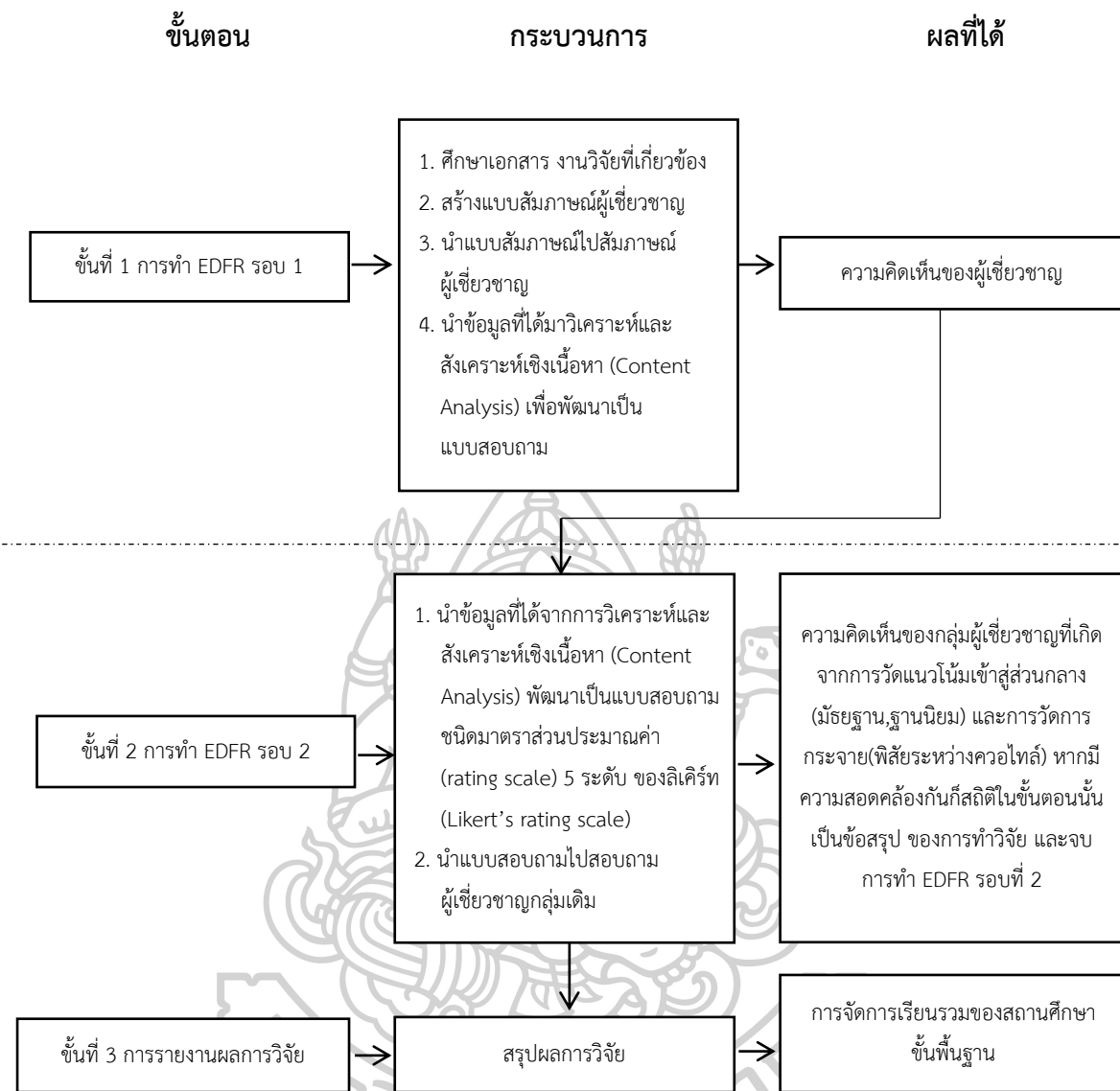
ขั้นที่ 2 การทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้มาจากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในการทำ EDFR รอบที่ 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) ชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จัดแบ่งเป็นกลุ่มเนื้อหาที่มีโครงร่าง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 1 โดยได้รับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม(Mode) และค่าพิสัยระหว่าง

ควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) พิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้ว ให้ใช้สถิติในขั้นตอนนี้เป็นข้อสรุปของการวิจัยและจบการทำ EDRF ที่รอบ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป และนำเสนอในรูปแบบของคำบรรยายโดยสรุปเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการวิจัย ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อไป รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเบื้องต้น สามารถสรุปตามแผนภาพที่ 9 ดังนี้

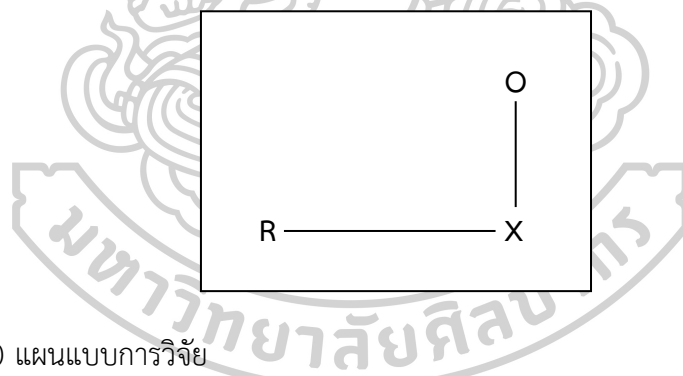
แผนภาพที่ 9 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่า เป็นอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งการวิจัยนี้สามารถเปลี่ยนสถานที่ในการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย และเชื่อมโยงหลายมิติเพื่อสะท้อนปรากฏการณ์จริงผ่านมุมมองของคนในบริบทนั้น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและ พัฒนาเครื่องมือในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัย เขียนแสดงเป็นแผนผังได้ (Diagram) ดังนี้

แผนภาพที่ 10 แผนแบบการวิจัย

- เมื่อ R หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้วิจัยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 17 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มตามเกณฑ์เฉพาะ ดังนี้

1.1	กลุ่มที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญระดับนักวิชาการ	จำนวน 5 คน
1.2	กลุ่มที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญระดับผู้อำนวยการสถานศึกษา	จำนวน 5 คน
1.3	กลุ่มที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญระดับศึกษาธิการจังหวัด	จำนวน 5 คน
1.4	กลุ่มที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญระดับนโยบาย	จำนวน 2 คน

2. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติการคัดเลือกของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 3.1 จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปในด้านการบริหารการศึกษา หรือ
- 3.2 มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ
- 3.3 ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.3.1 เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ

3.3.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน หรือ

3.3.3 เป็นนักวิชาการหรือนักการศึกษาที่สนใจและมีความรู้เกี่ยวกับการจัด

การเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 1 เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

2. แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยมีระดับค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังต่อไปนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ มากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ มาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ ปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ น้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับ น้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. แบบสอบถาม สำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ จากการทำ EDFR รอบที่ 1 นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

การตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 นั้น ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. การตรวจคุณภาพเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 นั้น ผู้วิจัยดำเนินการโดย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือนำส่งจากมหาวิทยาลัย เพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ดำเนินการโดยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์ และจัดส่งเอกสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็น เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นไปสร้างแบบสอบถามใช้ในการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปสอบถามด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม พิจารณาประเมินค่าโอกาสความเป็นไปได้และหรือควรจะเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการทำ EDFR รอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ในการทำ EDFR รอบที่ 2 สำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 2 ใช้การคำนวณหา ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid-Point) มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน (Median: Mdn) เป็นค่าของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการนำมาเรียงลำดับไว้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

โดยในการแปรความหมายของค่ามัธยฐาน (Median) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์มีความหมาย ดังนี้

- ค่ามัธยฐาน 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุด
- ค่ามัธยฐาน 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาก
- ค่ามัธยฐาน 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปานกลาง
- ค่ามัธยฐาน 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อย
- ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรวม
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าฐานนิยม (Mode: Mo) เป็นการคำนวณหาค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อ ระดับคะแนนใดที่มีความถี่มากที่สุดถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อนั้น ในกรณีที่ข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันจะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนั้น ส่วนกรณีที่ข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนั้น แล้วจึงนำค่าฐานนิยมที่คำนวณได้มาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อนั้นสอดคล้องกันโดยมีเกณฑ์กำหนดว่าการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นต้องมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม (Median-Mode) โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานข้อนั้นสอดคล้องกัน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) ได้จากการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ของการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายข้อ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นเห็นสอดคล้องกันหรือได้รับฉันทามติ (Consensus) และถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความไม่สอดคล้องกัน หรือไม่ได้รับฉันทามติ

เกณฑ์การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคำตอบใน EDFR รอบที่ 2 ของการวิจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คน มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม โดยค่าผลต่างต้องมีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50 มาสรุปเป็นผลการวิจัยและนำเสนอการวิเคราะห์ผลการวิจัยในรูปของคำบรรยาย

สรุป

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยมีผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด และผู้บริหารระดับนโยบาย เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งการทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม เพื่อหาความเป็นไปได้ และความสอดคล้องกันของความคิดเห็น พิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้ว ให้ใช้สถิติในขั้นตอนนี้เป็นข้อสรุปของการวิจัยและจบการทำ EDFR ที่รอบ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป และนำเสนอในรูปแบบของคำบรรยายโดยสรุปเป็นการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ EDFR รอบที่ 1 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ไปสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น EDFR รอบที่ 2 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน (Median), ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยนำค่ามัธยฐาน (Median) ที่มีค่า 3.50 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มีค่าตั้งแต่ 0.00 - 1.00 และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 มาสรุปเป็นการจัดการเรียนรวม ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 1

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure Interview) เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นผู้กำหนด นโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวม ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อสร้างเจตคติผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน และเพิ่มความรู้ ในการจัดการเรียนรวม ก่อให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง จังหวัดควรเปิดโอกาสให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด และเปิดโอกาสให้ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาออกแบบโมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อสร้างนวัตกรรม การศึกษา นำไปเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียน รวม จัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยจะต้องมี

การจัดเตรียมครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด ครูล่ามภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง เพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการ พัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ และควรมีการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง กำกับติดตาม ตรวจสอบที่สม่ำเสมอ ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้าน นโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม**

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องสำหรับโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวมสำหรับพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และจัดสรรงบประมาณโครงการคุ้มครองพัฒนาครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้ เพราะการศึกษาแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่าการจัดการศึกษาแบบปกติ โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียนปกติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม**

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเรียนรวมควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น โรงเรียนควรมีห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาการรุนแรง มีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท มีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ นักเรียนเรียนรวมเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได เป็นต้น สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่**

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนเรียนรวมแต่ละคน เน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยปรับใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ของเด็กปกติ โดยการปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้านหลักสูตรสถานศึกษา**

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานต่าง ๆ ดังเช่น มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน ควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม เช่น มหาวิทยาลัยควรให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ กระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน โรงเรียนควรมีความปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่มุ่งมั่นพยายามและลงมือปฏิบัติ มีการตรวจสอบและประเมินตนเองตลอดเวลาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา ควรให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์ เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม ครูการศึกษาพิเศษควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคล รอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัด

การศึกษาแบบเรียนรวมด้วย การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา**

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน ครูต้องมีทัศนคติที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกที่ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการศึกษา ข้อมูลของนักเรียนและรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงประจักษ์ โรงเรียนควรมีข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการ และควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่นักเรียนเรียนรวมจะได้รับ ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล ครูควรบูรณาการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอีกทางหนึ่ง ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ ให้นักเรียนเรียนรวมสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนปกติทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจยอมรับ และช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนรวมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน สรุปประเด็นนี้เป็น **ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน**

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า มีประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ทั้งหมดจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความร่วมมือกับ

หน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) ไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แล้วนำแบบสอบถามกลับไปถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 ได้ผลการศึกษาแสดงรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน สรุปประเด็นสำคัญได้ทั้งหมดจำนวน 6 ด้าน

1. ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
2. ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม
3. ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่
4. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา
5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา
6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ในแต่ละข้อคำถาม เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Md.) มีค่าตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป ($Mdn \geq 3.5$) แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ไม่เกิน 1.5 ($IR \leq 1.5$) แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม กับมัธยฐาน ($Mo - Mdn$) มีค่าไม่เกิน 1.0 ($Mo - Mdn \leq 1$) แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 2 แสดงเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริม
คุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ข้อที่	รายการ	มัธยม (Mdn)	มัธยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยม (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดนโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวมแล้ว ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวมอย่างทั่วถึง มีกลยุทธ์ที่จะใช้ปรับเจตคติของผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน และเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง	5.0	5.0	0	4.5	5	0.5	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ3การศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	กระทรวงศึกษาธิการควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครู	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริม
คุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
4	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด ครูล่ามภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณวุฒิ ด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	หน่วยงานภาครัฐต้องเอาจริงเอาจังต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	กระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการ พัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0.5	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริม
คุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการกำกับติดตามการจัดการ การศึกษาแบบเรียนรวมของ โรงเรียนที่ต่อเนื่องโดยมี ศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือ คุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ โดยตรง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการ กำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษา พิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่าง น้อยโรงเรียนละ 1 คน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการ กำกับติดตาม ตรวจสอบที่ สม่ำเสมอที่ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความ สะอาดของโรงเรียน เป็นต้น	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยมศึกษา
(Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)
มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา (Mo -Mdn)
มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.0 ($Mo-Mdn \leq 1.0$) ทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า
ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) จำนวน 10 ข้อ

เรียงลำดับดังนี้ ข้อ 1 หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดนโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวมแล้ว ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวมอย่างทั่วถึง มีกลยุทธ์ที่จะใช้ปรับเจตคติของผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวม ในโรงเรียน และเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างที่จริง (Mdn = 5, IR = 0.5, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 3 การศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 3 กระทรวงศึกษาธิการควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครู (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 4 กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู การศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด ครูলামภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ โดยตรง (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 5 หน่วยงานภาครัฐต้องเอาใจจริงเอาใจต่อการพัฒนา ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 6 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตร ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 7 กระทรวง ศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการ พัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ (Mdn = 5, IR = 0.5, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนที่ต่อเนื่องโดยมี ศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 9 กระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 10 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบที่สม่ำเสมอที่ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 3 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหาร
จัดการเรียนรวม

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(QR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณโครงการคู่มือพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหาร
จัดการเรียนรวม(ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
7	ผู้ปกครองและชุมชนควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้	5.0	5.0	0	4.5	5	0.5	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	การศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ ความรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่าการจัดการศึกษาแบบปกติ	5.0	5.0	0	4.5	5	0.5	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียนปกติ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม	5.0	5.0	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยมศึกษา (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา (Mo -Mdn) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.0 ($Mo-Mdn \leq 1.0$) ทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความ

คิดเห็นต่อข้อความ อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq \text{Mdn} \leq 5.0$) จำนวน 10 แนวปฏิบัติ เรียงลำดับ ดังนี้ ข้อ 1 ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 2 กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับ โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 3 กระทรวง ศึกษาธิการควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ที่ส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 4 กระทรวงศึกษาธิการควรมี การจัดสรรงบประมาณโครงการคูปองพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาแบบเรียนรวมได้ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 6 กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณ ในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0.5, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 7 ผู้ปกครอง และชุมชนควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0.5, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 8 การศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ ความรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่า การจัดการศึกษาแบบปกติ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0.5, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 9 โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียนปกติ ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 0, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$), ข้อ 10 องค์การ บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ($\text{Mdn} = 5, \text{IR} = 1, |\text{Mdn}-\text{Mo}| = 0$)

ตารางที่ 4 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	โรงเรียนควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	โรงเรียนควรมีการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	โรงเรียนควรมีห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	โรงเรียนเรียนรวมควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาการรุนแรง ห้องเรียนรวม ห้องเสริมวิชาการ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	โรงเรียนควรมีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคาร
สถานที่ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยม (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยม (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
6	โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคารสถานที่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยม (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยม (Mo -Mdn) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.0 ($Mo-Mdn \leq 1.0$) ทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) จำนวน 7 ข้อ เรียงลำดับดังนี้ ข้อ 1 โรงเรียนควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 2 โรงเรียนควรมีการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 3 โรงเรียนควรมีห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 4 โรงเรียนเรียนรวมควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาคารรุนแรง

ห้องเรียนรวม ห้องเสริมวิชาการ (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 5 โรงเรียนควรมีห้องน้ำ และห้องส้วมอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 6 โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคารสถานที่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 7 โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 5 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	โรงเรียนควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมายการรู้ค่าของตัวเลข	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ	5.0	5.0	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยฐาน (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(QR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
5	โรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ ควรสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน (Mo -Mdn) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.0 ($Mo-Mdn \leq 1.0$) ทุกแนวปฏิบัติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับดังนี้ ข้อ 1 โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 2 โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 3 โรงเรียนควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 4 การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ ($Mdn = 5, IR = 1, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 5 โรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ ควรสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$)

ตารางที่ 6 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
ในการจัดการศึกษา

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	มหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
ในการจัดการศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
4	การดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่ทำ มุ่งมั่นพยายาม และลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินตนเองตลอดเวลาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ควรให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	โรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์ เพื่อคัดกรองวินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
ในการจัดการศึกษา (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยมมัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
8	ครูการศึกษาพิเศษควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคลรอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
11	การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยฐาน (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน ($Mo - Mdn$) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.0 ($Mo - Mdn \leq 1.0$) ทุกข้อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) จำนวน 11 ข้อ เรียงลำดับดังนี้

ข้อ 1 มหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 2 ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 3 โรงเรียนควรมีความปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 4 การดำเนินงานจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่ทำ มุ่งมั่นพยายาม และลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินตนเองตลอดเวลา ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 5 ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 6 ควรให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 7 โรงพยาบาล ให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์ เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 8 ครูการศึกษาพิเศษ ควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 9 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคล รอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn - Mo| = 0$), ข้อ 10 การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้าน

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0), ข้อ 11 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย (Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0)

ตารางที่ 7 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	มัธยมศึกษา (Mo)	มัธยมศึกษา-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q1)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(QR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
1	การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q1)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
5	การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลา และทุกที่	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ครูผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนและจากรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงประจักษ์	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	โรงเรียนควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการของและควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่จะได้รับ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือ กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
10	ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
11	ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจ และการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
13	การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
14	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
15	การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	ฐานนิยม-มัธยมศึกษา (Mo-Mdn)	ค่าควอไทล์ที่ 1(Q1)	ค่าควอไทล์ที่ 3(Q3)	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์(IQR)	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
16	ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
17	ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้นักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
18	โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
19	ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน	5.0	5.0	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่ามัธยมศึกษา (Median) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 3.5 ($Mdn \geq 3.5$) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ($IR \leq 1.5$) และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยมศึกษา (Mo -Mdn) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ

1.0 ($Mo-Mdn \leq 1.0$) ทุกแนวปฏิบัติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด ($4.5 \leq Mdn \leq 5.0$) จำนวน 19 ข้อ เรียงลำดับดังนี้

ข้อ 1 การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$),

ข้อ 2 ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$),

ข้อ 3 ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ข้อ 4 ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 5 การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกที่ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 6 ครูผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนและจากรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอน เชิงประจักษ์ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 7 โรงเรียนควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการของและควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่จะได้รับ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 8 ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 9 การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 10 ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 11 ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 12 ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจ และการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 13 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 14 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 15 การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 16 ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 17 ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อม ให้ความรู้ความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 18 ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อม ให้ความรู้ความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 19 ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อม ให้ความรู้ความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$)

$|Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 18 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนรวมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$), ข้อ 19 ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน ($Mdn = 5, IR = 0, |Mdn-Mo| = 0$)

สรุป

การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ **1. ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม** ประกอบด้วย 1) หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดนโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวมแล้ว ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวมอย่างทั่วถึง มีกลยุทธ์ที่จะใช้ปรับเจตคติของผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน และเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างที่จริง 2) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ 3) กระทรวงศึกษาธิการควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครู 4) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด ครูล่ามภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง 5) หน่วยงานภาครัฐต้องเอาจริงเอาจังต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 7) กระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการ พัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ 8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนที่ต่อเนื่อง โดยมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง 9) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน และ 10) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบที่สม่ำเสมอที่ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น

2. ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย คือ 1) ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของ 2) กระทรวงศึกษาธิการควรมี การสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง 3) กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณโครงการ คุ้มครองพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการ ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณในการ บริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง 7) ผู้ปกครองและชุมชนควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้ 8) การศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ ความรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่า การจัดการศึกษาแบบปกติ 9) โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรร งบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียน ปกติ 10) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับ ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

3. ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) โรงเรียนควรมีการออกแบบ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท 3) โรงเรียนควรมี ห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) โรงเรียนเรียนรวมควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษอาการรุนแรง ห้องเรียนรวม ห้องเสริมวิชาการ 5) โรงเรียนควรมีห้องน้ำและห้องส้วม อย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล 6) โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคาร สถานที่เพื่อให้ความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท 7) โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่าง เต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได

4. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย คือ 1) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้มีความ สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ 2) โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน 3) โรงเรียนควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจ สื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข 4) การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพ ความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ 5) โรงเรียนควรมี การปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ ควรสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษ

แต่ละประเภท **5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา** ประกอบด้วย

1) มหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ กระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน 3) โรงเรียนควรมีความปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) การดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่ทำ มุ่งมั่นพยายาม และลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินตนเองตลอดเวลาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง 5) ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา 6) ควรให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 7) โรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม 8) ครูการศึกษาพิเศษควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน 9) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคล รอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม 10) การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย 11) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย คือ 1) การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน 3) ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4) ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน 5) การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกที่ 6) ครูผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนและจากรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอน เชิงประจักษ์ 7) โรงเรียนควรทราบ

ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการของและควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่จะได้รับ 8) ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล 9) การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ 10) ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 11) ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ 12) ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจและการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 13) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบัน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข 14) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน 15) การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล 16) ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 17) ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 18) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ 19) ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคต เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับนักวิชาการ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญระดับผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญระดับศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญระดับนโยบาย จำนวน 2 คน โดยมีกรรมกรที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured Interview) ในรอบที่ 1 และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ในรอบที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ส่งแบบสอบถามช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ พบว่า มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม** ประกอบด้วย 1) หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดนโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวมแล้ว ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวมอย่างทั่วถึง มีกลยุทธ์ที่จะใช้ปรับเจตคติของผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน และเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างที่จริง 2) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ 3) กระทรวงศึกษาธิการควรเตรียมความพร้อมด้าน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครู 4) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนทุกสังกัด ครูล่ามภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง 5) หน่วยงานภาครัฐต้องเอาจริงเอาจังต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 7) กระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนารูปแบบ การพัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ 8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนที่ต่อเนื่องโดยมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง 9) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน 10) ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบที่สม่ำเสมอ ที่ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น

2. ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย 1) ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง 3) กระทรวงศึกษาธิการ ควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณโครงการคุ้มครองพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 6) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง 7) ผู้ปกครองและชุมชนควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้ 8) การศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ ความรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่าการจัดการศึกษาแบบปกติ 9) โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียนปกติ 10) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือเกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม

3. ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) โรงเรียนควรมีการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท 3) โรงเรียนควรมีห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) โรงเรียนเรียนรวมควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาการรุนแรง ห้องเรียนรวม ห้องเสริมวิชาการ 5) โรงเรียนควรมีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความ ต้องการเฉพาะบุคคล 6) โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคารสถานที่เพื่อให้ความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท 7) โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได

4. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ 2) โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน 3) โรงเรียนควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข 4) การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ 5) โรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ ควรสอดคล้องกับความต้องการ และธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท

5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน 3) โรงเรียนควรมีความปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) การดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่ทำ มุ่งมั่นพยายาม และลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินตนเองตลอดเวลาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง 5) ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้น

ประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา 6) ควรให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 7) โรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์ เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม 8) ครูการศึกษาพิเศษควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน 9) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคล รอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม 10) การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย 11) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน 3) ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4) ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน 5) การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกที่ 6) ครูผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนและจากรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอน เชิงประจักษ์ 7) โรงเรียนควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการของและควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่จะได้รับ 8) ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล 9) การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ 10) ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 11) ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ 12) ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจและการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 13) การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข 14) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความ

ต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน 15) การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล 16) ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 17) ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 18) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนรวมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ 19) ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม 3) ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ 4) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา และ 6) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานในการสร้างคนในสังคมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักสิทธิมนุษยชนเด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา การได้รับบริการทางการศึกษาและอื่น ๆ โดยได้รับประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรองรับเด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะที่แตกต่างกัน ให้สามารถเข้ามาเรียนรวมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้นำตั้งแต่ระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่นในการวางแผนนโยบายช่วยส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรวมอย่างพอ เพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมต้องจัดการเรียนการสอนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะต่าง ๆ ในการบริการทางด้านการศึกษาให้เด็กที่มีความบกพร่องนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการของงานบริหาร 4 ฝ่าย ทั้ง งานบริหารทั่วไป งานบริหารวิชาการ งานบริหารการเงินและงบประมาณ และงานบริหารบุคคล โดยสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีการปรับหลักสูตรโดยใช้แนวทางหลักสูตรของเด็กปกติ

เน้นหลักสูตรที่เด็กเรียนรวมสามารถฝึกปฏิบัติจริง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวม สถานศึกษาจะปฏิบัติงานฝ่ายเดียวให้ประสบความสำเร็จไม่ได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจและสิทธิทางการศึกษาของนักเรียนเรียนรวม เพื่อให้สามารถร่วมมือกันหาทางช่วยเหลือระดมทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรวมมากที่สุด สำหรับการบริหารจัดการเรียนรู้ออกแบบการจัดการศึกษาจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล และสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนิสา สุกุลเกื้อกุลและคณะ ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียน รวมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน โดยใช้รูปแบบวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน ครูวิชาการ จำนวน 15 ครูที่รับผิดชอบการเรียนรวม จำนวน 20 คน และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 70 คน การวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากโรงเรียนจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาสภาพปัญหารายด้านทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ส่วนการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ควรปรับ หลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นหลักสูตรเฉพาะให้ชัดเจน 2) ด้านบุคลากร ควรจัดอบรมเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษให้กับครู และให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องของการศึกษาพิเศษ 3) ด้านงบประมาณ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขอสนับสนุน จากหน่วยงานภายนอก 4) ด้านสภาพแวดล้อม ควรปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ ปีเตอร์สัน (Peterson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทั้งโรงเรียน การศึกษาโรงเรียนเรียนรวมและการปฏิรูปโรงเรียนในชนบท

การเรียนรู้ด้วยกันอันเป็นบทเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวม ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าการเรียนรวมจาก 16 โรงเรียนในมลรัฐมิชิแกนและวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา จากปี ค.ศ. 1998-2002 ผลการวิจัยพบว่า หลักการสำคัญของการพัฒนาทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรวมมี 5 ประการ ได้แก่ การสนับสนุนให้ประชาชนมีประชาธิปไตย การรวมนักเรียนให้เรียนร่วมกัน การสอนด้วยวิธีหลายระดับความสามารถ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการให้ผู้ป่วยครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลักการทั้ง 5 ประการ ทำให้ได้รายละเอียดของการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย การช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับนักเรียนปกติ การใช้หลักสูตรและวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับอรุชา สว่างโลก และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารการเรียนร่วม 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แนวทางการพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารการเรียนร่วม และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เรื่อง สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 วรรคสอง กล่าวว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ วรรคสาม กล่าวว่าการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และจากพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 กล่าวว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการ ทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และ

ความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล มาตรฐาน 8 วรรค 5 กล่าวว่าสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และในมาตรา 19 กล่าวว่ากำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการเรียนร่วม และพัฒนาสู่การเรียนรวม เพื่อเด็กและเยาวชนพิการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างโอกาสทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นการให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยทั้ง 6 ด้าน สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
พบว่า ผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษาระดับสูงต้องให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรวม และ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การดำเนินงานการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมวางแผนจัดทำนโยบายที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมทรัพย์ วรปัญญา (Sermsap Vorapanya) ได้กล่าวว่า การสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันทำงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน ได้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และด้านสังคม และ ประสบผลสำเร็จ ทางด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนั้นผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษาจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญทางด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และคอยสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางด้านการศึกษาพิเศษ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่ นักเรียน และมีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญ

สอดคล้องกับ สุภาพร ชินชัย ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ : กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การวางแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัดจะทำให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบมีรูปแบบการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกันกัน โดยฝ่ายต่าง ๆ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมตามขั้นตอนของการพัฒนา ตั้งแต่

1. กำหนดปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน
2. กำหนดแนวทางและการวางแผนแก้ปัญหา
3. ปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีการประเมินผลในระหว่างการดำเนินการตามแผนและการปรับเปลี่ยนแผนอย่างต่อเนื่อง
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนำกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นเทคนิคที่ดึงเอาบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องการพัฒนานั้น หรือผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) เข้ามาทำการประชุมร่วมกันเพื่อคิดวิเคราะห์ วางแผน ให้ออกาสบุคคลต่าง ๆ เหล่านั้นได้มีโอกาสที่จะแสดงออกถึงความคิดของตนเองอย่างที่ต้องการ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ถึงความคิดของแต่ละบุคคลในการที่จะนำมาพัฒนาโมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม อันจะนำไปสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ ชมบุญ แยมนาม ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรวมของผู้บริหาร โรงเรียนจัดการเรียนรวมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในด้านการบริหารมีการจัดอย่าง เป็นระบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนิน ตรวจสอบเด็กโดยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูประจำชั้นหรือครูเสริมวิชาการ ประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน มีการวางแผนทำปฏิทินการนิเทศ และเข้า นิเทศตามที่กำหนดไว้ มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่างชัดเจน สอดคล้องกับ สุภาพร ชินชัย ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ : กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้อให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษครูที่สอนเด็กปกติ เพื่อนร่วมชั้นเรียน นักวิชาชีฟต่าง ๆ รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองและคนในชุมชนซึ่งทุกฝ่ายต้องมีการวางแผน แนวทางต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนแก่เด็ก ซึ่งอาจมีการริเริ่มโครงการนำร่องในบางพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญอย่างเพียงพอสำหรับการเป็นต้นแบบ จึงจะทำให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จได้ในที่สุด และยังสอดคล้องกับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า แผนการปฏิบัติงานและหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจะต้องช่วยให้นักเรียนทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม ได้ด้วย เช่น มีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการดำรงชีวิตทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก

และต้องจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ซึ่งเป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กแต่ละคน ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ การปฏิบัติงานจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน ในด้านวิชาการ พฤติกรรมและร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อการคัดแยก การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมต่อไป

2. ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียน พบว่า กระทรวงศึกษาธิการ ควรปรับอัตรางบประมาณเพิ่มให้มากขึ้นในการสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมต้องมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่มีการใช้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการ อาศัยการอุดหนุนเป็นรายหัวนักเรียน โดยอาศัยหลักความเท่าเทียมกัน เด็กนักเรียนระดับเดียวกันได้รับการอุดหนุนเหมือนกัน เพื่อเป็นหลักประกันในเรื่องความเสมอภาค หรือความเป็นธรรมในแนวนอน อัตราการอุดหนุนเป็นรายหัวจะเพิ่มขึ้นตามระดับชั้น นอกจากนี้ รัฐยังได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีฐานะยากจน เด็กพิการ หรือทุพพลภาพ โดยการให้เงินอุดหนุนเพิ่มเติมอีก เพื่อเพิ่มความเป็นธรรม อย่างไรก็ตามวงเงินอุดหนุนเพิ่มเติมนี้มีจำนวนน้อยมากเมื่อพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงของการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการทบทวนการบริหารงบประมาณให้มีการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามผู้บริหารระดับปฏิบัติการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมคือตัวแปรสำคัญในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ต้องเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นหรือมีความสามารถในการแสวงหางบประมาณหรือความช่วยเหลืออื่นใดจากภายนอกที่จะมาช่วยขับเคลื่อนการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับเมอร์ฟีและเบ็ค (Murphy and Beck) ได้กล่าวว่า งบประมาณเปรียบเหมือนพลังงานในการขับเคลื่อนการบริหาร โรงเรียนควรได้รับงบประมาณสนับสนุนตามสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น โรงเรียน ซึ่งงบประมาณควรปรับการจัดสรรเป็นส่วน ๆ ตามความเหมาะสม และมีอำนาจในการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา ตลอดจนการจัดการรายได้ ตามกรอบของกฎหมายหรือกฎระเบียบของโรงเรียน และมีอำนาจในการจัดสรรและบริหารงบประมาณเบ็ดเสร็จด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ โปร่งใส และพร้อมที่รับการตรวจสอบจากภายนอกและสังคมตลอดเวลา สอดคล้องกับอัลเปอร์และไรนด์ก (Alper and Ryndak) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจะได้รับประโยชน์

จากการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเพิ่มครูผู้ช่วยในชั้นเรียน ซึ่งงบประมาณพิเศษที่ได้รับการจัดสรรให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทำให้สามารถเพิ่มครูในชั้นเรียนหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เฉพาะให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้ สอดคล้องกับ สุภาพร ชินชัย ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ : กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ ครูได้นำไปบริหารกิจกรรมในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมถึงซื้อสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการจัด กิจกรรม เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถและจัดทำอย่าง ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุชาดา บุษพา ได้ทำการศึกษา การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ไว้ว่าประเทศไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มต้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการศึกษา แบบเรียนรวมตามแบบสากล และมีข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้ และบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ รวมถึงงบประมาณ หน่วยงานภาครัฐจึงต้องเอาใจริงเอาใจต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อจัดบริการการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ตามหลักคำนึงถึงหลักมนุษยชนและสิทธิเด็กที่ว่าการศึกษาเป็น สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสร้างโอกาสที่ เท่าเทียมกันและให้ความสำคัญแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาทั้งที่มีโอกาสได้รับการศึกษา และที่ไม่สามารถคงอยู่ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุไว้ใน หมวด 5 หน้าที่ของรัฐว่า รัฐต้อง ดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของ เด็กนักเรียน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณ ให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สิน เข้ากองทุนได้รับ ประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมาย ดังกล่าวอย่างน้อยต้อง กำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ดังกล่าว สอดคล้องกับสมจิต ทองเกตู ได้ศึกษา กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 สมจิต ทองเกตู ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่า การบริหารงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและการประชาสัมพันธ์ (Management of Budgeting, Building, Environment and Public Relation) เป็นวางแผน การใช้จ่ายงบประมาณและจัดกิจกรรมหาทุนมาใช้จ่ายในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยเฉพาะ การจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายใน ภายนอกอาคาร ให้เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครเด็กนักเรียนพิการเรียนร่วมอย่างทั่วถึง มีการจัดทำทำเนียบ และแหล่งบริการการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา พิเศษแก่ผู้ปกครองและชุมชนทราบ

3. **ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่** พบว่า สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมต้องปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ มีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคลของนักเรียน เรียนรวม และควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ เป็นเช่นนี้เพราะ สภาพแวดล้อมเปรียบเสมือนเป็นครูคนหนึ่งที่สามารทำให้การศึกษา อบรมและกล่อมเกลาจิตใจของคนได้ เพราะคนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะซึมซับลักษณะที่ดีติดตัว ไปด้วย ดังนั้น กระบวนการและวิธีการดำรงรักษาสภาพแวดล้อมที่ถูกต้อง คือ การจัดสภาพแวดล้อม ให้มีความสมดุลและความสวยงามทางธรรมชาติ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา นอกจากจะสามารถให้ความรู้ ความคิด แก่ทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาแล้ว ยังช่วยส่งเสริมให้คนเกิด ความต้องการที่จะเรียนรู้และรู้จักวิธีการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัด การเรียนรวมมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ภายใน สถานศึกษาให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนพิการหรือบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้มีโอกาส ในการเรียนรู้ตามสภาพผู้เรียนในบริบทของห้องเรียนและมีความต้องการจำเป็นพิเศษในการเอื้อตาม สภาพผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้เรียนที่มีความพิการและบกพร่องทางการเรียนรู้ จึงแตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย อารมณ์ พฤติกรรม และสติปัญญา ซึ่งต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและได้รับประโยชน์ จากการศึกษาอย่างเต็มที่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมต้องวางแผนบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อนักเรียนเรียนรวม สอดคล้องกับ สุขาดา บุปผา ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในประเทศไทย กล่าวว่า ทางโรงเรียนได้มีการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับ ชั้นเรียนพิเศษ มีพื้นที่ตามสภาพการใช้สอยไม่ต่ำกว่า 24 - 64 ตารางเมตร ต้อง สะอาด อากาศ ถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอเหมาะ ห่างไกลจากเสียงรบกวน อีกทั้งการปรับแสง การย้ายที่นั่ง การจัดมุม สำคัญในห้องเรียน และการขยายทางสำหรับรถเข็น (Wheelchair) ต้องกว้าง 8-12 ฟุต ให้นักเรียน พิเศษได้รับความสะดวกขึ้น ซึ่งพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะและประเภทความต้องการพิเศษด้วย สอดคล้องกับ รดา ธรรมพูนพิสัย ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ด้านสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมทั้ง ภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งห้องปฏิบัติการให้เป็น แหล่งเรียนรู้ จัดให้มีการปรับ หลักสูตร มีการประเมินตามสภาพจริง และครูต้องม้องค์ความรู้

ในการจัดการศึกษาสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ บูคาลซ์ (Buchalz) กล่าวว่า บางพื้นที่ควรพิจารณาถึงการสร้างบรรยากาศและออกแบบห้องเรียนให้เหมาะสม ร่วมกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนและแสวงหากลยุทธ์ที่ดีมาใช้ในห้องเรียนรวม โดยเริ่มต้นด้วยการจัดระเบียบและตกแต่งห้องเรียนทั้งทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนที่สามารถสร้างความรู้สึกที่นักเรียนเป็นเจ้าของโรงเรียน โดยเฉพาะชั้นเรียนของตน และส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียนควรให้ความอบอุ่นและเชิญชวนให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกพื้นที่ในห้องเรียนและเด็กทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ผนังต้องมีโทนสีที่ความเย็นและการประดับตกแต่งที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสะดวกสบาย มีพื้นที่ที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ การตกแต่งห้องเรียนแบบเรียนรวมควรสร้างความรู้สึกอบอุ่นรวมถึงความสะดวกสบายและความปลอดภัย การตกแต่งที่เพิ่มศาสตร์ของสีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี การเลือกสีไม่ควรใช้สีแดงและสีส้ม เนื่องจากจะทำให้เด็กรู้สึกอึดอัด ร้อน และมองดูไม่เรียบร้อย นอกจากนี้สีเข้มยังสามารถทำให้คนรู้สึกง่วงนอนและอ่อนเพลีย ควรจะมีพื้นที่ให้มากพอสำหรับนักเรียนทุกคน ตลอดทั้งห้องเรียนควรพิจารณาการใช้ออกแบบที่เป็นสากลเพื่อการเรียนรู้ UDL (Universal Design for Learning) หรือ อารยสถาปัตย์ซึ่งการออกแบบที่เหมาะสมสำหรับทุกคน คือ การออกแบบผลิตภัณฑ์และสภาพแวดล้อมในการใช้งานได้ทุกคนมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้โดยไม่ต้องใช้การปรับเปลี่ยนหรือการออกแบบเฉพาะ วิธีการนี้จะเริ่มจากด้านสถาปัตยกรรมและการออกแบบโดยสถาปนิก เริ่มจากอาคารสถานที่ สามารถใช้ประโยชน์ได้ในทันทีมากกว่าการบูรณะอาคารเหล่านั้นในภายหลัง ซึ่งการออกแบบให้เหมาะสมกับทุกคนสำหรับการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู และคณะ ได้ก็กิจกรรมการฝึกทักษะเด็กออทิสติก กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นให้เหมาะสมกับลักษณะของเด็กหรือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และห้องเรียนให้เหมาะสม เช่น จัดชั้นเรียน โต๊ะเรียน ห้องเรียนให้สวยงาม รวมถึงทางลาดขึ้น-ลง สำหรับนักเรียนที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน ทางเดินหรือทางเท้าภายในและภายนอกอาคาร สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนช่วยตนเองได้ โดยไม่ต้องอาศัยผู้อื่น สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางด้านร่างกายควรจัดหาโต๊ะเรียนที่เหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง เช่น โต๊ะยืนโต๊ะเว้า โต๊ะที่ปรับความสูงได้สำหรับใช้เก้าอี้ล้อเลื่อน เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ธร วชิระปรการพงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนมีการปรับปรุงอาคาร สถานที่ในการรับนักเรียนที่มีความพิการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรดา ธรรมพูนพิสัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ด้านสภาพแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งห้องปฏิบัติการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีการปรับหลักสูตร มีการประเมินตามสภาพจริง และครูต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมต้องปรับใช้หลักสูตรแกนกลางเพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน เน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท ที่เป็นเช่นนี้เพราะ หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติและระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับ จะต้องมีข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนทำไม เรียนอะไร เรียนอย่างไร จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุตามข้อกำหนดหรือไม่ นักการศึกษาเรียกข้อกำหนดดังกล่าวว่า หลักสูตรการจัดการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาจะไม่สัมฤทธิ์ผลหากไม่มีหลักสูตรเป็นโครงสร้างและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวม ควรมีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน ปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท มีการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบ และนำผลนั้นไปปรับปรุงแผนการสอน ปรับ IEP (Individualized Education Program) จัดการเรียนการสอน และประเมินความก้าวหน้าให้เหมาะกับนักเรียน ควรจัดให้มีครูการศึกษาพิเศษหรือบุคลากรที่มีความรู้เพื่อดูแลจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถนำเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาปรับใช้กับนักเรียน สอดคล้องกับ ภูเขา เสวกพันธ์ ได้ทำการศึกษา การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ กล่าวว่า ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมซึ่งวัดและสังเกตได้หรือพยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตและวัดได้แนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อนักการศึกษาพิเศษในการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการเรียนการสอนเสริมแรงรวมถึงหลักการจัดการเรียนการสอน การวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับสำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ ได้กล่าวว่า การศึกษาสำหรับเด็กทุกคน โดยรับเด็กพิการเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาและจัดให้มีบริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละคน หลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ควรจะมีลักษณะที่เน้นหลักสูตรที่ปรับปรุงเนื้อหาง่ายกว่าและน้อยกว่าของเด็กปกติมาก เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละระดับชั้น อีกทั้งควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้จักค่าของตัวเลข และพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรวม

ในสังคมได้ เช่น การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ธร วชิระปรากการพงษ์ ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการเฉพาะและเกณฑ์การวัดผลควรเป็นไปตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดีไซ(Desai) ได้กล่าวถึงการจัดหลักสูตรโดยการนำความสามารถของเด็กเป็นตัวตั้งและครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จโดยมีการปรับเนื้อหาในหลักสูตร ปรับและดัดแปลงสื่ออุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยี วิธีการสอนและความช่วยเหลือ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน กระบวนการประเมินผล และรายงานผลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยโรงเรียนได้ดำเนินการในการคัดกรองเด็ก เริ่มจากหน่วยงานต้นสังกัดมีการประชุมอบรมให้ความรู้ในการใช้เครื่องมือและวินิจฉัยคัดกรองเด็ก โรงเรียนจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ เช่น จำนวนเด็กนักเรียนพิการเรียนร่วม ประวัติเด็ก ฯลฯ แต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดกรองเด็ก และมีการประชุมเพื่อวางแผนการคัดกรองเด็กร่วมกัน หากพบความพิการหรือความบกพร่องอาจมีการส่งต่อหรือจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามลักษณะความพิการหรือความบกพร่องที่พบ สำหรับด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือการพัฒนางานวิชาการร่วมกัน

5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรวมควรมีความใกล้ชิดกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต้องประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จได้จะต้องประกอบด้วยความร่วมมือและการทำงานจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความเข้าใจในการประสานงานและความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน การมีส่วนร่วมของเครือข่าย บทบาทของท้องถิ่น บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บทบาทของศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยงานสนับสนุนการเรียนร่วม เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เสริมทรัพย์ วรปัญญา (Sermsap Vorapanya) ได้ศึกษา รูปแบบการเรียนรวมในประเทศไทย พบว่า การสร้างความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ที่ต้องอาศัย

ความร่วมมือกันทำงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการทางด้านกระบวนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน ได้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และด้านสังคม และประสบผลสำเร็จทางด้านการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ดังนั้นผู้นำหรือผู้บริหารทางการศึกษาจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญทางด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และคอยสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางด้านการศึกษาพิเศษ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียน และมีการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการจัดการกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ ได้ศึกษาการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล กล่าวว่าเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาการเรียนรวมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยสถานศึกษาจะต้องทำการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความร่วมมือ เต็มใจที่จะสนับสนุน พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งการจัดฝึกอบรมหลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลายและแสวงหาความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาการเรียนรวมต่อไป ดังเช่น การฝึกอบรมหลักสูตร การใช้นวัตกรรมร่วมกันพัฒนา วิธีการที่ใช้พัฒนา การสร้างสรรค์สื่อในการพัฒนาการเรียนรวม เป็นต้น สอดคล้องกับ อโนชา กิจจานนท์ ได้ทำการทำการศึกษารื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนรวม กลุ่มกรุงธนเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนรวม กลุ่มกรุงธนเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีแนวทางดังนี้ อบรมให้ความรู้กับครูและบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กพิเศษส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กพิเศษเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในครอบครัว ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและลำดับความสำคัญของปัญหาและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวาลิกอร์(Waligore) ได้ทำการศึกษาในเรื่องทัศนคติของครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต่อการจัดการเรียนรวม รวมถึงหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมในห้องเรียน ได้แก่ การสอนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษร่วมกับเด็กปกติ ยุทธศาสตร์เพื่อการสอน แผนการจัดการเรียนการสอน ความสามารถทางการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สื่อการสอน และการเคารพซึ่งกันและกันในฐานะเพื่อนมนุษย์ ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษากับครูในโรงเรียนรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง โดยมีแบบสอบถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบ ใน 1-5 ระดับที่ต่างกัน ดังนี้ 1) เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง 2) เห็นด้วย 3) ไม่ออกความคิดเห็น 4) ไม่เห็นด้วย และ 5) ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง คำถามในแบบสอบถามมีจำนวน 20 รายการ ครอบคลุมเนื้อหา 6 เนื้อหา มีการคำนวณผลทางสถิติ ในเรื่อง มัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยโปรแกรม ANOVA ผลจากการศึกษาคือพบความแตกต่างที่เด่นชัดระหว่าง

ครูปกติ และครูการศึกษาพิเศษ ในเรื่องมุมมองที่มีแต่การสอน เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ร่วมกันกับเด็กปกติ สอดคล้องกับเบเยเน เกซาเฮน และ ทิซาซุ อิเนเบบ (Beyene, Gezahegne and Tizazu, Yinebeb) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของครูต่อการศึกษาระบบเรียนรวมในเอธิโอเปีย. การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยหลายอย่างที่ยังคงส่งผลกระทบต่อ การควบคุม การพัฒนาของการศึกษาแบบเรียนรวม ในประเทศเอธิโอเปีย ได้แก่ ความเข้าใจจำกัดของแนวคิด ทักษะคิดเชิงลบต่อความพิการ คนพิการและความแข็งแกร่งด้านงานการเปลี่ยนแปลง เป็นปัญหา สำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาระบบเรียนรวม งานวิจัยนี้ได้ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการศึกษาร่วมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติ ได้ศึกษาถึงความสำคัญ ของทัศนคติเป็นปัจจัย ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ บทบาทครู จากการศึกษาทัศนคติของครู พบว่าปัจจัยหลายอย่างได้รับ อิทธิพลมาจากธรรมชาติของตัวบุคคลเอง ความรุนแรงของสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ การผ่านฝึกอบรม ของครู ประสบการณ์ เพศ และความพร้อมของการได้รับการสนับสนุน ส่งผลต่อทัศนคติเชิงบวกและ ความรับผิดชอบของครู สอดคล้องกับอัญชลา เกลียงแก้ว ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการเรียนรวมของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรวม โดยผ่านการอบรมสัมมนา ที่มุ่งเน้น การพัฒนาบุคคล การเตรียมความพร้อมการวางแผนพัฒนาครู นักเรียน และผู้ปกครองในรูปของ คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ครู ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดทำ แผนการศึกษาร่วมกัน ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้ง ด้านบุคลากร งบประมาณ สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเรียนรวม สอดคล้องกับ โฟร์แมนและเดมพ์ซี (Foreman and Dempsey) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูในโรงเรียนแบบเรียนรวม ได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของครูการศึกษาพิเศษ เช่น เมื่อมีเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษที่จะเข้าสู่โรงเรียนหรือครูผู้สอนพบว่านักเรียนมีความต้องการพิเศษถูกส่งมาให้ ครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำการช่วยเหลือและสอนในห้องเรียนพิเศษ จึงเป็นความรับผิดชอบและ การทำงานร่วมกันของครูทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในห้องเรียนปกติ ครูในโรงเรียน แบบเรียนรวมจึงต้องเผชิญกับสิ่งที่ ทำทายใหม่ ๆ ที่จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของตนเอง และ ต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นที่หลากหลายและที่มีระดับ ความสามารถแตกต่างกันมากได้อย่างมีประสิทธิภาพครูการศึกษาพิเศษและครูทั่วไป จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพียงพอที่จะจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมได้ สอดคล้องกับ สอดคล้อง กับภูฟ้า เสวกพันธ์ ได้ทำการศึกษา การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ กล่าวว่า ความรับผิดชอบของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลรอบข้างเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัด การศึกษาแบบเรียนรวม เนื่องจากบุคคลดังกล่าว ต้องทำงานใกล้ชิดกับเด็กพิเศษ ซึ่งครูประจำชั้น ที่โรงเรียนควรให้ความสำคัญเป็นกลุ่มแรก เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการ

พิเศษ มักจะเปรียบเทียบพัฒนาการและความสามารถของลูกกับเด็กในวัยเดียวกันมากกว่าจะดูความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ดังนั้นแนวทางที่จะให้นักเรียนได้รับการพัฒนา การเติมตามศักยภาพของแต่ละคนจึงรวมถึงการให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถวางแผนกำหนดหลักสูตรเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ พ่อแม่ผู้ปกครอง จึงเป็นผู้ที่มีส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ ออร์อินทร์ คลองยี่ ได้ทำศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการทำงาน ร่วมกันเป็นทีมมีผลต่อการบริหารโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้และมุ่งมั่นที่จะดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับ การ์รี และคริสตัล (Garry and Chrystal) ได้ศึกษาความกังวลใจของผู้ปกครองในการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมในประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า โรงเรียนมีความต้องการได้รับการสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไร และพฤติกรรมของเด็ก และพบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองได้รวมกิจกรรมกับโรงเรียนมากขึ้นจริง

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ และครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดศึกษาแบบเรียนรวมได้มีวางแผนร่วมมือกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน รวมทั้ง ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกำหนดแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูมีการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาได้จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูมีการปรับหลักสูตร ปรับเนื้อหา ปรับวิธีสอน ปรับสื่อการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในระหว่างการเรียนการสอน การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดสอบ สอดคล้องกับ อับบาส ซาฟาร์ และ นาซ (Abbas, Zafar and Naz) ได้วิจัยเรื่องทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เรื่องการก้าวเข้าสู่การศึกษาแบบเรียนรวม การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ

เขตพื้นที่ในเมืองและนอกเมือง โดยปากีสถานเป็นผู้ลงนามในวาระการประชุมแห่งชาติซาลามันกา เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นทิศทางในการพัฒนาการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ กลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ได้แก่ ครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในระดับประถมศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนแบบเรียนรวมไม่ค่อนดี และมีการแบ่งกลุ่มอายุ 25-30 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสูงถึง 90 % และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสูงถึง 40 % ในขณะที่กลุ่มอายุ 51-55 ปี จะมีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษต่ำ 40 % และการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต่ำมากเพียงแค่ 2 % แสดงให้เห็นว่า อายุของครูผู้สอนมีผลต่อระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งยิ่งอายุน้อยยิ่งมีผลการรับรู้ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีอายุมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้แนวคิดการจัดการศึกษาทั้ง 2 แนวคิด ค่อนข้างน้อย ทั้งการจัด การศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาเรียนรวม สอดคล้องกับ พงษ์ธร วชิระปราการพงษ์ ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นการเฉพาะและเกณฑ์การวัดผลควรเป็นไปตามศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ ชมบุญ แยมนาม ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะในด้านการบริหารมีการจัดอย่างเป็นระบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนิน ตรวจสอบเด็กโดยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูประจำชั้นหรือครูเสริมวิชาการ ประเมินนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียนมีการวางแผนทำปฏิทิน การนิเทศ และเข้า นิเทศตามที่กำหนดไว้ มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่าง ชัดเจน สอดคล้องกับ บราวน์(Brown)ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่าง ยุทธศาสตร์การเรียนร่วมสำหรับความเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับ ชั้นเรียนทั้งระบบ พบว่า การสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันทั้งนักเรียนที่มีความฉลาดมากจนถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนปกติ ผู้วิจัยใช้ระบบ บทเรียนหลายระดับความสามารถ โดยใช้ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและมีประโยชน์ต่อเด็ก

ผู้ให้การช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องได้ไม่มากนัก ใช้วิธีการปรับเปลี่ยนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องมากหรือรุนแรงและนักเรียนที่ฉลาดเพื่อให้นักเรียนทั้งหมดเรียนด้วยกันในห้องเดียวกันได้ซึ่งการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สามารถที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละคน สอดคล้องกับ เม็คเกรเกอร์และวอกิกเบิร์ก (McGregor and Vogelsberg) กล่าวว่า เมื่อการศึกษาแบบเรียนรวมได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดที่มุ่งจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน ความสำคัญในการดำเนินการด้านรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้มีระบบการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมกับเด็กทุกคน ดังนี้ 1. พัฒนาครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนโดยในเนื้อหานี้จะต้องครอบคลุมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้การศึกษาแบบเรียนรวมนั้นมีความสำคัญต่อโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทั้งการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และยังเป็น การพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย โดยโรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กทุกคนในชุมชน สอดคล้องกับ สุทธิ สุวรรณจันทร์ ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีระดับความเหมาะสมในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากระบวนการคัดกรอง วินิจฉัยความบกพร่องของนักเรียน แล้วนำข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลมาจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการเรียนของนักเรียนพิการเรียนรวม ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามกฎกระทรวง การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ การจัดการเรียนรวม นำมาวิเคราะห์ผล ประเมินนำผลไปใช้ในการพัฒนานักเรียนเรียนรวม และการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนรวมนั้น มีความจำเป็นที่ต้องจัดการตั้งองค์ประกอบในด้านนี้ สอดคล้องกับคูยนิและดีไซ (Kuyini and Desai) ได้วิจัย เรื่องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน ห้องเรียนรวมในประเทศกาน่า: ประเด็นและความท้าทาย การศึกษานี้เพื่อตรวจสอบแนวทางการสอน ของครูที่สอนในห้องเรียนรวมในประเทศกาน่า ซึ่งกระทำโดยการประเมินตัวแปรด้านประวัติของครูที่ ถูกเลือกมาสอนให้ชั้นเรียนดังกล่าว ครู 37 คน จากโรงเรียน 20 แห่งจาก 2 ตำบล ได้กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับประวัติและถูกสังเกตในระหว่างที่ทำการสอนในห้อง วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) T-test, และการวิเคราะห์

ถดถอย (Regression Analysis) ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าครูใช้แนวทางการสอนเพียงสองสามข้อ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนพิเศษ ตัวแปรด้านประวัติของครูผู้สอนที่สอดคล้องกับแนวทางการสอนมากที่สุดคือประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงนัยสำคัญที่ช่วยในการตอบสนองความต้องการของเด็กพิเศษผ่านแนวทางการสอนแบบรวมที่กระทำขึ้นในโรงเรียนในประเทศกาน่า สอดคล้องกับนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า การส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ข้อมูล พฤติกรรม เกี่ยวกับเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นครูต้องทำการนำข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มาวิเคราะห์และพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับวอห์นและคลิงเนอร์ (Vaughn and Klingner) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้นั้นเกิดจากความพิการหรือความบกพร่องของเด็ก จึงต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับโปรแกรมการเรียนที่จัดไว้สำหรับเด็กปกติ การจัดการเรียนการสอนจะเน้นที่การออกแบบการจัดการเรียนสอนให้เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ สุเชษฐ์ เรือนก้อน ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหา ทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมใน 5 ด้าน รายการที่มีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยต่ำลำดับสุดท้ายของแต่ละด้าน คือ การศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษาในภาคเรียนก่อนทำการสอนในภาคเรียนต่อไป การให้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสำหรับฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติต่าง ๆ การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนให้คะแนนตนเองและครูนำผลสรุปของการเรียนรู้ไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อขอรับสื่อบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อไป แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จากการสังเคราะห์ผลการนำเสนอของผู้เชี่ยวชาญจัดไว้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ในบทบาทโรงเรียน ควรกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน สร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ จัดโครงการอบรมพัฒนาผู้เรียน และการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและขยายผลให้ครูได้รับความรู้ทั้งในโรงเรียนและในบทบาทของครูควรยึดหลักการประเมินผู้เรียนที่หลากหลาย ควรเอาใจใส่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้มากขึ้นและทำการสรุปผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล สอดคล้องกับวอห์นและคลิงเนอร์ (Vaughn and Klingner) พบว่า ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนควรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการยอมรับและการเรียนรู้

ร่วมกัน หลักการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องคำนึงถึงศักยภาพพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล การให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเป็นรูปธรรมหรือผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนรวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนควรมีวิธีการที่หลากหลายและแตกต่างกัน จะสามารถจัดการศึกษาให้ทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ดารณี อุทัยรัตนกิจ ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนและการพัฒนาของครู เพื่อการเรียนรู้สูงสุดของนักเรียน ผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรวมสำหรับนักเรียนออทิสติกและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรวมมากกว่าอาจารย์และนักเรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน และการจัดการในห้องเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบทางจิตที่บ่งชี้พฤติกรรมการณ์การเรียนดี ในชั้นเรียนรวมมี 6 พฤติกรรม และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบร่วมคิดร่วมทำ มีผลให้อาจารย์เกิดความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด และยังสอดคล้องกับ แคนนีย์, เทรซี ลินน์ (Cagney, Tracy Lynn) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะคติของครูการศึกษาทั่วไปที่มีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะคติของครูปกติที่สอนในระดับ มัธยม ในรัฐไฮโอวาต่อการสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในห้องเรียนปกติ ผลของการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จในชั้นเรียน มีผลจากทักษะคติของครูที่เห็นว่าเด็กนักเรียนพวกนั้นสมควรที่จะได้อยู่ในชั้นเรียนนั้นก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการสนับสนุนหลักของความคิดนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของอารมณ์ของครู สื่อการสอน และการพัฒนาทางวิชาชีพ ส่งผลทางบวกต่อทักษะคติของครู ในการจัดการเรียนรวมของนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้าเรียนด้วยกัน

กล่าวโดยสรุปคือ ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการที่จะจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำพานักเรียนพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันมีผลต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ช่วยให้อาจารย์ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท ความต้องการของชุมชนและประเทศชาติ โดยสามารถใช้แนวทางในการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ตามองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้องเหมาะสมกับบริบท เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับ กรอบแนวคิดทฤษฎี และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดการพัฒนาศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การประสานความร่วมมือในระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่จะนำพานักเรียนพิการให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวม มีเจตคติที่ดีในการเปิดใจรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนรวมในโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัดที่เปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ

1.3 กระทรวงศึกษาธิการต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่นักศึกษาครูจะไปประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งควรจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด

1.4 ภาครัฐและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อรองรับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 ภาครัฐและหน่วยงานที่รับผิดชอบ ต้องจัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.6 ภาครัฐและหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีการวางแผนการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ

1.7 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนรวมต้องได้รับการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างต่อเนื่อง โดยมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้าน การศึกษาพิเศษ โดยตรง

1.8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการกำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน

2. ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม

2.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการสนับสนุนงบประมาณและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น การส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง การสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดสรรงบประมาณโครงการคูปองพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ขอความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่าการจัดการศึกษาแบบปกติ ดึงแหล่งทุนเข้ามาสนับสนุนให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

3. ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่

3.1 สถานศึกษาควรมีการปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท

3.2 สถานศึกษาควรออกแบบอาคารสถานที่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท จัดสรรห้องเสริมวิชาการ ห้องศูนย์บริการการศึกษาพิเศษหรือศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อากาศรุนแรง มีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล

4. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ครูผู้สอนต้องออกแบบปรับปรุงหลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางในการนำมาวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน

4.2 ครูผู้สอนต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจ สื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข ซึ่งควรปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ และควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท

5. ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา

5.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความร่วมมือในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง โดยมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

และกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน

5.2 สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในการส่งต่อแพทย์เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวม หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน และควรสนับสนุนให้ครู บุคคลรอบข้าง ให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.1 ครูผู้สอน ต้องมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลายหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติที่ดีต่อครู ส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติเชิงบวกเพื่อเป็นประโยชน์ในการออกแบบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6.3 ครูผู้สอนควรสนับสนุนสร้างทัศนคติเชิงบวกให้นักเรียนปกติในห้องเรียนยอมรับ และช่วยเหลือเพื่อนในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นการฝึกประสบการณ์ในการรับรู้ทางสังคมและทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม

6.4 ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

6.5 ครูผู้สอนควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวมในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาเรียนรวม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

“กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546.”

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120, ตอนที่ 36ก (1 พฤษภาคม 2564).

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552.

_____. **แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรู้รวม (inclusive schools)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558.

_____. **นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับจุดเน้นเชิงนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)**. เข้าถึงเมื่อ 26 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/49146-9526.pdf>.

_____. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2559**. เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.pccpl.ac.th/~plan/2559.doc>.

_____. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2561**. เข้าถึงเมื่อ 3 มีนาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.kruchiangrai.net/wp-content/uploads/2018/08.pdf>.

_____. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 .(พ.ศ. 2560 – 2564)**. เข้าถึงเมื่อ 20 ธันวาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.bps.sueksa.go.th>.

_____. **พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 และ ฉบับปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553**. เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.

กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. **รายงานฉบับสมบูรณ์**

สถานการณ์คนพิการในสังคมไทย: การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความพิการและ

คุณภาพของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2550. นนทบุรี: สำนักงาน

พัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ, 2556.

- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ กระทรวงศึกษาธิการ.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนพิเศษ 96ง (3 เมษายน 2560).
จรรยา ชื่นเกษม และ กัลยา ชนะภักย์. **เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาการศึกษาพิเศษ (Special Education) รหัสวิชา 1082105**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. “การวิจัยอนาคต.” **วารสารสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติ** 13, 2 (2551): 9-13.
- ชมบุญ แยมนาม. “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนการ จัดการเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2560.
- ชาติรี ลักษณะศิริ. “รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์สนับสนุนการศึกษาพิเศษในสถานศึกษาที่ จัดการเรียนร่วมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต** (2557): 203-210.
- ชำนาญ ศรีวงษ์. “รูปแบบการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนแกนนำเรียนรวม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร จัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2560.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. “การตัดสินใจผลการเรียนรู้ : เกรดและการตัดเกรด.” ใน **การประเมินผลการเรียนรู้ แนวใหม่**. สุวิมล ว่องวานิช, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. **ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- เบญจจา ชลธาร์นนท์. “การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม.” **เอกสารประกอบการประชุม เชิงปฏิบัติการ**, 3 เมษายน 2543. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2543.
- เบญจจา ชลธาร์นนท์. “การศึกษาแบบเรียนรวม.” **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการศึกษา แบบเรียนรวม**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.
- _____. **คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- ผดุง อารยะวิญญู และ วาสนา เลิศศิลป์. **การเรียนรวม Inclusion**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เจ.เอ็น.ที., 2551.

ผดุง อารยะวิญญู. **แก้ไขความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 การนับ**. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว, 2549.

พงษ์ธร วชิระปรากรพงษ์. “การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสาขากิจการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2559.

พจน์ปรีชา คำมี. **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การศึกษาแบบเรียนรวม**. ลำปาง:

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2552.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74ก (19 สิงหาคม 2542).

“พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 1.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 124, ตอนที่ 61ก (27 กันยายน 2550).

พะโยม ชินวงศ์. **เอกสารประกอบการอบรมเรื่องโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เรียนร่วมและเรียนรวม**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558.

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.dpu.ac.th>

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. **รายงานผลการวิจัยอิทธิพลทางการศึกษาของต่างประเทศที่มีต่อการจัดการศึกษาของไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ภัทรนันท์ อิงกู. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2555.

ภูฟ้า เสวกพันธ์. **การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: บริษัทวีพรีน (1991), 2552.

รดา ธรรมพูนพิสัยม. “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2556.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 134, ตอนที่ 40ก (6 เมษายน 2560).

รัตนารณ อัครธรรมรัตน์. **Special Education & Inclusive Learning**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, 2554.

- วิทยากร เชียงกุล. **แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2561. เข้าถึงได้จาก <https://witayakornclub.wordpress.com/2008/05/28/แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา>.
- สมจิต ทองเกต. “กลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3.” *ดุสิตนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา, 2551.
- _____. **แบบประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนร่วมและเรียนรวม**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2557.
- _____. **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายใน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล**. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟิค จำกัด, 2560.
- _____. **รายงานการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: สกศ., 2562.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **สถิติการศึกษาปี 2559-2563**. เข้าถึงเมื่อ 25 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>.
- สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ. **คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก www.who.int/iris/bitstream/10665/.../9789241548052_health_tha.pdf.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการจัดการเรียนรวมให้มีคุณภาพ, ปีงบประมาณ 2560, ระหว่างวันที่ 11-12 มีนาคม 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560.
- _____. “รายงานนักเรียนพิการเรียนรวมของโรงเรียนปกติทั่วไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.” *กลุ่มแผนและงบประมาณ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*, 2561.
- สุจินดา ผ่องอักษร. **ความรู้พื้นฐานและแนวทางพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน, 2554.

- สุชาดา บุษผา. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- _____. **การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education).** อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2557.
- สุเชษฐ์ เรือนก้อน. “แนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2556.
- สุทธิ สุวรรณจันทร์. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559.
- สุนิสา สกกุลเกื้อกุล และคณะ. “รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา ในจังหวัดน่าน.” **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์** 7, 8 (สิงหาคม 2563).
- องค์การอนามัยโลก. “พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ.” แปลจาก **Milestones in Health Promotion : Statements from Global Conferences.** แปลโดย สิ้นศักดิ์ ชนม์อ่อนพรมมี. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส, 2556.
- อโนชา กิจจานนท์. “การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมกลุ่มกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.
- อรอินทร์ คลองยี่ง. “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจัด การเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2557.
- อรุชา สว่างโลก และคณะ. “การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร.” **วารสารการวิจัยการบริหาร การพัฒนา** 9, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562).
- อัญชลา เกลี้ยงแก้ว. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร.” ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม, 2560.
- อุทัย บุญประเสริฐ. **รายงานวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2542.

ภาษาต่างประเทศ

- Abbas, F., Zafar. A., & Naz, T. "Footstep towards Inclusive Education." **Journal of Education and Practice** (2016): 2222-1735.
- Alper, S., & Ryndak, D. L. "Long-term Outcomes of Services for Two Persons with Significant Disabilities with Differing Educational Experiences: A Qualitative Consideration of the Impact of Educational Experiences." *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 2101.
- _____. "Educating students with severe handicaps in regular classes." **The Elementary School Journal** (1992): 373-387.
- Beyene, G., & Tizazu, Y. **Attitudes of Teachers towards Inclusive Education in Ethiopia**. Accessed 20 April 2021. Available from <http://www.ju.edu.et/ejes/node/35>
- Brown, H. D. **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy**. 3rd ed. White Plains, NY: Pearson Education, 2007.
- Cagney, T. L. **Attitudes of general education teachers toward including students with special needs**. Accessed 11 April 2021. Available from <https://lib.dr.iastate.edu/etd/10817/>
- Darling, R. B. **Disability and Identity: Negotiating Self in a Changing Society**. Boulder: CO: Lynne Rienner Publishers, 2013.
- Desai, D., Sahu, S., & Sinha, P. K. **Role of dynamic capability and information technology in customer relationship management: A study of Indian companies**. Vikalpa, 2007.
- Desai, I. "Inclusive Education : Moving From Theory To Practice." A Paper Prepared for The First National Convention on Inclusive Education, Bangkok: Srinakharinwirot University, 2007.
- Faure, E. et al. **Learning to Be The World of Education Today and Tomorrow**. Unesco, Paris, 1972.
- Forlin, C. "Teacher education reform for enhancing teachers' preparedness for inclusion," **International Journal of Inclusive Education** 14, 7 (2012): 649-54.
- Garry, H., & Chrystal, W. **Parent involvement in inclusive primary school in New Zealand : Implications for improving practice and for teacher education**. Canterbury, New Zealand, University of Canterbury, 2010.

- Murphy, J., & Beck, L. G. **School-Based Management as School Reform: Taking Stock.** Thousand Oaks: Corwin Press, 1995.
- Kuyini, A. B., & Desai, I. "Providing Instruction to Students with Special Needs in Inclusive Classrooms in Ghana : Issues and Challenges." **International Journal of Whole Schooling** (2009): 22-38.
- Lynch, J. **Inclusion in Education : The Participation of Disabled Learners.** Paris: UNESCO, 2001.
- Hanushek, E. A., & Woessmann, L. "The Role of Cognitive Skills in Economic Development." **Journal of Economic Literature** (2008): 607-68.
- McGregor, G., & Vogelsberg, R. T. **Inclusive schooling practices: Pedagogical and research foundations: A synthesis of the literature that informs best practices about inclusive schooling.** Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1998.
- Macmillan, T. T. "The Delphi Technique." **Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on. Research and Development** (May 1971): 3-5, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน. **เดลฟาย : เทคนิคในการวิจัย.** กรุงเทพฯ: ครูปริทัศน์, 2522.
- Moore, C. "Perspectives on educational provision amongst students with a Special educational need, their parents and their teacher." Unpublished Med thesis, University College Dublin, 2005.
- Peterson, W. O. "Center Prayer for Women receiving Chemotherapy for Recurrent Ovarian Cancer : Pilot Study." **Oncology Nursing Forum** 36 (2007): 424-428.
- Sandkull, O. "Strengthening inclusive education by applying a rights-based approach to education programming." Paper Presented at the Inclusive and Supportive Education Congress, University of Strathclyde, Glasgow, Scotland, 2005.
- Sermasap Vorapanya. "A Model for Inclusive Schools in Thailand." Doctor of Philosophy University of Oregon Graduate School, 2008.
- Stainback, S. B., & Stainback, W. C. (Eds.). **Inclusion A guide for educators.** Baltimore: Paul H. Brookes, 1996.
- UNESCO. "The World Declaration on Education for All," 1990.

UNESCO. **The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs**

Education, 1994. Accessed 25 December 2020. Available from

http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF

_____. "Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education."

A Challenge and a Vision, Conceptual Paper for the Education Sector, 2005.

_____. **Overcoming Exclusion through Inclusive Approaches in Education.**

New York: The United Nations, 2003.

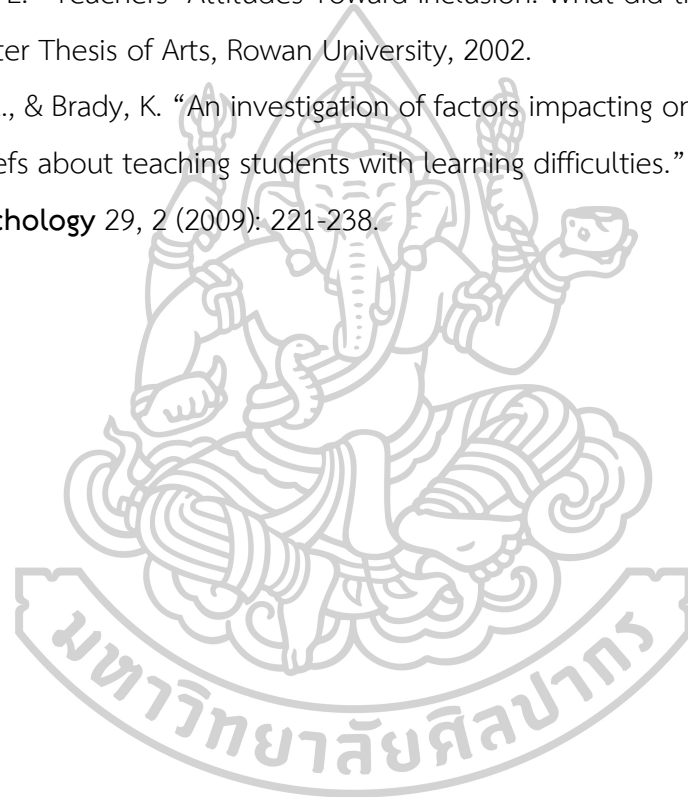
Waligore, R. L. "Teachers' Attitudes Toward Inclusion: What did they say?."

Master Thesis of Arts, Rowan University, 2002.

Woolfson, L., & Brady, K. "An investigation of factors impacting on mainstream teachers'

beliefs about teaching students with learning difficulties." **Educational**

Psychology 29, 2 (2009): 221-238.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก
หนังสือขอสัมภาษณ์งานวิจัย

ที่ อว 8612.2/224

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

24 กุมภาพันธ์ 2563

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ชัยวัฒนกุลวานิช

ด้วย นายญาณวรุฒม์ ดิระพัฒน์ รหัสนักศึกษา 58252919 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากระบวนการเรียนรวมของสถานศึกษาภาคบังคับ” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษา สัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วังนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 08 2270 3406

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม
ในการวิจัยแบบเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

1. กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญระดับนักวิชาการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง
ภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อาจารย์ ดร.มฤชฎ์ แก้วจินดา
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณ ชัยวัฒนกุลวานิช
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. รองศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี สารรัตน์
สาขาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญระดับผู้อำนวยการสถานศึกษา

1. ดร.โชคชัย แก้วเพิ่มพูน
ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา - สตูล
2. ดร. อุทัย ปลีกกล้า
ผู้อำนวยการโรงเรียนเลยตาตโนนพัฒนา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

3. ดร.ธาดา อักษรขึ้น
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลายแหลม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
4. นายนัทธพงศ์ วงศ์ประสิทธิ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่างเคียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
5. ดร.จินตนา ครองยุทธ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไทยพนทราย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญระดับศึกษาธิการจังหวัด

1. ดร.ครรชิต วรรณษา
ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ดร.ภูวนาท มูลเขียน
ศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์
3. ดร.ยุพิน บัวคอม
ศึกษาธิการจังหวัดน่าน
4. ดร.ฉันทภรณ์ นิลอรุณ
รองศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี
5. ดร.ไสว สารีบท
ศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญระดับนโยบาย

1. ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ (ข้าราชการบำนาญ)
อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดร. วุฒิสักดิ์ เหล็กคำ (ข้าราชการบำนาญ)
อดีตผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบเทคนิคการวิจัย Ethnographic Delphi Futures Research

EDFR รอบที่ 1

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
EDFR รอบที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญระดับนักวิชาการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด และผู้บริหารระดับนโยบายกระทรวง จำนวน 17 ท่าน เพื่อให้แต่ละท่านแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โปรดตอบทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

3. แบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ขอความกรุณาส่งแบบสัมภาษณ์ที่ตอบเรียบร้อยแล้วคืนที่ผู้ประสานงานหรือผู้วิจัย หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 082-2703406

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้มีส่วนร่วมในการตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้

นายญาณวรุฒม์ ติระพัฒน์

นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

61 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (โปรดระบุ .....

4. ตำแหน่งหน้าที่

นักวิชาการ

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ศึกษานิเทศก์

ผู้บริหารระดับนโยบายกระทรวง

5. ประสบการณ์ทำงาน

5-15 ปี

16-30 ปี

31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ของการวิจัย

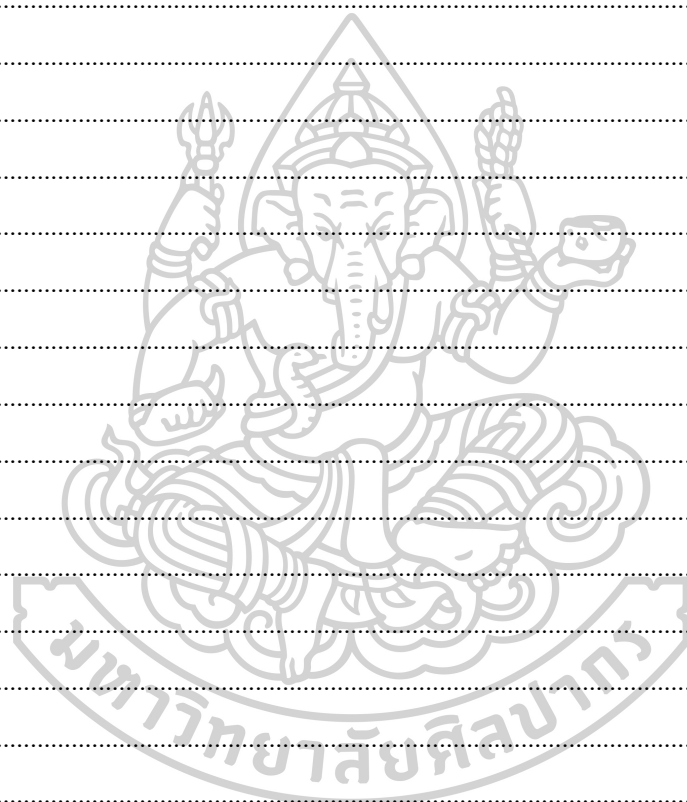
ผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ .....นามสกุล .....

ตำแหน่ง ..... สังกัดหน่วยงาน .....

วุฒิการศึกษา ..... สาขา .....

ท่านมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร

นายญาณวรุตม ตีระพัฒน์
นักศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

แบบเทคนิคการวิจัย Ethnographic Delphi Futures Research

EDFR รอบที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 ในการทำ EDFR รอบที่ 2
 เรื่อง การจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการนำผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน EDFR รอบที่ 1 มาวิเคราะห์ และรวบรวมจัดหมวดหมู่

แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บข้อมูล EDFR รอบที่ 2 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และพิจารณาหาแนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูล จะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายญาณวรุตม ตีระพัฒน์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น มาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น มากที่สุด

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านนโยบายและการวางแผนส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม						
1	หน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดนโยบายของหลักการในการจัดการเรียนรวมแล้ว ควรมีการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้บริหารทุกคน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ในการจัดการเรียนรวมอย่างทั่วถึง มีกลยุทธ์ที่จะใช้ปรับเจตคติของผู้บริหารให้เปิดใจที่จะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนรวมในโรงเรียน และเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรวมในโรงเรียนได้อย่างที่จริง					
2	การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษของจังหวัด ควรเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างนวัตกรรมการศึกษา ออกแบบทดลองใช้โมเดลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาแบบเรียนรวมทั้งระบบ					
3	กระทรวงศึกษาธิการควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครู					
4	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทุกสังกัด ครูล่ามภาษามือ และศึกษานิเทศก์ที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5	หน่วยงานภาครัฐต้องเอาจริงเอาจังต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
6	ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จัดทำกฎหมาย ระบบสารสนเทศ และหลักสูตรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม					
7	กระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาสมรรถนะบุคลากร โดยมีการจัดอบรมให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมไปถึงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการ พัฒนาวิชาชีพการศึกษาพิเศษ					
8	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับติดตามการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนที่ต่อเนื่องโดยมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้หรือคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง					
9	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการกำหนดอัตราบรรจุครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน					
10	ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบที่สม่ำเสมอที่เน้นการทำเอกสาร แต่ตรวจสอบด้านกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน อุปกรณ์ ความสะอาดของโรงเรียน เป็นต้น					
ด้านการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการเรียนรวม						
11	ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง					
12	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการสนับสนุนส่งเสริมแหล่งทุนสำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอย่างจริงจังต่อเนื่อง					
13	กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาความเข้มแข็งให้โรงเรียนที่จัดการเรียนรวม ที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณโครงการคูปองพัฒนาครูเพื่อให้เข้ารับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้					
15	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ควรมีแหล่งทุนที่คอยสนับสนุนอย่างเพียงพอในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
16	กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง					
17	ผู้ปกครองและชุมชนควรมีการสนับสนุนทุนการศึกษา แหล่งเรียนรู้					
18	การศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมต้องใช้งบประมาณ ความรู้ และความร่วมมือของทุกฝ่ายมากกว่าการจัดการศึกษาแบบปกติ					
19	โรงเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มากกว่าโรงเรียนปกติ					
20	องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ควรส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือ เกี่ยวกับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม					
ด้านบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่						
21	โรงเรียนควรมีการปรับสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
22	โรงเรียนควรมีการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท					
23	โรงเรียนควรมีห้องเสริมวิชาการ และศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ หรือ ศูนย์อื่นที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
24	โรงเรียนเรียนรวมควรมีห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอาคารรุนแรง ห้องเรียนรวม ห้องเสริมวิชาการ					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
25	โรงเรียนควรมีห้องน้ำและห้องส้วมอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการเฉพาะบุคคล					
26	โรงเรียนควรมีการออกแบบอาคารสถานที่เพื่อให้ความเหมาะสมกับนักเรียนพิการทุกประเภท					
27	โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความปลอดภัย เช่น ห้องน้ำ ทางลาด ราวจับบันได					
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา						
28	โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษ					
29	โรงเรียนควรมีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง เพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละคน					
30	โรงเรียนควรเน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้ค่าของตัวเลข					
31	การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของ เด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ					
32	โรงเรียนควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หรือองค์ความรู้ ควรสอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภท					
ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา						
33	มหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือจัดฝึกอบรมหลักสูตรการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาแบบเรียนรวมแก่บุคลากรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
34	ควรมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปัจจุบัน					
35	โรงเรียนควรมีความใกล้ชิดสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
36	การดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรมีความรักและเห็นความสำคัญ ตระหนักรู้ มีเมตตา มีแรงบันดาลใจในงานที่ทำ มุ่งมั่นพยายาม และลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินตนเอง ตลอดเวลาในบทบาทหน้าที่ของตนเอง					
37	ควรมีการเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไประดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา					
38	ควรรีให้โรงเรียนประสานความร่วมมือหรือขอรับความช่วยเหลือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ					
39	โรงพยาบาลให้ความร่วมมือในการส่งต่อแพทย์ เพื่อคัดกรอง วินิจฉัย และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในโรงเรียนเรียนรวม					
40	ครูการศึกษาพิเศษควรมีทักษะการประสานงานที่ดีกับครูผู้สอนห้องเรียนรวมหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้เพื่อขยายผลสู่เพื่อนครูด้วยกัน					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
41	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน เช่น ครู บุคคลรอบข้าง ต้องให้การยอมรับและการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและความจำเป็นพิเศษของครอบครัวและสังคม					
42	การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมจะประสบความสำเร็จเริ่มต้นจากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย					
43	การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารที่หลากหลาย					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
44	การจัดการศึกษาครูผู้สอนควรมีความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
45	ครูผู้สอนควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน					
46	ควรมีการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
47	ควรมีการเก็บข้อมูลจากผู้เรียนเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจน					
48	การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกที่					
49	ครูผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลของนักเรียนและจากรายงานผลการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงประจักษ์					
50	โรงเรียนควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์บริการนักเรียนพิการของและควรทราบสิทธิทางการศึกษาที่จะได้รับ					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
51	ครูต้องนำความรู้ เทคนิค หรือกลยุทธ์การสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะบุคคล					
52	การสนับสนุนจากเพื่อนนักเรียนในห้องเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ					
53	ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับติดตาม และวางแผนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง					
54	ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกคัดกรองนักเรียนให้จัดทำข้อมูลรายบุคคลอย่างจริงจัง และจัดกิจกรรมให้นักเรียนตามความสามารถ					
55	ผู้บริหารควรให้ความรู้ความเข้าใจและการปรับทัศนคติที่ถูกต้องของบุคลากรที่ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
56	การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในปัจจุบันควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข					
57	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทำกิจกรรมร่วมกัน					
58	การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเรียนรวม ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล					
59	ครูผู้สอนควรมีการปรับทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
60	ครูผู้สอนควรสร้างทัศนคติให้กับนักเรียนทั่วไปได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจ ยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					

ข้อ	แนวปฏิบัติการจัดการเรียนรวมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
61	โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามศักยภาพ					
62	ครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละคน					

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายญาณวรุตม์ ตีระพัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด	19 ธันวาคม 2519
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2532 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเทศบาล 2 อ่อนอุทิศ จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2536 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์สงขลา พ.ศ. 2539 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2540 ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) วิชาเอก การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) วิชาเอก การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พ.ศ. 2559 กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2542 ครูโรงเรียนชุมชนพรปัญญาอนุกุล จังหวัดชุมพร พ.ศ. 2544 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา พ.ศ. 2546 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส พ.ศ. 2557 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดระนอง พ.ศ. 2558 ครูโรงเรียนบ้านเกาะสินไห้จังหวัดระนอง พ.ศ. 2564 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูโรงเรียนบ้านบางรีน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง
ที่อยู่ปัจจุบัน	364/34 ซอยสายไหม 33/1 ถนนสายไหม แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220